बर्दिया आगलागी, चट्याङ् र हावाहुरी सम्बन्धी आकस्मिक योजना, २०८२

Bardiya Fire, lightning and storm contingency plan

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बर्दिया

जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र, बर्दिया

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
बर्दिया, गुलरिया

प.सं.:०८१/०८२
च.नं.:स्था.प्र./

Google Plus Code:
683V+HM Gulariya

प्राक्कथन

बर्दिया जिल्लामा बर्षेनी रुपमा बाढी, डुबान, हावाहुरी, चट्याङ एवम् आगलागीको सामना गर्दै धनजनको क्षति हैरहेको अवस्था छ । बर्दिया जिल्ला विगतको तथ्याङ्क अनुसार आगलागी, हावाहुरी एवम् चट्याङको जोखिम क्षेत्र हो । आगलागी, हावाहुरी एवम् चट्याङबाट हुने विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्न प्रतिकार्यमा सरोकारवालाहरुको क्षमता अभिवृदि गर्ने उद्देश्यले प्रस्तुत **बर्दिया आगलागी, चट्याङ् र हावाहुरी सम्बन्धी आकस्मिक योजना,** २०८२ तयार पारिएको छ । विगतमा भएको क्षति, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यबाट सिकिएका कुराहरुलाई समावेश गरी यो योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा आईरहेको छ ।

आगलागीका कारण बर्दिया जिल्लामा धेरै धनजनको क्षति हुने गरेको छ। विपद्बाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्नका लागि विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (DPRP), २०८१ प्रकाशित गरी सोही योजना अन्तर्गत रही यो **बर्दिया आगलागी, चट्याङ् र हावाहुरी सम्बन्धी आकस्मिक योजना,** २०८२ तयार गरिएको छ । आगलागीजन्य विपद्का कारण हुनसक्ने जोखिम न्यूनीकरण गर्नका लागि योजनाको कार्यान्वयनमा संघ, प्रदेश एवम् स्थानीय तहहरु, विषयगत क्षेत्र, विकास साझेदार सरोकारवाला संघ संस्थाहरुले महत्वपूर्ण योगदान गर्दै आएका छन् । यति हुँदा हुँदै पनि बिगतको सिकाई तथा चुनौतीहरुबाट पाठ सिक्दै जिल्ला तहबाट समन्वयात्मक भूमिकालाई थप प्रभावकारी र स्थानीय तहहरुलाई अझ बढी जिम्मेवार बनाउन सबै तह बीच समन्वय हुन आवश्यक छ ।

योजना निर्माण लेखनमा सक्रिय भई तयार गर्न भूमिका निर्वाह गर्ने सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री रोशन कुमार कठायत, प्रशासकीय अधिकृतद्वय बिमल गुरुङ्ग र कर सिंह राना, कम्प्यूटर अपरेटर श्री गंगाराम अधिकारी र DEOC मा रही विवरण संकलन गर्ने नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बल नेपाललाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

योजना अद्यावधिक गर्ने क्रममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरुको सक्रियता र विगत देखि सहयोग पुर्याउदै आएका सबै सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय एवम् संघसंस्थाहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

अन्त्यमा, यस योजनाले विपद्का समयमा गरिने प्रतिकार्यलाई सहज र योजनावद्ध गर्न थप मद्दत गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद ।

२०८२/१/०५

रुद्रादेवी शर्मा
प्रमुख जिल्ला अधिकारी एवम्
अध्यक्ष, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,

चैत्र, २०८१

दस्तावेजः	बर्दिया आगलागी, चट्याङ् र हावाहुरी सम्बन्धी आकस्मिक योजना, २०८२ Bardiya Fire, lightning and storm contingency plan, 2025
प्रकाशकः	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, बर्दिया
सर्वाधिकारः	©प्रकाशकमा
सल्लाहकारः	श्री रुद्रादेवी शर्मा, प्रमुख जिल्ला अधिकारी, बर्दिया
सम्पादकः	श्री रोशन कुमार कठायत, सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी, जिल्ला प्रशासन कार्यालय श्री बिमल गुरुङ्ग, प्रशासकीय अधिकृत, जिल्ला प्रशासन कार्यालय श्री कर सिंह राना, प्रशासकीय अधिकृत, जिल्ला प्रशासन कार्यालय
कम्प्यूटरः	श्री गंगाराम अधिकारी, कम्प्यूटर अपरेटर, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बर्दिया
जोखिम नंक्शांः	गुलरिया, मधुवन, राजापुर, ठाकुरबाबा, बाँसगढी र बारबर्दिया नगरपालिका तथा बढैयाताल र गेरुवा गाउँपालिका
तथ्यांक उपलब्धः	स्थानीय तह सबै, जिल्ला प्रहरी कार्यालय एवम् सरोकारवाला कार्यालय/निकाय सबै

District Emergency Operation Center (DEOC) Bardiya

Municipality and Rural Municipality Fire hazard Map, Bardiya

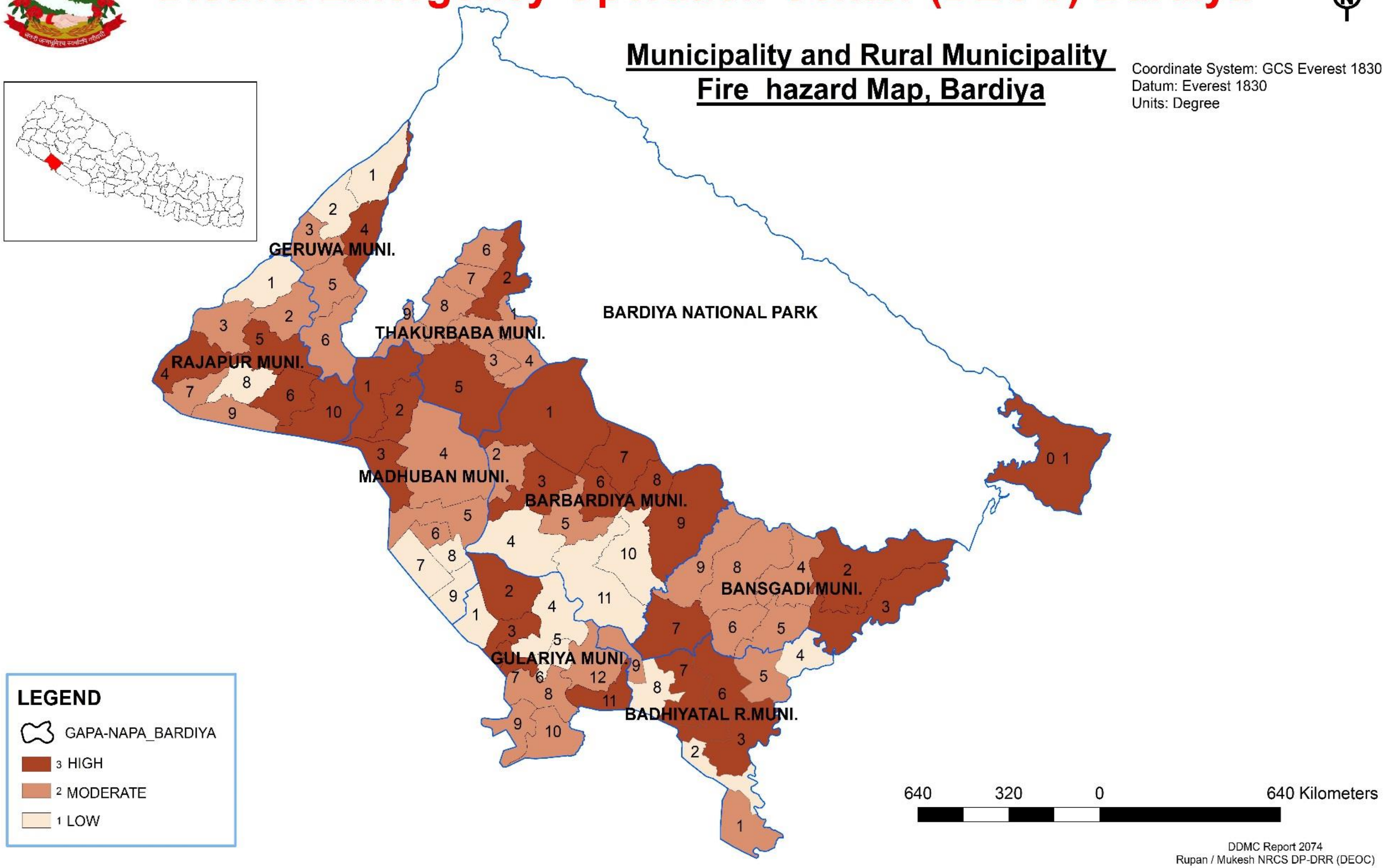

विषय सूचि

१ पृष्ठभूमी १
२. उद्देश्यः २
३ जिल्लामा आगलागीका घटनाहरु ६
४. पँहुच ८
५. विपद् परिदृश्य तथा योजनाको अवधारणाः ८
६. समन्वय तथा जिम्मेवारी ९
७. पूर्वतयारी प्राथमिकताः १०
८ जिल्लामा उपलब्ध बारुण यन्त्रहरुको विवरण : १२
९. बर्दिया जिल्लामा परिचालन हुनसक्ने जनशक्ति बिवरण : १२
१०. जिल्लामा उपलब्ध हुन सक्ने उद्दार तथा राहत सामाग्रीहरु : १३
११. विषयगत क्षेत्रहरुको विवरण : ३९
१२. सरोकारवाला निकायको जिम्मेवारी ४०
१३. प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरुको विवरण : ४२
१४. आगलागीको जोखिम न्यूनीकरण गर्ने पूर्व तयारीहरु : ४९
१५. आगलागीको जोखिम कम गर्न समुदायले गर्नुपर्ने पहलहरुः ५१
१६. चटयाङ ५६
१७. आधिहुरी ५८
१८. स्थानान्तरण योजना ५८
१९. आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम घटना अभ्यास ६०
अनुसूची-१ पानीको श्रोत रहेको स्थानीय तह एवम् वडा नं. सहित ६४
अनुसूची-२ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरुको सम्पर्क विवरणः ६९
अनुसूची-३ सुरक्षा यूनिटहरुको विवरणः ७०
अनुसूची-४ स्वास्थ्य कार्यालय तथा केन्द्रहरुको विवरणः ७३
अनुसूची-५ नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको शाखाहरुको विवरणः ७५
अनुसूची-६ जिल्लामा संचालनमा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरणः ७६
अनुसूची-७ विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थाहरुको विवरणः ७६
अनुसूची-८ आगलागीजन्य विपद्को समयमा विपद् सूचना संयन्त्र ७९

बर्दिया आगलागी, चटयाङ् र हावाहुरी सम्बन्धी आकस्मिक योजना, २०८२

१ पृष्ठभूमी

बर्दिया जिल्ला समुद्री सतहवाट १३८ देखि १२७९ मिटरको उचाइमा फैलिएर रहेको छ। बहु-प्रकोपका घटनाहरुबाट उत्पन्न विपद्का कारण बर्षेनी ठुलो मात्रमा जनधनको क्षति हुने गरेको छ ।बर्षका महिनाहरु मध्य चैत्र, वैशाख, जेष्ठ र असारको समयमा समुद्री सतहवाट २०० देखि ४०० मिटरसम्म अत्याधिक गर्मी बढी भएको पाइन्छ भने यसको मध्य पहाडी भु-भागमा पनि महसुस गरिन्छ। सोही कारण विहानको समयमा केहि कम तापक्रम रहेता पनि दिउसोको समयमा तापक्रम उच्च हुदैं जान्छ। यस समयमा औसत तापक्रम २० देखि ४२ डिग्री वा सो भन्दा वढी पनि मापन गरिएको छ ।यस मौसममा आगलागी, हावा हुरी, असिना तथा चटयाङ समेत परिरहने भएकोले कतिपय मानिसहरुले यसैका कारण ज्यान गुमाउनु परेको छ ।

आगलागी, हावा हुरी, असिना तथा चटयाङबाट हुने घटनाहरुको न्यूनीकरण तथा नियन्त्रणका लागि सवै सरोकारवाला निकाय सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्थाहरु तथा नागरिक समाज लगायतको संयूक्त सकारात्मक पहल भईरहेको छ तथापी नीतिगत, कानूनी, संरचनागत, कार्यक्रम र अनुगमनको कमि कमजोरीका कारण प्रभावकारी ढंगले नियन्त्रण तथा न्यूनीकरण हुन सकिरहेको छैन । यस्ता विपद् पश्चात समुदाय तथा बस्तीमा पर्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विगतका वर्षहरुवाट योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने प्रयास गरिरहेको छ।

यस जिल्लामा पनि मानिसहरुको असावधानीका कारणवाट हरेक वर्ष आगलागी भई व्यक्तिको मृत्यु हुनुका साथै पशुपन्छी, अन्नबालीमा समेत प्रतिकुल प्रभाव परी धेरै मात्रामा नोक्सान हुने गरेको छ । यस वर्ष पनि गर्मीयामको समय भईसकेको छ। बर्दिया जिल्लामा विगत वर्षमा जस्तै मौसमको प्रतिकुलता र वातावरणमा आउने परिवर्तनबाट आगलागी हुन सक्ने सम्भावना छ। यसबाट विशेष गरी सीमान्तकृत वर्ग, पिछडिएको क्षेत्रका बासिन्दा लगाएतलाई प्रभाव पर्न सक्ने देखिन्छ भने उक्त वर्गलाई पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न, आवश्यक श्रोत साधनको पूर्व प्रवन्ध गर्न, सचेतना अभिवृद्धि गर्न, आगलागी प्रभावित परिवारलाई उपलब्ध गराइनु पर्ने उद्वार तथा राहतको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी वनाउनका लागी यो आकस्मिक कार्ययोजना जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बर्दियाको बैठकको निर्णयानुसार तयार पारिएको हो ।

सरोकारवाला निकाय, संघीय, प्रदेशिय एवम् स्थानीय तहका विपद्का क्षेत्रमा काम गर्ने कार्यालय, मानवीय सहयोगको क्षेत्रमा कार्यरत नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायतका विविभन्न संघसस्थाहरु समेतको सहभागितामा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने गरी यो योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

बर्दिया जिल्लामा स्थानीय तह अनुसार २०८१ बैशाख देखि चैत्र १७ गतेसम्म समुदायमा भएका घटनाहरुको विवरणः

स्थानीय तह	आगलागी	चट्याङ	वन्यजन्तु आक्रमण	करेन्ट	रुख ढली	जम्मा
गुलरिया	५	०	७	७	०	१९
मधुवन	२	०	२१	३	३	२९
राजापुर	११	०	२०	०	०	३१
ठाकुरबाबा	५	१	२६	०	४	३६
बारबर्दिया	६	१	१२	१	०	२०
बाँसगढी	८	०	६	२	१	१७
बढैयाताल	१२	०	०	३	०	१५
गेरुवा	४	०	१	१	१	७
जम्मा	५३	२	९३	१७	९	१७४

आगलागी सम्बन्धी जानकारी :

आगो

इन्धन ताप र अक्सिजन एकै समयमा उत्पन्न भै तिनको मिश्रणबाट उत्पादन हुने शक्ति वा तत्व नै आगो हो । जसमा यी तिन तत्वको मिलनबाट निस्कने रसायनको प्रतिकृया देखिन्छ र आगो बल्छ । यी तीनतत्वहरु मध्ये कुनै एकलाई भिन्न गराउन सकेमा आगो नियन्त्रण समेत गर्न सकिन्छ।

आगलागी

दहन क्रियाबाट आगोको ज्वाला र ताप उत्पन्न भई नियन्त्रण भन्दा बाहिर गएमा त्यसलाइ आगलागी भनिन्छ । यस क्रियामा तीव्र एवम् दिगो अक्सिकिरण प्रक्रिया संलग्न हुदाँ विभिन्न परिमाणमा ज्वाला र ताप उत्पन्न हुने गर्दछ ।

२. उद्देश्यः

- आगलागीबाट हुनसक्ने क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्दै सिमित श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिवाट गरिने पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य शीघ्र, उपयुक्त र प्रभावकारी बनाउने,
- आगलागी भईहालेमा त्यसबाट हुने क्षति कम गर्ने तर्फ उपायहरु अबलम्बन गर्ने,

- विपद्को समयमा प्रभावकारी ढङ्गले प्रतिकार्यमा सहभागी हुनका लागि पद्धती, संरचनाहरु बनाउने तथा उपयुक्त तयारी गर्ने,
- श्रोत तथा क्षमतामा कमी तथा संरचनाहरुमा क्षति हुँदा पनि प्रभावकारी प्रतिकार्यमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ,स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति/स्थानीय तह सबै मिलि विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरु सुचारु बनाउने,
- आपतकालीन प्रतिकार्यका लागी प्रभावकारी परिचालन, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति ,स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति लगायत सबै तहका संरचनाहरुको प्रयोग सुनिश्चित गर्नका लागी प्रकृयाहरु स्थापित गरिने,
- प्रचारप्रसार मार्फत आगलागीको रोकथाम र नियन्त्रणका उपायबारे जानकारी दिने,
- आगलागी क्षति, प्रभाव र नियन्त्रणका उपायहरु लक्षित वर्गसम्म पु-याउने,
- आगलागी नियन्त्रणका लागी सरोकारवाला निकायहरुबीच समन्वय र सहकार्य गरी प्रभावकारी रुपमा आगलागी र डढेलो नियन्त्रण गर्ने ।

आगलागीका कारणहरुः

- आगोको प्रयोगपछि त्यसको बेवास्ता गर्नु, चुरोट, बिंडीका ठूटाहरु ननिभाई जथाभावी फाल्नु,
- चुल्होमा आगो राख्ने परम्परा कायम रहनु,
- घरहरु एक आपसमा जोडेर बनाइनु र छानाहरु खर तथा छवालीले छाउनु,
- सलाइ, लाइटर जथाभावी राखिनु वा केटाकेटीको पहुच हुनु,
- प्रज्वलनशील पदार्थको जतन नगरिनु, हुरी बतास, चटयाङ्ग पर्नु,
- जङ्गलमा घाँस बढाउन र जनावरको शिकार गर्न आगो लगाउनु, शत्रुतापूर्ण व्यवहार/वैमनश्यता राखु,
- करेन्ट शर्ट भएर, विद्युतीय उपकरणको प्रयोग पश्चात उचित रुपमा बन्द नगर्नु
- स्टोभ, ग्यांस सिलिण्डर पड्कनु, बम पड्काउनु,
- आगो सम्हाल्ने व्यक्तिले लापरबाही गरी प्रयोग गर्नु
- अर्काको सम्पत्तिको गलत नियत वा दुर्भावनाले जलाउने
- चटयाङ्ग पर्ने समयमा विजुली चम्कदा
- वन जंगल, झाडी, घाँसे मैदान, टुण्ड्रा क्षेत्र जस्ता प्राकृतिक जग्गामा कुनै अनियन्त्रित र नतोकिएको इन्धन वा बोटहरु जलाउदा/वनडढेलो
- औद्योगिक क्षेत्रमा फैलिएको अनियन्त्रिक ज्वाला तथा झिल्का।

आगलागीले सबैभन्दा बढी प्रभावित हुने समुहहरु :

- आगोको नजिक काम गर्ने व्यक्ति,
- जेष्ठ नागरिक तथा बालबालिका,
- अपाङ्गता भएका व्यक्ति,

- गर्भवती तथा सुत्केरी महिला
- मानसिक रुपमा अशक्त भएका ब्यक्ति,
- अल्कोहलजन्य पदार्थ सेवन गर्ने ब्यक्ति,
- गरिव परिवारका व्यक्ति, निहित स्वार्थ रहेका ब्यक्ति ।

आगो नियन्त्रणका लागि सहयोग पुग्ने साधनहरुः

- पानी, हरिया घाँस पात, माटो, रसायनिक पदार्थ (बजार क्षेत्रको लागि)
- आगो लागेको घरसंगै जोडिएका घरको केही भाग भत्काउने वा छानो भत्काएर फाल्ने (तराई क्षेत्रमा)
- स्थानीय स्तरमा प्राप्त हुने आगो निभाउन प्रयोग गरिने सामग्री ।

आगलागी नियन्त्रण गर्ने तरीका :

- रसायनिक पदार्थहरुको प्रयोग गरी, बलिरहेको भागमध्ये बीचको भाग हटाउने
- घरका छानाहरु अलग गर्ने, स्थानीय श्रोत र साधनहरुको प्रयोग गर्न
- स्याउला, केराको पात, माटो, वालुवा आदीको प्रयोग गर्ने,
- करेन्ट शर्ट भएमा पहिले मेन स्वीच बन्द गर्ने,
- बलेको आगोमा पानी हाल्न लगातार यू आकारमा मानिसहरु बसी पानी हाल्ने

आगलागी नियन्त्रण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु :

- आगलागी भएको ठाउँमा भित्र जानुपरेमा सीप भएको व्यक्ति मात्र जाने,
- यसरी भित्र जाँदा भिजेको कपडा, बोरा, कम्बल आदी ओढी डोरी कम्मरमा बाँधेर निहुरिएर जाने,
- आगो लागेको मानिसलाई दौडन नदिने। उसलाई भुईंमा सुताएर टाउको देखि पैतालासम्म कम्बल वा बोराले ढाकिदिने ।

आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरणका उपायहरु :

- आगोको प्रयोगपछि उचित तरिकाले निभाउने,
- आगलागी हुन सक्ने वस्तु केटाकेटीले नभेट्ने ठाउँमा राख्ने
- चुरोट, बिंडीका ठूटाहरु निभाएर मात्र फाल्ने,
- प्रज्वलनशील पदार्थहरु आगोबाट टाढा राख्ने,
- चुल्होमा आगो राख्ने परम्परा हटाउने,

- समुदायमा जनचेतनाको विकास गर्ने,
- सम्भावित खतरास्थल खाली गर्ने,
- सम्भावित प्रकोप क्षेत्रको नक्शाङ्कन गर्ने
- सुरक्षित वाइरिङ्ग व्यवस्था अपनाउने,
- सकेसम्म घरहरु जोडेर नबनाउने
- सकेसम्म घरका छानाहरु खर, छवालीले नछाउने

पूर्वतयारीका उपायहरुः

- प्रभावकारी सञ्चार व्यवस्था गर्ने,
- प्रभावकारी पूर्वसूचना प्रणाली विकास गर्ने
- घर वरिपरी कुवा, इनार, पोखरीको व्यवस्था गरी पानीको जगेर्ना गर्ने
- आपत्कालीन सेवाका टेलिफोन नम्बरहरु राख्ने,
- घर वरिपरी रुख विरुवाहरु लगाउने
- डोरी, बोरा, कपडा, बाल्टिन, कुटो कोदालो आदीको जगेर्ना गर्ने
- तालिम, भेलाको आयोजना गरी जनचेतना, ज्ञान, सीपमा बृद्धि गर्ने
- पूर्व अभ्यास गर्न व्यवस्था मिलाउने,
- सीप भएका व्यक्तिहरुको सूची तयार गर्ने
- पूर्वतयारी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने

बर्दिया जिल्लाको जोखिम नक्सा

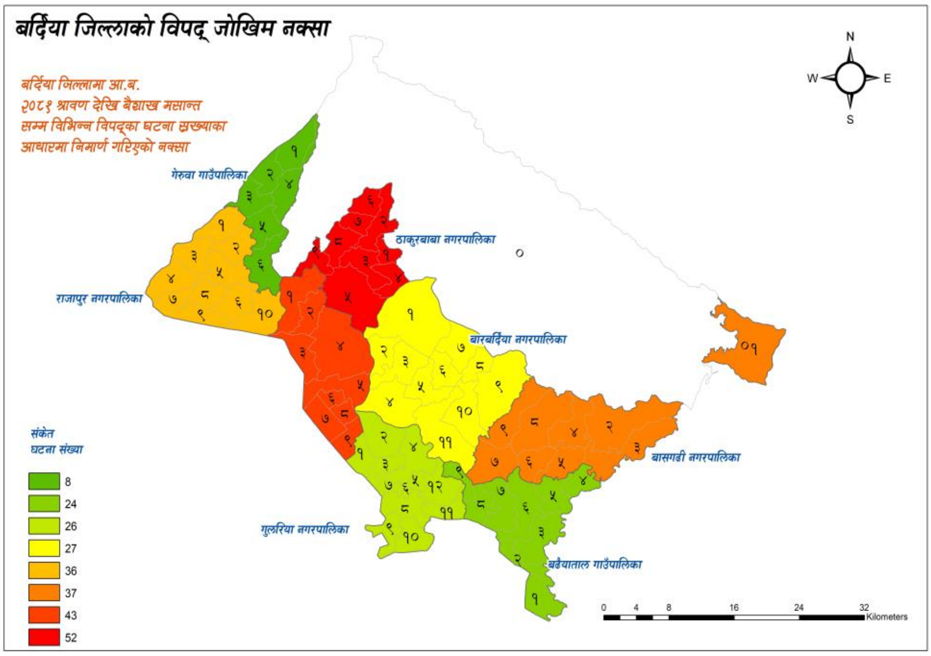

जिल्लामा विगतका वर्षहरुमा भएको आगलागी घटनाहरुको अधार तथा स्थानीय तह र DEOC मा प्राप्त सूचनाका आधारमा जोखिम रहेको तथा वनसंग जोडिएका र मुक्त कमैया, सुकुम्वासी बस्ती तथा बाक्लो बस्तीहरुमा आगलागीका घटनाहरु धैरै हुने अनुभवका आधारमा गाँढा खैरो रंगले जोखिम स्तर उच्च हल्का खैरो रंगले मध्यम र सेतो रंगले न्यून जोखिम देखाइएको छ।

३ जिल्लामा आगलागीका घटनाहरु

बर्दिया जिल्लामा गर्मीको समयमा (चैत्र, वैशाख, जेष्ठ महिना देखि असार/साउनसम्म) तातो हावा लु चल्ने र अत्याधिक गर्मी हुने गर्दछ।गर्मीबाट केटाकेटी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गरीब परिवार, महिला, जेष्ठ नागरिक लगायतका वर्ग अत्याधिक गर्मी सहित आगलागीको उच्च जोखिममा रहन्छन्। यस जिल्लामा विगत लामो समय देखि गर्मीयाममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय बिपत तथा जलवायु उत्थानशील समिति, रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य गैर-सरकारी संस्थाहरुले वढी प्रभावित बस्तीहरुमा जनचेतनामूलक गतिविधिहरु गर्दै आएको छ। यस वर्ष पनि ५००० (पाँच हजार) घर परिवार आगलागीबाट प्रभावित हुन सक्ने आँकलन गरिएको छ । जस मध्ये तपसिल अनुसारको तालिकामा प्रभाव स्तर देखाउन खोजिएको छ ।

तपसिल

जिल्ला	उच्च प्रभाव	मध्यम प्रभाव	न्यून प्रभाव
बर्दिया	१०००	१५००	२५००

आगलागीवाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरु

नेपाल प्रहरी र जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रको तथ्यांक अनुसार बर्दियामा बाँसगढी नगरपालिका र बढैयाताल गाउँपालिका बढी जोखिममा र प्रभावित पनि बढी भएको देखिन्छ भने क्रमशः गुलरिया नगरपालिका, राजापुर नगरपालिका, बारबर्दिया नगरपालिका, मधुबन नगरपालिका, ठाकुरबाबा नगरपालिका र गेरुवा गाउपालिकालाई मध्यम प्रभावित क्षेत्रमा राखिएको छ । जिल्ला भरिमा आगलागीबाट प्रभावित हुनसक्ने अनुमानित विपन्न परिवार संख्या (५,००० घरधुरीका) ५०,००० जना हुन सक्ने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ ।

क्रस	स्थानीय तह	जनसंख्या			
		घरधूरी	पुरुष	महिला	जम्मा
१	गुलरिया नगरपालिका	१३०६४	३३४२७	३४१५२	६६६७९
२	मधुवन नगरपालिका	९५६९	२१५०३	२४९३४	४६४३७
३	बाँसगढी नगरपालिका	११२३१२	२६३०२	२९५७३	५५८७५
४	बारर्बर्दिया नगरपालिका	१३२६८	३५३३६	६८०१२	३२६७३
५	ठाकुरबाबा नगरपालिका	८६५२	२०७६४	२३५४९	४४३१५
६	राजापुर नगरपालिका	१०९१५	२८९२१	३०६३२	५९५५३
७	गेरुवा गाउपालिका	६१३५	१६४३४	१८१३७	३४७७१

८	बढैयाताल गाउपालिका	१०३३३	२२२९६	२५५७२	४७८६८
जम्मा		८३१४८	२०२३२०	२२१८८५	४२३५१०

बर्दिया जिल्लाको विगत १८ बर्षको आगलागीको घटना विवरणः

क्र.सं.	आ.ब.	घरपरिवार	प्रभावित घरपरिवार	मृत्यु	बेपत्ता	घाइते
१	२०६४/०६५	२६	११९	०	०	४
२	२०६५/०६६	२४	१२५	०	०	४
३	२०६६/०६७	२७	१४२	०	०	२
४	२०६७/०६८	४१	२८२	०	०	०
५	२०६८/०६९	५४	३४२	०	०	४
६	२०६९/०७०	१३४	८०४	०	०	०
७	२०७०/०७१	४३	२४३	०	०	०
८	२०७१/०७२	२८	१९५	०	०	०
९	२०७२/०७३	२९	१६०	२	०	२
१०	२०७३/०७४	२२	१५१	०	०	०
११	२०७४/०७५	४६	१३३	०	०	०
१२	२०७५/०७६	८७	८६	१	०	१
१३	२०७६/०७७	५५	५५	०	०	१
१४	२०७७/०७८	९०	५५०	०	०	११
१५	२०७८/०७९	४७	३७	२	०	१
१६	२०७९/८०	३८	३८	०	०	२
१७	२०८०/८१	५३	५३	८	०	७
१८	२०८१/८२	५३	५३	१	०	३

गत आ.व. र यस आ.व.को चैत्रसम्म चटयाङ्ग र हावाहुरीबाट भएका घटनाहरुको विवरण

क्र.सं.	आ.ब.	घरपरिवार	प्रभावित घरपरिवार	मृत्यु	बेपत्ता	घाइते

क्र.सं.	आ.ब.	घरपरिवार	प्रभावित घरपरिवार	मृत्यु	बेपत्ता	घाइते
१	२०८०/८१	१०४९	१०४९	६	०	३
२	२०८१/८२	२	२	२	०	०

४. पैँहुच

बर्दिया जिल्लामा बिगतका दिनका अनुभवहरुलाई केलाउँदा गर्मी तथा आगलागी हुने समयमा हावाहुरी हुने गरेको पाइएको छ ।

- आगलागी को समयमा जिल्लाका सवै जसो स्थानहरुमा तातो हावा तथा हावाहुरीका कारण अत्याधिक गर्मी भई सडक दुर्घटना हुँदा यातायातको साधन प्रयोग गर्दा त्रासको महसुस गर्ने गरिएको,
- अत्याधिक गर्मीको कारण घर देखि वाहिर निस्कन नसक्ने अवस्था रहने गरेको,
- विगत वर्षको अनुभवका आधारमा आगलागीका कारण वायूमण्डलमा प्रदुषण भई मानिसहरुमा स्वास्थ्य समस्या देखा पर्ने गरेको छ, आँखा दुख्ने तथा पोल्ने र शासप्रस्वासमा समस्या।

५. विपद् परिदृश्य तथा योजनाको अवधारणाः

विभिन्न प्रकारका प्रकोपबाट उत्पन्न हुने विपद्बाट प्रभावित जिल्लाको सूचीमा बर्दिया पनि रहेको छ। जिल्लामा हरेक वर्ष बाढी, आगलागी, शितलहर, हावाहुरी, जनावरको आक्रमण र सडक दुर्घटना, सर्पदंश जस्ता प्राकृतिक तथा गैर-प्राकृतिक विपद्का कारण जनधनको क्षति हुने गरेको छ । जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१ मा प्रकोपलाई स्तरीकरण गर्दा आगलागी दोस्रो स्थानमा देखिएको साथै आगलागी तथा नियमित भईरहने देखिएकोले विपद्को समयमा मानवीय सहायतालाई प्रभावकारी रुपमा अघि बढाउन आवश्यक छ। जिल्लामा विपद्को सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धिका विभिन्न कार्यक्रम र योजनामध्ये आपतकालीन समयमा मानव जीवनको रक्षा र सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने उद्देश्यका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बर्दियाले आगलागी आकस्मिक योजना **(Fire Contingency Plan)** तयार गरी यसलाई महत्वपूर्ण दस्तावेजको रुपमा ग्रहण गरेको छ। विपद्को समयमा विपद्

प्रभावितको जीवन र सम्पत्तिको संरक्षण तथा सुरक्षा एवम् मानव जीवनमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न बर्दिया जिल्लामा उपलव्ध साधन/स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त तरिकाले मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रबर्द्धन गर्नु आवश्यक छ ।

६. समन्वय तथा जिम्मेवारी

- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा उल्लेख भए वमोजिमका क्षेत्रगत निकाय सवैले कार्ययोजना तयार पारी आगलागीको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको काममा तयार रहने।
- आगलागी प्रभावितहरूलाई विना भेदभाव राहत उपलव्ध गराउने र सो क्रममा विशेषगरी बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, सुत्केरी तथा गर्भवती महिला, गरिबीको चपेटामा परेका व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिएर उद्वार एवं मानवीय सहयोग उपलब्ध गराई मानव जीवन रक्षा गर्ने ।

- आगलागीको प्रभावबाट सुरक्षित राख्ने उपायहरुको सम्वन्धमा स्थानीय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धि कार्य गर्ने सबै सरकारी तथा गैरसरकारी संघ सस्थाहरु समेत जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी क्रियाकलापमा सक्रिय रहने ।
- विपद्को समयमा संघिय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, दातृ निकाय, सबै क्षेत्र, सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाजबीच समन्वय कायम गर्ने।
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई परिचालन गर्नु र पृष्ठपोषण दिनु ।
- आगलागीबाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्र, गाउँ, टोल, परिवारहरुको पहिचान गरी राहत तथा उद्धारको लागी जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को समन्वयमा सवै सरोकारवाला निकायहरुलाई आवश्यक सामाग्रीहरुको पूर्व प्रवन्ध गरी तयारी अवस्थामा राख्ने र राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- गर्मीयाममा हुन सक्ने स्वास्थ्य सम्वन्धि समस्यालाई न्यनिकरण गर्न स्वास्थ्य कार्यालय र सम्वन्धित पालिकाहरुले जनचेतनामूलक कार्यक्रम तत्काल संचालन गर्ने र स्वास्थ्यकर्मी तथा औषधीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- आगलागीको जोखिम न्यूनीकरणका लागी सचेतनात्मक सन्देशमूलक सूचना एवम् जानकारी स्थानीय संचार माध्यम मार्फत स्थानीय भाषामा समेत उक्त सन्देशमुलक सामाग्रीहरु प्रशारण

गर्न स्थानीय संचार माध्यम, स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय र गैरसरकारी संघ/संस्था तथा निकायवाट प्रचार प्रसार गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

- जिल्ला स्थीत सवै सरकारी कार्यालय तथा गैर सरकारी कार्यालयहरुमा राखिएका अग्नि नियन्त्रक सामग्री/यन्त्रहरु तयारी अवस्थामा राख्ने ।

Fire Line

७. पूर्वतयारी प्राथमिकताः

- विपद्संग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुसंग समन्वय बैठक गर्ने ।
- जिल्ला भित्रका सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुलाई जनचेतना मुलक कार्य गर्न लगाउने
- जिल्ला भित्रका सबै स्थानिय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुमा आगलागी पूर्वतयारी कार्यशाला संचालन गर्ने/गर्न लगाउने।
- विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने/गराउने ।
- स्थानीय तहका संकटासन्न क्षेत्रको नक्साकंन गर्ने ।

Counter Fire

- विषयगत समितिहरुको नियमित बैठक गर्ने/गराउने।
- स्थानान्तरण योजना बनाउने
- प्रतिकार्यका लागि प्रभावकारी कदम चाली सरोकारवाला निकाय/व्यक्तिलाई जिम्मेवारी तोक्ने
- आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम अभ्यास संचालन गर्ने
- जिल्लामा थप ५००० राहत सेट व्यवस्थापनका लागी सरोकारवाला निकायमा पहल गर्ने ।
- सवै स्थानीय तह तथा सरोकारवाला निकाय संग समन्वय गरि आवश्यक पर्ने सामग्री पहिले नै जोहो गरी राख्ने/राख्न लगाउने ।
- स्थानीय एफ.एमहरुवाट जनचेतनामुलक सामाग्रीहरु प्रसारण गर्ने/गराउने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभागले जारि गर्ने ३ दिने बुलेटिन बमोजिमको जानकारी सम्बन्धित निकायहरुलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाई सोहि अनुरुपको पूर्वतयारी गर्न परिचालित गर्ने/गराउने।

<u>गर्मियामको तापक्रम विवरण (हावापानी केन्द्र, रानिजरुवा)</u>

सवै भन्दा वढी तापक्रम सन् १९८० र २०१२ को अप्रिल र मे महिनामा ४५ डिग्रि अवलोकन गरिएको थियो। गर्मिदिन र रातहहरुको संख्या पछिल्लो दशकहरुमा वढ्दै गएको देखिन्छ।

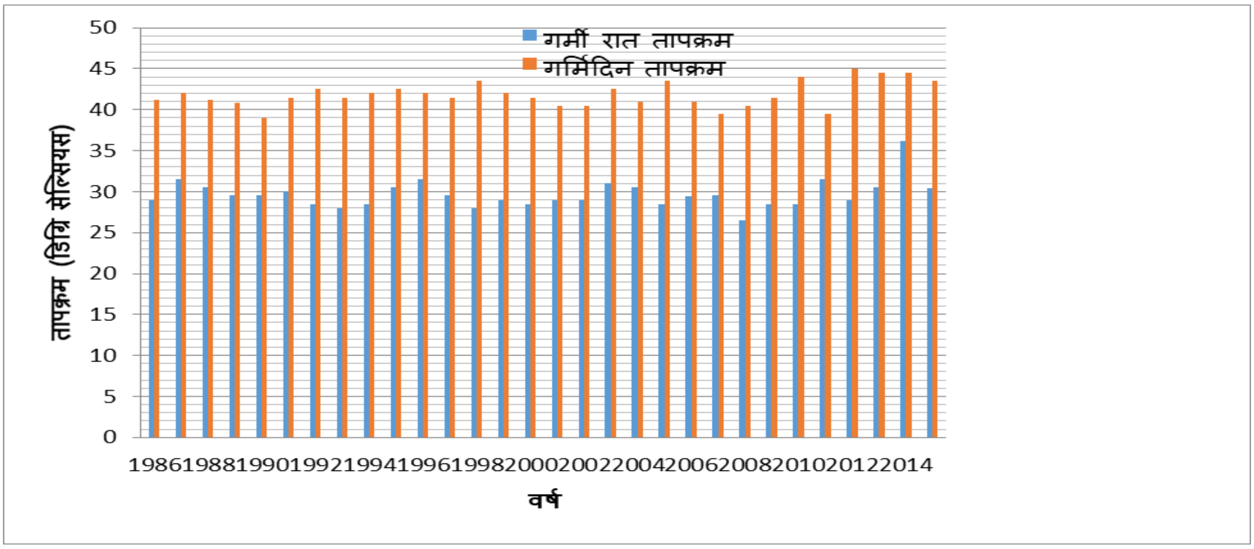

चित्र: गर्मि रात र दिनमा रेकर्ड गरिएको तापक्रम विवरण।

बर्दियाको औसत तापक्रम ०.०२ डिग्रि सेल्सिय भन्दा वढीले प्रति वर्ष बढिरहेको देखिन्छ। प्रिमनसुन समयको तापक्रम अन्य समयभन्दा वढीले वढेको पाइन्छ भने हिउदको समयमको अधिक्तम तापक्रम र मनसुन समयको न्यूनतम तापक्रममा समान्य घटोत्तरी रहेको देखिन्छ। वर्षा ३ मिलिमिटर भन्दा बढीले प्रति वर्ष घटिरहेको छ तर भारी वर्षाका दिनहरु भने मनसुन र हिउँदमा वृद्दि भएको तथा पोस्ट मनसुनमा खासै परिवर्तन नभएको तर प्रिमनसुनमा भने घटेको देखिन्छ। यद्दपी मनसुनको कुल वर्षामा भने घट्टोत्तरी रहेको पाईन्छ। अतः प्रिमनसुन समयमा वर्षा कम हुदै गएको र तापक्रम द्रुतरुपले वृद्धि भइरहेकोले हावाहुरी, मेघगर्जन र चट्याङका घटनामा पनि वृद्धि हुने गरेको पाइन्छ।

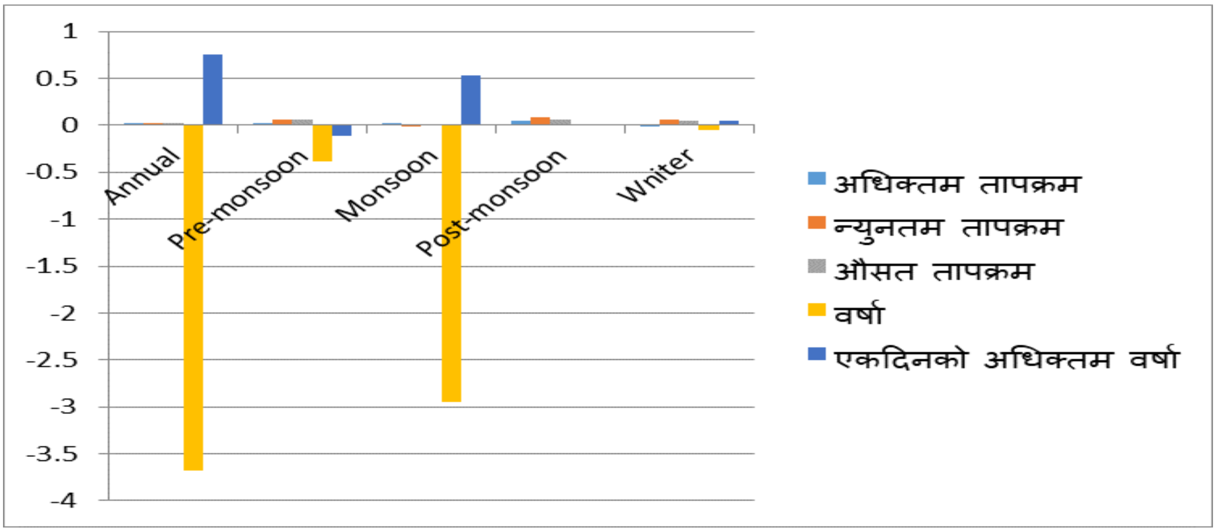

चित्र: तापक्रम तथा वर्षाको प्रवृति।

८ जिल्लामा उपलब्ध बारुण यन्त्रहरुको विवरण :

क्रस	स्थानीय तह	उपलब्ध स्थान	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क न.
१	गुलरिया नगरपालिका	गुलरिया नगरपालिका	सरिफ अहमद जोलाह	९८१२४४९३७
२	मधुवन नगरपालिका	मधुवन नगरपालिका	राम बहादुर चौधरी	९८४८२१९००२
३	बाँसगढी नगरपालिका	बाँसगढी नगरपालिका	रमेश चौधरी	९७४८७२९४४५
४	राजापुर नगरपालिका	राजापुर नगरपालिका	इन्द्र बहादुर चौधरी	९८६८२३६८४४ ९८१४५७१७०७

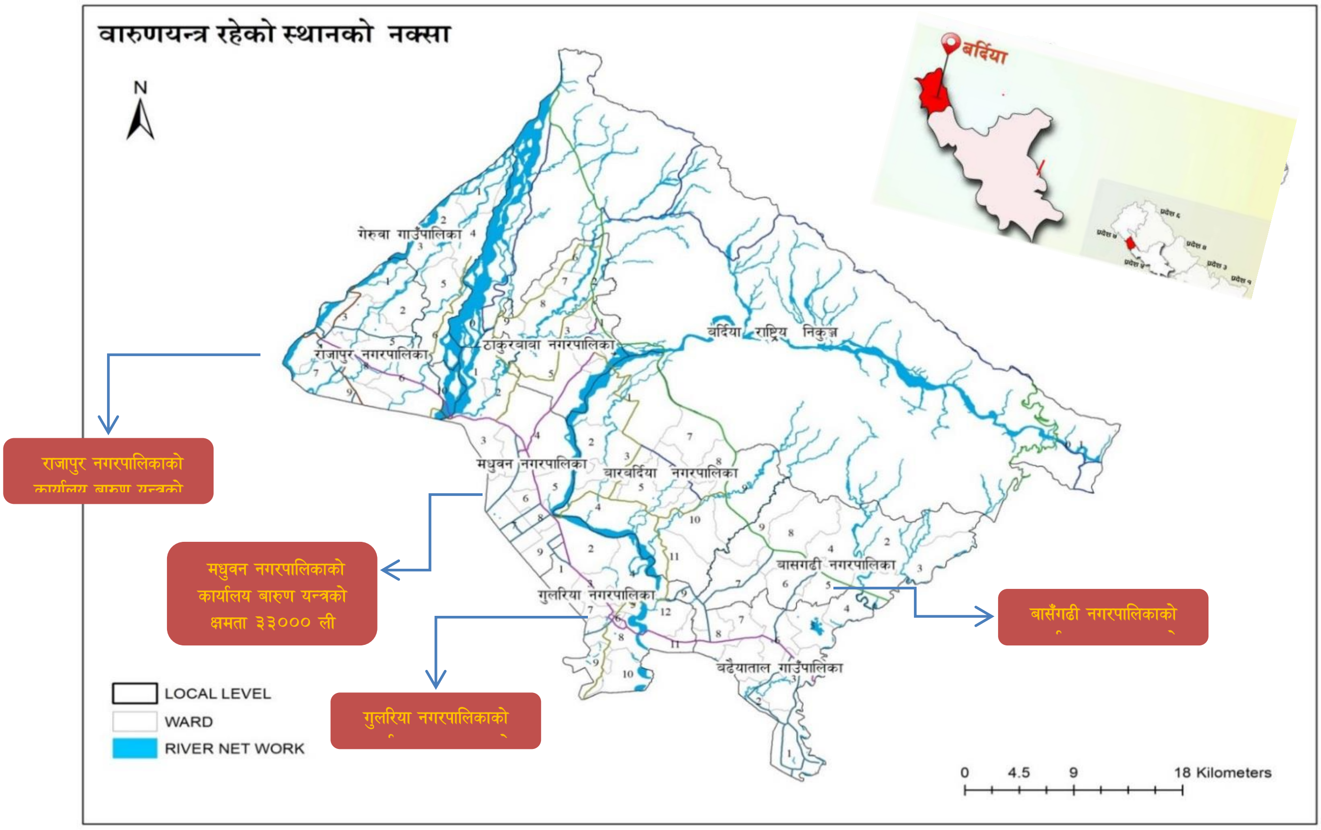

९. बर्दिया जिल्लामा परिचालन हुनसक्ने जनशक्ति बिवरण :

क. स्थानीय बासीहरु

ख. नेपाल प्रहरी

ग. सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल

घ. नेपाली सेना

ङ. तालिम प्राप्त स्वयम् सेवक

१०. जिल्लामा उपलब्ध हुन सक्ने उद्दार तथा राहत सामाग्रीहरु :

सि.नं.	क्रियाकलाप	कसले	कहाँ
१	त्रिपाल कम्मल, भाडा अस्थाई आवासका लागी काठ संकलन तथा व्यवस्थापन	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा तथा उपशाखाहरु, कमैया महिला जागरण समाज, उद्योग वाणिज्य संघ लगायतका अन्य सहयोगी सस्थाहरु मार्फत त्रिपाल कम्मल तथा भाडा, अस्थाई आवासका लागी काठ संकलन तथा व्यवस्थापन र वितरण	आवश्यकतानुसार जिल्लाको विभिन्न स्थानहरुमा
२	राहत वितरण	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, सम्बन्धित स्थानीय तहहरु, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुरक्षाकर्मी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा उपशाखाहरु र उद्योग वाणिज्य संघ साथै अन्य सहयोगी सस्थाहरु	प्रभावित क्षेत्रमा
३	एम्वुलेन्स सेवा	एम्बुलेन्स संचालन गर्ने कार्यालय, संघसंस्थाहरु	जिल्ला भरी
४	स्वास्थ्य शिविर	बर्दिया अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय, सम्बन्धित स्थानीय तहहरु अन्तर्गतका स्वास्थ्य शाखा इकाइ र स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संघ सस्थाहरु	प्रभावित क्षेत्रमा
५	विपद् सम्बन्धी सूचना तथा जनचेतना	जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, पत्रकार महासंघ, संचार माध्यमहरु तथा सम्बन्धित स्थानीय तहहरु	जिल्ला भरी
६	सूचना व्यवस्थापन	जिल्ला आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र, स्थानीय आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र तथा सम्बन्धित स्थानीय तहहरु	जिल्ला भरी

उद्दार सामाग्री बिवरणहरु :

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
१	ठाकुरबाबा नगरपालिका	ज्याफिटङ्ग बोट	थान	१
२	ठाकुरबाबा नगरपालिका	हेल्मट	थान	३९
३	ठाकुरबाबा नगरपालिका	रबर बुट	सेट	२६

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
४	ठाकुरबाबा नगरपालिका	क्रिपाल	थान	१२८
५	ठाकुरबाबा नगरपालिका	डोरी	रोल	११
६	ठाकुरबाबा नगरपालिका	रवर ट्युब	थान	२८
७	ठाकुरबाबा नगरपालिका	फुट पम्प	थान	३
८	ठाकुरबाबा नगरपालिका	पन्जा	सेट	१८
९	ठाकुरबाबा नगरपालिका	प्राथमिक उपचार किट	सेट	१
१०	ठाकुरबाबा नगरपालिका	झोलासितको डोरि	थान	१९
११	ठाकुरबाबा नगरपालिका	झोला र मास्क	थान	१
१२	ठाकुरबाबा नगरपालिका	MEN AT WORK BOARD	थान	१
१३	ठाकुरबाबा नगरपालिका	LED Head Torch	थान	३
१४	ठाकुरबाबा नगरपालिका	Fire exingisher	थान	५
१५	ठाकुरबाबा नगरपालिका	मेगा फोन (हाते माइक)	थान	२
१६	ठाकुरबाबा नगरपालिका	Led Ultra torch	थान	३
१७	ठाकुरबाबा नगरपालिका	कम्बल	थान	५९
१८	ठाकुरबाबा नगरपालिका	लाइफ ज्याकेट	थान	३८
१९	ठाकुरबाबा नगरपालिका	हाते पम्प	थान	१
२०	ठाकुरबाबा नगरपालिका	पलास्टिक बोरा	थान	८७५०
२१	ठाकुरबाबा नगरपालिका	जालिदार डोरी	थान	२९
२२	ठाकुरबाबा नगरपालिका	साबुन	थान	१
२३	ठाकुरबाबा नगरपालिका	हतौडा	थान	२
२४	ठाकुरबाबा नगरपालिका	बेल्चा (spade)	थान	१३
२५	ठाकुरबाबा नगरपालिका	pick axe	थान	४
२६	ठाकुरबाबा नगरपालिका	सावेल (shovel)	थान	४
२७	डिभिजन वन कार्यालय बर्दिया	व्याग प्याक वाटर पम्प	सेट	१०
२८	डिभिजन वन कार्यालय बर्दिया	स्वेटर	वटा	१२
२९	डिभिजन वन कार्यालय बर्दिया	ज्याकर	वटा	६
३०	डिभिजन वन कार्यालय बर्दिया	कोरेसो	वटा	६
३१	डिभिजन वन कार्यालय बर्दिया	हेल्मेट	वटा	१६

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
३२	बबई सव डिभिजन कार्यालय जयनगर बर्दिया	वाटर व्याग	वटा	१
३३	बबई सव डिभिजन कार्यालय जयनगर बर्दिया	पन्जा	सेट	१
३४	बबई सव डिभिजन कार्यालय जयनगर बर्दिया	हेल्मेट	वटा	२
३५	बबई सव डिभिजन कार्यालय जयनगर बर्दिया	बुट	सेट	१
३६	बबई सव डिभिजन कार्यालय जयनगर बर्दिया	फायर फायरिङ ड्रेस	वटा	१
३७	बबई सव डिभिजन कार्यालय जयनगर बर्दिया	पतकर सोर्ने	वटा	१
३८	खाता सव डिभिजन वन कार्यालय सानोश्री बर्दिया	दाँते	वटा	२
३९	खाता सव डिभिजन वन कार्यालय सानोश्री बर्दिया	झ्यापे	वटा	२
४०	खाता सव डिभिजन वन कार्यालय सानोश्री बर्दिया	बेल्चा	वटा	१
४१	खाता सव डिभिजन वन कार्यालय सानोश्री बर्दिया	हेल्मेट	वटा	१
४२	राजापुर सब डिभिजन वन कार्यालय राजापुर बर्दिया	हेल्मेट	थान	१
४३	राजापुर सब डिभिजन वन कार्यालय राजापुर बर्दिया	ड्रेस	थान	१
४४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	बोल्ड कटर	थान	२
४५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Petrol chain Saw	थान	२
४६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Chain for chain saw 18”	थान	६
४७	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Four Stroke Power Cutter(Rotary rescue	थान	२
४८	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Electric Chain saw	थान	१
४९	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Chain for chain saw 16”	थान	३
५०	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Rotary Hammer Drill	थान	१
५१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	22x540 Drill bit	थान	३
५२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Bull point bit	थान	३

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
५३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Collapsible Ladder	थान	१
५४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Hydraulic Hand Operated Combination toll	थान	१
५५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Reciprocating saw	थान	२
५६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Reciprocating saw Blade (१२",९",६")	वटा	५०/६५/५०
५७	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Concrete Blade	थान	६
५८	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Iron cutting Blade	थान	६
५९	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Wood Cutting Blade	थान	४
६०	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Diamond Cutting Blade	थान	३
६१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Spark plug	थान	५
६२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Air filter	थान	५
६३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	Piston	थान	१
६४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	रबर ट्युब	थान	६
६५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	८०
६६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	पानी बुट	थान	१९९
६७	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	थ्रो-व्याग	थान	१०
६८	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	फुट पम्प	थान	२
६९	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	मोटर बोट (कम्प्लिट सेट)	थान	१
७०	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	रवर बोट	थान	२
७१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	क्लाईमिङ्ग डोरी	थान	७
७२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	क्याराविना/फिगर 8 क्याराविना	थान	२३
७३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	प्लाष्टिक डोरी	थान	३
७४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	BackPack Water Pump	थान	१
७५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	रेकर	थान	४
७६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	स्वटर	थान	४
७७	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	छ्यालाको पंजा	थान	४

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
७८	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	सेप्टि हेल्मेट	थान	५३
७९	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	चरी बन्चरो	थान	२
८०	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	फाईस्टिङ्गगुईसर	थान	७
८१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	बाल्टिन	थान	१४
८२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	आल्मोनियम भऱ्याङ्ग	थान	३
८३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	क्रोवर	थान	२
८४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	बारुण बाल्टी	थान	२
८५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	गैटी	थान	६
८६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	बन्चरो	थान	१०
८७	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	साबेल	थान	११
८८	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	ठुलो आरा	थान	१
८९	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	घन	थान	१०
९०	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	स्ट्रेचर	थान	५
९१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	फस्ट एड बक्स	थान	६
९२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	दैविक उद्धार पंजा	थान	५०
९३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गण बर्दिया	टर्च लाईट	थान	३०
९४	गुल्म राजापुर बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	६२
९५	गुल्म राजापुर बर्दिया	पानी बुट	थान	२०
९६	गुल्म राजापुर बर्दिया	क्याराविना/फिगर 8 क्याराविना	थान	२
९७	गुल्म राजापुर बर्दिया	प्लाष्टिक डोरी	थान	५
९८	गुल्म राजापुर बर्दिया	गैटी	थान	३
९९	गुल्म राजापुर बर्दिया	फरुवा	थान	१
१००	गुल्म राजापुर बर्दिया	साबेल	थान	६
१०१	गुल्म राजापुर बर्दिया	घन	थान	२
१०२	गुल्म राजापुर बर्दिया	स्ट्रेचर	थान	५
१०३	गुल्म राजापुर बर्दिया	फस्ट एड बक्स	थान	२
१०४	गुल्म राजापुर बर्दिया	दैविक उद्धार पंजा	थान	५०

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
१०५	बिओपि भगरैया बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	१०
१०६	बिओपि भगरैया बर्दिया	पानी बुट	थान	८
१०७	बिओपि भगरैया बर्दिया	क्रोवर	थान	१
१०८	बिओपि भगरैया बर्दिया	बाल्टिन	थान	१
१०९	बिओपि भगरैया बर्दिया	सेफ्टी हेल्मेट	थान	१०
११०	बिओपि भगरैया बर्दिया	गैटी	थान	१
१११	बिओपि भगरैया बर्दिया	फरुवा	थान	१
११२	बिओपि भगरैया बर्दिया	सावेल	थान	५
११३	बिओपि भगरैया बर्दिया	फस्ट एड बक्स	थान	१
११४	बिओपि भगरैया बर्दिया	गल	थान	१
११५	बओपि धनौरा बर्दिया	पानी बुट	थान	२०
११६	बओपि धनौरा बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	१०
११७	बओपि धनौरा बर्दिया	गैटी	थान	१
११८	बओपि धनौरा बर्दिया	फरुवा	थान	१
११९	बओपि धनौरा बर्दिया	साबेल	थान	२
१२०	बिओपि कट्टी बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	१०
१२१	बिओपि कट्टी बर्दिया	पानी बुट	थान	२२
१२२	बिओपि कट्टी बर्दिया	बाल्टिन	थान	१
१२३	बिओपि कट्टी बर्दिया	फरुवा	थान	१
१२४	बिओपि कट्टी बर्दिया	साबेल	थान	१
१२५	बिओपि कट्टी बर्दिया	फस्ट एड बक्स	थान	१
१२६	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	६
१२७	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	पानी बुट	थान	४
१२८	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	बाल्टिन	थान	१
१२९	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	गैटी	थान	२
१३०	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	फरुवा	थान	
१३१	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	साबेल	थान	४
१३२	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	फस्ट एड बक्स	थान	१

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
१३३	बिओपि कालाबन्जार बर्दिया	बन्चरो	थान	१
१३४	बिओपि जमुनी बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	१४
१३५	बिओपि जमुनी बर्दिया	पानी बुट	थान	५०
१३६	बिओपि जमुनी बर्दिया	थ्रो ब्यग	थान	१
१३७	बिओपि जमुनी बर्दिया	सेफ्टी हेल्मेट	थान	४
१३८	बिओपि जमुनी बर्दिया	क्लाईमिङ्ग डोरी	थान	१
१३९	बिओपि जमुनी बर्दिया	बाल्टीन	थान	३
१४०	बिओपि जमुनी बर्दिया	छालाको पंजा	थान	५
१४१	बिओपि जमुनी बर्दिया	गैटी	थान	१
१४२	बिओपि जमुनी बर्दिया	फरुवा	थान	३
१४३	बिओपि जमुनी बर्दिया	साबेल	थान	२
१४४	बिओपि जमुनी बर्दिया	फस्ट एड बक्स	थान	१
१४५	बिओपि जमुनी बर्दिया	कपडाको पंजा	थान	२०
१४६	बिओपि जमुनी बर्दिया	स्ट्रचर	थान	१
१४७	बिओपि जमुनी बर्दिया	गल	थान	१
१४८	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	थान	७
१४९	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	पानी बुट	थान	१०
१५०	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	क्याराविना	थान	१०
१५१	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	लाईन डोरी	थान	३
१५२	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	गैटी	थान	५
१५३	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	फरुवा	थान	३
१५४	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	सबेल	थान	१
१५५	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	हेड लाईट	थान	
१५६	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	फस्ट एड बक्स	थान	१
१५७	सुरक्षा बेश कतर्निया बर्दिया	ह्युमन ह्याङ्गर	थान	५
१५८	बाँसगढी LEOC	त्रिपाल	वटा	३५
१५९	बाँसगढी LEOC	गैटी	गोटा	३
१६०	बाँसगढी LEOC	भाडाँहरु	गोटा	१०

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
१६१	बाँसगढी LEOC	हेल्मेट	गोटा	१२
१६२	बाँसगढी LEOC	लाइफ ज्याकेट	गोटा	४
१६३	बाँसगढी LEOC	सब्बल	गोटा	१
१६४	बाँसगढी LEOC	टेन्ट	गोटा	१
१६५	बाँसगढी LEOC	फायर ग्याँस	गोटा	२
१६६	बाँसगढी LEOC	दमकल	वटा	१
१६७	बाँसगढी LEOC	हेण्ड माईक	वटा	१
१६८	बाँसगढी LEOC	कपडाहरु	थान	१०
१६९	बाँसगढी LEOC	बेल्चा	गोटा	१
१७०	बाँसगढी LEOC	स्ट्रेचर	वटा	२
१७१	बाँसगढी LEOC	ट्यूब	वटा	१
१७२	बाँसगढी LEOC	बुट	गोटा	५
१७३	बाँसगढी LEOC	कपडाको पन्जा	गोटा	६
१७४	बाँसगढी LEOC	डोरी	रोल	१
१७५	बाँसगढी LEOC	टर्च लाईट	गोटा	२
१७६	बाँसगढी LEOC	प्लाष्टिकको पन्जा	गोटा	५
१७७	बाँसगढी LEOC	कम्मल	गोटा	१५
१७८	बाँसगढी LEOC	क्लाइबिङ रोप	रोल	१
१७९	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	Backpack Water Pump	वटा	१
१८०	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	स्वटर	वटा	४
१८१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	रेकर	वटा	४
१८२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	चरी बन्चरो	वटा	२
१८३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	वटा	५५
१८४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	१८
१८५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	लेदरग्लोव्स	वटा	२५
१८६	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	क्याराविन	वटा	१०
१८७	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	सेफ्टी हेल्मेट	वटा	५५
१८८	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	गम बुट	वटा	१०

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
१८९	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	रेस्क्यु हेम्बर	वटा	२
१९०	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	बेल्चा	वटा	१५
१९१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	बाल्टी	वटा	१०
१९२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	साधारण डवल आरा	वटा	१
१९३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
१९४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	गल	वटा	३
१९५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	स्टेचर	वटा	१०
१९६	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	त्रिपाल	वटा	३५
१९७	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	सिल्भर भऱ्यांङ	वटा	२
१९८	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	डोरी	वटा	५
१९९	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	गैटी	वटा	१५
२००	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	मोटेरेवल रबर बोर्ड	वटा	१
२०१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	ट्युव	वटा	५
२०२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	कोदालो	वटा	१
२०३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	मेघाफोन	वटा	१
२०४	इलाका प्रहरी कार्यालय मथुरा बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	वटा	३
२०५	इलाका प्रहरी कार्यालय मथुरा बर्दिया	बेल्चा	वटा	२
२०६	इलाका प्रहरी कार्यालय मथुरा बर्दिया	फरुवा	वटा	१
२०७	इलाका प्रहरी कार्यालय मथुरा बर्दिया	डोरी	रोल	१
२०८	इलाका प्रहरी कार्यालय मथुरा बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
२०९	इलाका प्रहरी कार्यालय मथुरा बर्दिया	बाल्टी	वटा	२
२१०	इलाका प्रहरी कार्यालय मथुरा बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	१
२११	प्रहरी चौकी मोहम्मदपुर बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	वटा	१४
२१२	प्रहरी चौकी मोहम्मदपुर बर्दिया	बेल्चा	वटा	५
२१३	प्रहरी चौकी मोहम्मदपुर बर्दिया	हेलमेट	वटा	३
२१४	प्रहरी चौकी मोहम्मदपुर बर्दिया	बाल्टिन	वटा	२
२१५	प्रहरी चौकी सुरजपुर बर्दिया	फरुवा	वटा	१
२१६	प्रहरी चौकी सुरजपुर बर्दिया	बन्चरो	वटा	१

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
२१७	प्रहरी चौकी सुरजपुर बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	१
२१८	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	स्टिल बाल्टिन	वटा	२
२१९	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	डोरी	मिटर	५०
२२०	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	सावेल	वटा	२
२२१	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	गैटी	वटा	२
२२२	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	फरुवा	वटा	२
२२३	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
२२४	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	पि.भि.सि. सेफटी हेल्मेट	वटा	६
२२५	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	पि.भि.सि. सेफटी ट्युव	वटा	१
२२६	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	वटा	४
२२७	प्रहरी चौकी खैरापुर "क" बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	१
२२८	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	स्टिल बाल्टिन	वटा	२
२२९	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	डोरी	मिटर	५०
२३०	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	सावेल	वटा	२
२३१	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	गैटी	वटा	२
२३२	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	फरुवा	वटा	२
२३३	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
२३४	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	पि.भि.सि. सेफटी हेल्मेट	वटा	६
२३५	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	पि.भि.सि. सेफटी ट्युव	वटा	१
२३६	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	वटा	४
२३७	प्रहरी चौकी खैरापुर "ख" बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	१
२३८	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	लाइफ ज्याकेट	वटा	१५
२३९	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	गम बुट	वटा	३
२४०	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	सेफ्टी हेल्मेट	वटा	३
२४१	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	गल	वटा	१
२४२	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	बेल्चा	वटा	५
२४३	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	फरूवा	वटा	४
२४४	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	स्टेचर	वटा	२

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
२४५	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
२४६	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	बाल्टिन	वटा	३
२४७	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	गइती	वटा	२
२४८	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	ट्युब	वटा	७
२४९	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	डोरी	रोल	३
२५०	इ.प्र.का.बगनाहा भुरिगाउँ बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	२
२५१	अ.प्र.पो. ठाकुरद्धारा बर्दिया	लाइफ ज्याकेट	वटा	२
२५२	अ.प्र.पो. ठाकुरद्धारा बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	१
२५३	प्रहरी चौकी सुर्यपटुवा हाल बगनाह	Fire Extingusiser	वटा	१
२५४	अ.प्र.पो. बकुवा बर्दिया	Fire Extingusiser	वटा	१
२५५	इ.प्र.का मैनापोखर	लाईफ ज्याकेट	वटा	५
२५६	इ.प्र.का मैनापोखर	हेल्मेट	वटा	५
२५७	इ.प्र.का मैनापोखर	रबर ट्युप	वटा	१
२५८	इ.प्र.का मैनापोखर	गैटी	वटा	१
२५९	इ.प्र.का मैनापोखर	फरुवा	वटा	२
२६०	इ.प्र.का मैनापोखर	बेल्चा	वटा	२
२६१	इ.प्र.का मैनापोखर	Fire Extinguisher	वटा	२
२६२	इ.प्र.का मैनापोखर	साबेल	वटा	१
२६३	प्र.चौ.कालिका	साबेल	वटा	२
२६४	प्र.चौ.कालिका	फरुवा	वटा	२
२६५	प्र.चौ.कालिका	हसिया	वटा	२
२६६	प्र.चौ.कालिका	सब्बल	वटा	१
२६७	प्र.चौ.कालिका	Fire Extinguisher	वटा	१
२६८	प्र.चौ.कालिका	बन्चरो	वटा	१
२६९	प्रहरी चौकी शितलाबजार बर्दिया	Fire Extinguisher	वटा	१
२७०	प्रहरी चौकी जमुनी बर्दिया	Fire Extinguisher	वटा	१
२७१	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	डोरी	रोल	२
२७२	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	वाटरप्रुफ लाईफ ज्याकेट	वटा	२०

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
२७३	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	गैंटी	वटा	२
२७४	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	बेल्चा	वटा	२
२७५	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	सिल्भर बाल्टिन	वटा	२
२७६	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	फरुवा	वटा	२
२७७	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	स्टेचर	वटा	२
२७८	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	रेस्क्यू हेम्बर	वटा	१
२७९	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
२८०	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	सब्बल	वटा	१
२८१	इ.प्र.का. राजापुर बर्दिया	Fire Extinguisher	वटा	१
२८२	इ.प्र.का. गोडियाना बर्दिया	वाटरप्रुफ लाईफ ज्याकेट	वटा	१०
२८३	इ.प्र.का. गोडियाना बर्दिया	त्रिपाल	वटा	९
२८४	इ.प्र.का. गोडियाना बर्दिया	डोरी	रोल	१
२८५	इ.प्र.का. गोडियाना बर्दिया	गैंटी	वटा	१
२८६	इ.प्र.का. गोडियाना बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
२८७	इ.प्र.का. गोडियाना बर्दिया	Fire Extinguisher	वटा	१
२८८	प्र.चौ.भिमापुर बर्दिया	वाटरप्रुफ लाईफ ज्याकेट	वटा	४
२८९	प्र.चौ.भिमापुर बर्दिया	डोरी	रोल	१
२९०	प्र.चौ.भिमापुर बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	१
२९१	प्र.चौ.भिमापुर बर्दिया	फरुवा	वटा	१
२९२	प्र.चौ.खैरिचन्दनपुर बर्दिया	वाटरप्रुफ लाईफ ज्याकेट	वटा	५
२९३	प्र.चौ.खैरिचन्दनपुर बर्दिया	डोरी	रोल	१
२९४	प्र.चौ.खैरिचन्दनपुर बर्दिया	फरुवा	वटा	२
२९५	प्र.चौ.खैरिचन्दनपुर बर्दिया	बाल्टी	वटा	२
२९६	प्र.चौ.खैरिचन्दनपुर बर्दिया	बेल्चा	वटा	१
२९७	प्र.चौ.खैरिचन्दनपुर बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	१
२९८	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	वटा	७
२९९	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	सेफ्टी हेलमेट प्लास्टिकको	वटा	३
३००	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	गैटी	वटा	१

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
३०१	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	सावेल	वटा	१
३०२	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	बेल्चा	वटा	४
३०३	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
३०४	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	टर्च लाईट	वटा	४
३०५	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	स्टिल बाल्टिन	वटा	१
३०६	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	ट्युव	वटा	१
३०७	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	प्लास्टिक डोरी	वटा	१
३०८	इ.प्र.का.ढोढरी बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	१
३०९	इ.प्र.का.सानोश्री बर्दिया	लाईफ ज्याकेट	वटा	३
३१०	इ.प्र.का.सानोश्री बर्दिया	गैटी	वटा	१
३११	इ.प्र.का.सानोश्री बर्दिया	बेल्चा	वटा	२
३१२	इ.प्र.का.सानोश्री बर्दिया	सावेल	वटा	१
३१३	इ.प्र.का.सानोश्री बर्दिया	बन्चरो	वटा	१
३१४	इ.प्र.का.सानोश्री बर्दिया	फरुवा	वटा	१
३१५	इ.प्र.का.मोतिपुर बर्दिया	ऱ्याप्टिङ्ग ज्याकेट	वटा	२२
३१६	इ.प्र.का.मोतिपुर बर्दिया	रवर ट्युव	वटा	१
३१७	इ.प्र.का.मोतिपुर बर्दिया	स्टेचर	वटा	२
३१८	इ.प्र.का.मोतिपुर बर्दिया	बाल्टी स्टिल	वटा	५
३१९	इ.प्र.का.मोतिपुर बर्दिया	डोरी रोल	वटा	२
३२०	इ.प्र.का.मोतिपुर बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	२
३२१	प्र.चौ.कतर्नियाघाट बर्दिया	ऱ्याप्टिङ्ग ज्याकेट	वटा	५
३२२	प्र.चौ.लक्ष्मणा बर्दिया	ऱ्याप्टिङ्ग ज्याकेट	वटा	५
३२३	प्र.चौ.चेपांङ बर्दिया	ऱ्याप्टिङ्ग ज्याकेट	वटा	३
३२४	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	२
३२५	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	Live ज्याकेट	वटा	१५
३२६	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	डोरी	वटा	१
३२७	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	ट्युव	वटा	२
३२८	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	बाल्टी	वटा	२

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
३२९	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	गैंटी	वटा	१
३३०	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	बेल्चा	वटा	१
३३१	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	स्ट्रेचर	वटा	१
३३२	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	हेल्मेट(पहेंलो)	वटा	५
३३३	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	सब्बल	वटा	२
३३४	इ.प्र.का.जयनगर बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	१
३३५	इ.प्र.का.जयनगर बर्दिया	Live ज्याकेट	वटा	२
३३६	इ.प्र.का.जयनगर बर्दिया	डोरी	वटा	१
३३७	इ.प्र.का.जयनगर बर्दिया	गैंटी	वटा	२
३३८	इ.प्र.का.जयनगर बर्दिया	बेल्चा	वटा	५
३३९	इ.प्र.का.जयनगर बर्दिया	सब्बल	वटा	२
३४०	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	लाईफ जाकेट	वटा	२७
३४१	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	क्याराबीन डोरी	वटा	२
३४२	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	फरुवा	वटा	५
३४३	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	बेल्चा	वटा	५
३४४	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	बाल्टीन	वटा	२
३४५	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	घैटी	वटा	२
३४६	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	गम बुड	वटा	२
३४७	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	सेफ्टी हेल्मेट	वटा	३
३४८	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	स्ट्रेचर	वटा	३
३४९	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	रेनकोट	वटा	३
३५०	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	लेदर पन्जा	वटा	३
३५१	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	पानी ट्युव	वटा	१
३५२	इ.प्र.का.पाताभार बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	२
३५३	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	१
३५४	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर बर्दिया	लाईफ जाकेट	वटा	३
३५५	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर बर्दिया	बेल्चा	वटा	२
३५६	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर बर्दिया	स्ट्रेचर	वटा	१

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
३५७	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर बर्दिया	डोरी	वटा	१
३५८	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर बर्दिया	ट्युव	वटा	१
३५९	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर बर्दिया	सब्बल	वटा	१
३६०	प्रहरी चौकी मनाउ बर्दिया	Fire extingiuser	वटा	१
३६१	प्रहरी चौकी मनाउ बर्दिया	लाईफ जाकेट	वटा	११
३६२	प्रहरी चौकी मनाउ बर्दिया	बेल्चा	वटा	२
३६३	प्रहरी चौकी मनाउ बर्दिया	स्ट्रेचर	वटा	२
३६४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Almunium Ladder	वटा	३
३६५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Calson Hand Pump 4"	वटा	१
३६६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Carrabiner (With Lock)	वटा	१०
३६७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Climbing Rope	रोल	२
३६८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Crowbar 22mm	वटा	१८
३६९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Dispensary Tents	सेट	२
३७०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire ball	वटा	७
३७१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire Extinguisher (ABC)	वटा	९
३७२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	First Aid Kit	वटा	५
३७३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Foldable Table and Chair Set	सेट	०
३७४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Foot Pump	वटा	१
३७५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Gloves	जोडी	२४
३७६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Hand Held Search Light	वटा	१५

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
३७७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Handing Cyron	वटा	१५
३७८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Invertor with 2 battry	वटा	१
३७९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Life Buoy	वटा	४
३८०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Life Jackets	वटा	४५
३८१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	**मण्डी**	वटा	२८
३८२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	**टेण्ट**	वटा	१६
३८३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Magephone	वटा	२२
३८४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Metal Bucket small&big	वटा	२०
३८५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Paddles	वटा	३
३८६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Pick Axe	वटा	१४
३८७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Rescue Hammer **घन**	वटा	३
३८८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Rescue Vest	वटा	१०
३८९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Rubber Boat	वटा	१
३९०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Rubber Gumboot	जोडी	४
३९१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Rubber Tube	वटा	२२
३९२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	FULLharnes	वटा	४
३९३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Shovel	वटा	१४
३९४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र	Static Rope	रोल	१

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
	(DEOC)			
३९५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Steel Container	वटा	१
३९६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Stell Box	वटा	६
३९७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Stretcher	वटा	३
३९८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Tarpaulin (त्रिपाल)	वटा	28 पोका +५० पिस
३९९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Tourch Light	वटा	०
४००	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Umbrella	वटा	०
४०१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire flighting Cloth Set	वटा	२
४०२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Diging Tools (Faruwa)	वटा	२
४०३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Gal	वटा	९
४०४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Head Light	वटा	५
४०५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Electric chain airy	वटा	०
४०६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Through bag	वटा	१३
४०७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Safety helmet	वटा	४६
४०८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	GPS	वटा	१
४०९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Mobile	वटा	०
४१०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Backboard Long	थान	१
४११	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Patrol Chain Saw	थान	१

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
४१२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire Blanket	थान	१८
४१३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Light Portable Pump	थान	१
४१४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire, Suitset(Helmet,Boot, Gloves, Jacket, Trouser, Glasses)	सेट	२
४१५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire Swatter	पिस	१४
४१६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire Rake	पिस	६
४१७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire Rake Hoe	पिस	६
४१८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire Axe Hoe	पिस	४
४१९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Jump Suit(Fire Fighting Protection cloth	पिस	१२
४२०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Fire Boot	जोडी	१०
४२१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Socks	जोडी	०
४२२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Face Mask	पिस	०
४२३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Water Bottle	पिस	०
४२४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Back Pack Pump (20 Ltr)	पिस	४
४२५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Axe With Rubber Grips	पिस	७
४२६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Protable Shovels Rounded or Spads	पिस	१२
४२७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Desktop Computer (DELL)	सेट	१
४२८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Printer DellB1165	सेट	०

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
४२९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	HP Base	सेट	१
४३०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	VHF Base	सेट	१
४३१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Printer Canon 2900	सेट	०
४३२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Printer Epshon	सेट	०
४३३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Solar Inverter with battery	सेट	०
४३४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Projector with Screen	सेट	१
४३५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Smart TV	सेट	१
४३६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Teliphone	सेट	१
४३७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Solar Pannel	वटा	६
४३८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Wireless Router	सेट	१
४३९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Printer Canon 240	सेट	१
४४०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Revolving Chair	वटा	२
४४१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Filing Steel Cabinet	वटा	१
४४२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Storing cabinet	सेट	०
४४३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Office Table	वटा	३
४४४	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Doormat	वटा	१
४४५	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Wood File Rack	वटा	२
४४६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र	Notice Board	वटा	१

क्र.स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
	(DEOC)			
४४७	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Dust Bin	वटा	२
४४८	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Visitor Chair	वटा	५
४४९	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Suggestion Box	वटा	१
४५०	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Table fan	वटा	२
४५१	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Stil File Rack	वटा	१
४५२	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	Map Board	वटा	१
४५३	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC)	ड्रोन क्यामरा	वटा	१
४५४	गुलरिया नगरपालिका	लाईफ जाकेट	पिस	१७
४५५	गुलरिया नगरपालिका	सुरक्षा हेल्मेट	पिस	१५
४५६	गुलरिया नगरपालिका	हेड ल्याम्प	पिस	५
४५७	गुलरिया नगरपालिका	स्टेचर	पिस	३
४५८	गुलरिया नगरपालिका	गैटी	पिस	१
४५९	गुलरिया नगरपालिका	बेल्चा	पिस	१
४६०	गुलरिया नगरपालिका	गल	पिस	१
४६१	गुलरिया नगरपालिका	ह्यामर	पिस	१
४६२	गुलरिया नगरपालिका	हाते माइक	पिस	२
४६३	गुलरिया नगरपालिका	सुरक्षा बुट	पिस	१
४६४	गुलरिया नगरपालिका	वर्किंग ग्लोब्स	पिस	७
४६५	गुलरिया नगरपालिका	सुरक्षा ग्लोब्स	पिस	५
४६६	गुलरिया नगरपालिका	कटन डोरी	पिस	१
४६७	गुलरिया नगरपालिका	प्लास्टिक डोरी	पिस	१
४६८	गुलरिया नगरपालिका	सिन टेप	पिस	१
४६९	गुलरिया नगरपालिका	प्राथमिक उपचार किट	पिस	१

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
४७०	गुलरिया नगरपालिका	स्टिल बाल्टी	पिस	४
४७१	गुलरिया नगरपालिका	प्लास्टिक बाल्टी	पिस	७
४७२	गुलरिया नगरपालिका	टायर ट्युब	पिस	१
४७३	गुलरिया नगरपालिका	ह्याण्ड पम्प	पिस	१
४७४	गुलरिया नगरपालिका	थ्रो एण्ड टो	पिस	१
४७५	गुलरिया नगरपालिका	नी प्याड	पिस	७
४७६	गुलरिया नगरपालिका	फायर एक्टेन्सन	पिस	५
४७७	गुलरिया नगरपालिका	व्याक बोर्ड	पिस	०
४७८	गुलरिया नगरपालिका	क्रो बार	पिस	०
४७९	गुलरिया नगरपालिका	व्याक प्याक झोला	पिस	०
४८०	गुलरिया नगरपालिका	सेफ्टी बेल्ट	पिस	०
४८१	गेरुवा गाउँपालिका	Life Jacket	Psc	१००
४८२	गेरुवा गाउँपालिका	Siren(Small & Big)	Psc	५
४८३	गेरुवा गाउँपालिका	हाते माइक	Psc	४
४८४	गेरुवा गाउँपालिका	Torch	Psc	१०
४८५	गेरुवा गाउँपालिका	First Aid Kit Box	Psc	५
४८६	गेरुवा गाउँपालिका	Engine Boat	Psc	
४८७	गेरुवा गाउँपालिका	Rescue & Rope Bag	psc	१०
४८८	गेरुवा गाउँपालिका	Rubber Boat & necassary Materails	psc	१
४८९	गेरुवा गाउँपालिका	Safety Helmate	psc	१०
४९०	गेरुवा गाउँपालिका	Fire Extinguisher	psc	८
४९१	गेरुवा गाउँपालिका	Wheel Chair	psc	२०
४९२	गेरुवा गाउँपालिका	Shovel	psc	१५
४९३	गेरुवा गाउँपालिका	Pick Axe	psc	२५
४९४	गेरुवा गाउँपालिका	Whistle	psc	४५
४९५	गेरुवा गाउँपालिका	Working Gloves	psc	५३

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
४९६	गेरुवा गाउँपालिका	Rubber Tube	psc	१०
४९७	गेरुवा गाउँपालिका	Tent (Tripal)	psc	१२
४९८	गेरुवा गाउँपालिका	Stretcher	psc	१८
४९९	गेरुवा गाउँपालिका	Plastic Stretcher	psc	२५
५००	गेरुवा गाउँपालिका	Foot/Head Lamp	psc	२०
५०१	गेरुवा गाउँपालिका	Hammer	psc	३०
५०२	गेरुवा गाउँपालिका	Crowbar	psc	२३
५०३	गेरुवा गाउँपालिका	Gumboot	psc	४५
५०४	गेरुवा गाउँपालिका	Raincoat	psc	२३
५०५	गेरुवा गाउँपालिका	Safety Helmate	psc	२४
५०६	गेरुवा गाउँपालिका	Hasiya	psc	१०
५०७	गेरुवा गाउँपालिका	Jerkin	psc	३५
५०८	गेरुवा गाउँपालिका	Gal	psc	३७
५०९	गेरुवा गाउँपालिका	Toilet Chair	psc	२२
५१०	गेरुवा गाउँपालिका	Auxiliary Crutches	psc	२३
५११	गेरुवा गाउँपालिका	Elbow Crutches	psc	१७
५१२	गेरुवा गाउँपालिका	Hot water bags	psc	५
५१३	गेरुवा गाउँपालिका	Due Mattress	psc	४५
५१४	गेरुवा गाउँपालिका	Steel Thormus	psc	१२
५१५	गेरुवा गाउँपालिका	Emergency Kit with Rope	psc	१५
५१६	गेरुवा गाउँपालिका	Sleeping Mattress (Kammal)	psc	३४
५१७	गेरुवा गाउँपालिका	Portables Chairs	psc	३४
५१८	गेरुवा गाउँपालिका	Walkers	psc	१२
५१९	गेरुवा गाउँपालिका	Portables cribs	psc	३४
५२०	गेरुवा गाउँपालिका	Dora Mosquito Net	psc	१२
५२१	गेरुवा गाउँपालिका	Thermal Gun	psc	५
५२२	गेरुवा गाउँपालिका	Water Filter	psc	६

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
५२३	गेरुवा गाउँपालिका	Water Drum	psc	५
५२४	गेरुवा गाउँपालिका	Umbrella	psc	४
५२५	गेरुवा गाउँपालिका	Rope	psc	१३
५२६	गेरुवा गाउँपालिका	Iron Cutter	psc	५
५२७	गेरुवा गाउँपालिका	Jug	psc	१५
५२८	मधुवन न.पा.	बेल्चा	थान	३
५२९	मधुवन न.पा.	सर्ट फायर सिलिण्डर	थान	२
५३०	मधुवन न.पा.	हेल्मेट	थान	८
५३१	मधुवन न.पा.	स्ट्रेचर	थान	६
५३२	मधुवन न.पा.	ट्युवबोट प्लाष्टिक	थान	३
५३३	मधुवन न.पा.	साईरन	थान	५
५३४	मधुवन न.पा.	डोरी	गुच्छा	५
५३५	मधुवन न.पा.	रेनकोट	थान	२
५३६	मधुवन न.पा.	कम्मल	थान	८
५३७	मधुवन न.पा.	लाईफ ज्याकेट	थान	२३
५३८	मधुवन न.पा.	त्रिपाल	थान	०
५३९	मधुवन न.पा.	लाईफ भेष्ट	थान	५
५४०	मधुवन न.पा.	बुट	थान	११
५४१	मधुवन न.पा.	रबर ट्यूव	थान	४
५४२	मधुवन न.पा.	पञ्जा	जोर	६
५४३	मधुवन न.पा.	बन्चरो	थान	०
५४४	मधुवन न.पा.	कोदालो	थान	०
५४५	मधुवन न.पा.	आरा	थान	०
५४६	मधुवन न.पा.	ट्यक्टर	गोटा	१
५४७	मधुवन न.पा.	टिप्पर	गोटा	१
५४८	मधुवन न.पा.	जे.सि.भी.	गोटा	१
५४९	मधुवन न.पा.	दमकल	गोटा	१
५५०	मधुवन न.पा.	रोलर	गोटा	१

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
५५१	मधुवन न.पा.	एम्बुलेन्स	गोटा	२
५५२	बारबर्दिया नपा	क्याराविना	गोटा	०
५५३	बारबर्दिया नपा	बेल्चा	गोटा	६
५५४	बारबर्दिया नपा	घन	गोटा	५
५५५	बारबर्दिया नपा	बन्चरो	गोटा	२
५५६	बारबर्दिया नपा	घैटी	गोटा	२
५५७	बारबर्दिया नपा	इनधन आरा	गोटा	३
५५८	बारबर्दिया नपा	हाते आरा	गोटा	५
५५९	बारबर्दिया नपा	टर्च लाइट	गोटा	६
५६०	बारबर्दिया नपा	रेनकोट	गोटा	३
५६१	बारबर्दिया नपा	गमबुट	गोटा	४
५६२	बारबर्दिया नपा	चस्मा -पानीमा लगाउने)	गोटा	५
५६३	बारबर्दिया नपा	सोलार प्यान	गोटा	४
५६४	बारबर्दिया नपा	रबर बोट	गोटा	३
५६५	बारबर्दिया नपा	लाइफ ज्याकेट	गोटा	५०
५६६	बारबर्दिया नपा	हेल्मेट	गोटा	१५
५६७	बारबर्दिया नपा	टेन्ट हाउस	गोटा	१ सेट
५६८	बारबर्दिया नपा	डोरी	गोटा	४ रोल
५६९	बारबर्दिया नपा	अपाङ्ग मैत्री चर्पी	गोटा	५
५७०	बारबर्दिया नपा	गोदाम घर (कन्टेनर)	गोटा	१
५७१	बारबर्दिया नपा	थ्रो व्याग	गोटा	५
५७२	बारबर्दिया नपा	साइरन	गोटा	१०
५७३	बारबर्दिया नपा	त्रिपाल	गोटा	२०० थान
५७४	राजापुर नपा	रेस्क्यु टुउव	थान	१०
५७५	राजापुर नपा	रेस्क्यु भेस्ट	थान	६
५७६	राजापुर नपा	रेनकोट	थान	५
५७७	राजापुर नपा	रबर बोट	थान	१

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
५७८	राजापुर नपा	स्टेचर	थान	३१
५७९	राजापुर नपा	सब्बल	गोटा	१७
५८०	राजापुर नपा	सानो हाटे आरी	थान	१०
५८१	राजापुर नपा	साईनिङ्ग ज्याकेट	थान	५
५८२	राजापुर नपा	सन ग्लास	गोटा	२७
५८३	राजापुर नपा	सलाई रिन्च	सेट	१
५८४	राजापुर नपा	रुख काट्ने मेसिन	सेट	२
५८५	राजापुर नपा	घन	गोटा	१०
५८६	राजापुर नपा	छाता	गोटा	३
५८७	राजापुर नपा	ट्रो व्याग डोरी	थान	६
५८८	राजापुर नपा	टुल बक्स	सेट	२
५८९	राजापुर नपा	ड्रील मेसिन	सेट	३
५९०	राजापुर नपा	डाईरेक्सन टेप	रोल	१
५९१	राजापुर नपा	बेल्चा	गोटा	१८
५९२	राजापुर नपा	बुट	जोडा	५८
५९३	राजापुर नपा	बन्चरो	थान	१०
५९४	राजापुर नपा	मेजरि• टेप	थान	४
५९५	राजापुर नपा	माक्स राम्रोमा	थान	६
५९६	राजापुर नपा	नाईलन डोरी	रोल	२
५९७	राजापुर नपा	पन्जा	जोडा	५२
५९८	राजापुर नपा	फस्ट एड	सेट	२
५९९	राजापुर नपा	फलाम काट्ने आरी	गोटा	१०
६००	राजापुर नपा	पलास्टिक मझौला डोरी	रोल	८
६०१	राजापुर नपा	पलास्टिक मोटो डोरी	रोल	१
६०२	राजापुर नपा	पलास्टिक पाटलो डोरी	रोल	२
६०३	राजापुर नपा	पिन्चर ताल्ने	सेट	१
६०४	राजापुर नपा	त्रिपाल	गोटा	५०
६०५	राजापुर नपा	लाईफ व्वाय	गोटा	२

क्र. स.	सामाग्रि रहेको स्थान	विवरण	इकाई	मौज्दात परिमाण
६०६	राजापुर नपा	लाइफ ज्याकेट	गोटा	३०
६०७	राजापुर नपा	कम्बल	गोटा	२०
६०८	राजापुर नपा	काँटी निकाल्ने	गोटा	५
६०९	राजापुर नपा	गैटी	गोटा	२५
६१०	राजापुर नपा	हेड टर्च	गोटा	६
६११	राजापुर नपा	हेल्मेट	गोटा	५२
६१२	राजापुर नपा	ह्यान्ड माईक	गोटा	६
६१३	राजापुर नपा	प्लाष्टिक बोरा	थान	५०००
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

विपद्बाट कहीं कसैको क्षति हुन नदिन सबै तहको सरकारले आवश्यक कदम चाल्न त जरूरी छ नै, हामी नागरिकले पनि आफ्नो सानो गल्तीले धेरै ठूलो क्षति हुनसक्नेतर्फ सचेत भई सरोकारवाला निकायबाट स्वीकृत मापदण्डको कार्यान्वयन र आगलागी नियन्त्रणमा सम्बन्धित पक्षसँग सहकार्य गर्न उत्तिकै आवश्यक छ ।

११. विषयगत क्षेत्रहरुको विवरण :

बिषयगत क्षेत्रहरु	अगुवा संस्था	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
१) समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, नेपाल प्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	DEOC, नेपाल टेलिकम, स्थानीय एफ.एम., पत्रपत्रिका नेपाल पत्रकार महासंघ, राष्ट्रिय अनुसन्धान, जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय, विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
२) खोज तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	DEOC, राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
३) गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन	संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ, शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्थानीय तह, डिभिजन वन कार्यालय, सुरक्षा निकाय,	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासघ, उद्योग व्यापार संघ, गैसस महासंघ, निर्माण व्यवसायी, विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
४) खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन	एकीकृत कृषि तथा पशुपंक्षी विकास कार्यालय	स्थानीय तह, नेपाल प्रहरी, जिल्ला समन्वय समिति	नेपाल खाद्य संस्थान, गैसस महासंघ, उद्योग वाणिज्य संघ, विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपाल रेडक्रस, विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
५) खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह	विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
६) संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जि.स.स., स्थानीय तह, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल	विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
७) स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य कार्यालय, बर्दिया	जिल्ला अस्पताल, जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह, आयुर्बेद अस्पताल, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	स्वास्थ्य सेवा प्रदायक निकायहरु, उद्योगा वाणिज्य संघ, औषधि व्यवसायी संघ, विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
८) आपत्कालिन शिक्षा	शिक्षा बिकास तथा समन्वय इकाई	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह,	विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु
९) पुनःस्थापना तथा पुर्ननिर्माण	संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ, शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह, डिभिजन वन कार्यालय, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, विभिन्न आयोजना, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विभिन्न साझेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थाहरु

१२. सरोकारवाला निकायको जिम्मेवारी

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	• समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने • आवश्यकता अनुसार क्षेत्रिय तथा केन्द्रिय स्तरमा सहयोगका लागी समन्वय गर्ने
२	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	• समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने
३	स्थानीय तहहरु	प्रमुख/ अध्यक्ष	• नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने • विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरि राहत कार्यमा सहयोग गर्ने • आवश्यकता अनुसार क्षेत्रिय तथा केन्द्रिय स्तरमा सहयोग (मानवीय, आर्थिक, भौतिकको लागि समन्वय) • तथ्यांक संकलन तथा ब्यवस्थापन • स्थानीय तह अन्तर्गतका स्वास्थ्य सस्थालाई सक्रिय एवं तयारी हालतमा राख्ने
४	सुरक्षा निकायहरु	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	• सुरक्षा व्यवस्था गर्ने • विषयगत समितीमा रहि सहयोग गर्ने • राहत वितरणमा सहजीकरण गर्ने • आपतकालीन उद्दार कार्यमा परिचालन हुने
५	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुख/प्रतिनिधि	• समन्वय • स्रोत संकलनमा सहयोग • कार्यकर्ता एवं जनपरिचालन गर्ने • आपसी सदभाव र सहयोग कायम गराउने
६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संञ्चालन केन्द्र	सूचना व्यवस्थापन अधिकृत	• सूचना संकलन, समन्वय, संप्रेषण • तथ्यांक ब्यवस्थापन • राहत वितरणको समन्वय गर्ने • आवश्यकता र उपलब्धताको पहिचान गरी जानकारी गराउने
७	जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय	अध्यक्ष/प्रतिनिधि	• स्रोतको खोजी गर्ने • राहत वितरणमा समन्वय गर्ने • कोभिड-१९ समेतलाई मध्येनजर राखी

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
			बिषयगत क्षेत्रको अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	• राहत, खाद्यसामाग्री तथा अस्थाई आवास व्यवस्थापन • आपतकालीन आवास तथा बन्दोबस्ती व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने
९	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरु	• विषयगत समितीमा रहि क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने • सम्बन्धित कार्यालयको आपत्कालिन योजना निर्माण गर्ने • राहत वितरणको सहजीकरण गर्ने • सामग्री जुटाउने ,समन्वय गर्ने
१०	सबै उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष/प्रतिनिधि	• त्रिपाल, कम्मल लगायत अन्य आवश्यक सामग्री संकलन वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने • आवश्यक सहयोग गर्ने
११	यातायात व्यवसायी प्रा.लि.हरु	अध्यक्ष/प्रतिनिधि	• राहत तथा उद्वार कार्यका लागी यातायातका साधनहरु र आवश्यकता अनुसार जनशक्ती उपलब्ध गराउने ।
१२	संचार माध्यमहरु	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चारकर्मीहरु	• सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण • सचेतनामुलक सूचना तथा समाचार सम्प्रेषण गरी जनचेतना अभिवृद्दि गर्ने।
१३	नागरिक समाज	संयोजक	• राहत कार्यमा सहयोग तथा समन्वय • मानव अधिकारको संरक्षण तथा समाधानमा सहयोग पुर्याउने
१४	पेशागत व्यवसायी समतिहरु	अध्यक्ष/प्रतिनिधि	• राहत संकलन, वितरण र उद्वार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने
१५	गै.स.स.महासंघ, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.	अध्यक्ष/प्रतिनिधि	• मानव स्रोत परिचालन गर्ने • स्रोत साधन संकलनमा सहयोग गर्ने • गै.स.स .वीच समन्वय • क्षमता विकास तथा सहजिकरण कार्य गर्ने • जनचेतना जगाउने

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१६	बर्दिया अस्पताल	प्रमुख	• गर्मीयाममा हुने रोगब्याधि उपचारका लागी प्रयाप्त तयारी अबस्थामा रहने • लक्षण सहितका कोभिड १९ सङ्क्रमितको जाच/ परिक्षण र उपचारको लागी उपलब्ध श्रोत साधनको व्यवस्था मिलाई तयारी अबस्थामा रहने • आवश्यक समन्वय गरी श्रोत साधन जुटाउने/परिचालन गर्ने
१७	स्वास्थ्य कार्यालय	प्रमुख	• तत्काल भाइरलको रुपमा देखिएको नागरिक स्वास्थ्यलाई मध्येनजर राखी बिषयगत क्षेत्रको अगुवा भूमिका निर्बाह गर्ने • जिल्ला स्थित स्वास्थ्य सस्थाहरुलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउदै सक्रिय राखे • श्रोत साधन जुटाउने, समन्वय एवं परिचालन गर्ने

१३. प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरुको विवरण :

अ. आगोको प्रकृति अनुसार वर्गिकरण

अग्नी अथवा आगो रासायनिक दृष्टिकोणबाट एक जैविक पदार्थहरुको कार्वन तथा अन्य तत्वहरुकव अक्सिजनसँग एक प्रकारको संयोग हो जसबाट धुवाँ, गर्मी/तातो र प्रकाश उत्पन्न हुन्छ । अग्निको ठूलो उपयोगिता छ । चिसोमा हात-खुता तताउने, हरेक दिन चुल्होमा खाना पकाउने देखि लिएर परमाणु बमद्धारा ठुला ठुला भौतिक संरचनाहरुलाई एकै छिनमा नष्ट गरिदिने जस्ता सबै कामहरु आगोले नै गर्छ ।आगो उत्पन्न हुनका लागि पदार्थको अनिवार्य उपस्थिति हुनुपर्ने भएकाले यिनै पदार्थहरुको आधारमा यसलाई ६ प्रकारमा विभाजन गरिएको छ ।

क. **वर्ग ए आगो (Class A):** ठोस पदार्थमा लाग्ने आगोलाई ए (A) क्लासमा राखिएको छ। जसको आफ्नै वजन, आकार र स्थान ओगटेर बसेको हुन्छ । यस प्रकारको इन्धन कागज, काठ, कपडा, प्लाष्टिक जस्ता सुख्खा ज्वलनशील पदार्थबाट बनेको हुन्छ । यस प्रकारको आगो निभाउनका लागि मानिसहरुको समूहले वा उपकरणले आगोबाट ताप

हटाउनका लागि पानीको प्रयोग गर्दछ । यसरी निभाइएको आगो पुर्ण रुपमा ननिभुञ्जेलसम्म धुवाँ आइरहन्छन्। आगो निभाएपछि जलेका र जल्न सक्ने सामग्रीहरुलाई आगलागी भएका भवनबाट टाढा हटाउनु पर्छ।

ख. **वर्ग बी आगो (Class B):** यस बर्गको आगो सामान्यतया ग्रीज, पेट्रोलियम पदार्थ, रंग वा प्रज्वलनशील तरल पदार्थमा हुने आगलागी हो । तरल पदार्थको वजन हुन्छ तर आकार हुँदैन। पानीको मात्रा नभएका वा कम भएका तरल पदार्थहरुमा आगलागीको सम्भावना बढी हुन्छ। यस वर्गको आगलागी निभाउनका लागि सुख्खा रसायन, कार्बनडाइअक्साइड वा अन्य उपकरणको प्रयोग गरिन्छ।

ग. **वर्ग सी आगो (Class C):** यस बर्गको आगो सामान्यतया इन्धनका रुपमा प्रयोग गरिने विभिन्न प्रकारका ग्याँसमा हुने आगलागी हो। ग्याँस पदार्थको वजन तथा आकार हुदैन। इन्धनको रुपमा प्रयोग गरिने जुनसुकै ग्याँस पदार्थहरुमा आगलागीको सम्भावना बढी हुन्छ । यस वर्गको आगलागी निभाउनका लागि सुख्खा रसायन, कार्वनडाईअक्साइड वा अन्य उपकरणको प्रयोग गरिन्छ । यसका साथै आगलागी क्षेत्रमा फेलन नदिनका लागि चिस्यान कायम गरिन्छ।

घ. **वर्ग डी आगो (Class D):** धातुमा लाग्ने आगोलाई यस वर्गमा राखिएको छ। यस प्रकारका आगलागी अत्यधिक रुपमा औद्योगिक क्षेत्रमा हुने गर्दछ । यस प्रकारको आगलागीबाट अन्यमा भन्दा बढी क्षति हुने र निभाउन पनि कठिनाई हुन्छ । यस वर्गको आगलागी निभाउनका लागि माथी उल्लेख गरिएका सबै प्रकारका आगो निभाउन प्रयोग गरिने उपकरण तथा सामग्रीहरु प्रयोग गरिन्छ।

ङ. **वर्ग इ आगो (Class E):** विद्युतीय सर्ट सर्किटका कारण हुने आगलागीलाई यस वर्गमा राखिएको छ । विद्युत आफैमा आगलागीको इन्धन नभएर तापको श्रोत हो । यसबाट उत्पन्न हुने झिल्का(Spark) को अन्य इन्धनको सम्पर्कमा आउँद आगलागी हुन्छ।यसबाट हुने आगलागी रोक्नका लागि सबभन्दा उत्तम उपाय विद्युत लाइन काट्ने नै हो र त्यसपछि माथिका B र C मा निभाउन प्रयोग गर्ने उपकरणहरु यसमा पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ।

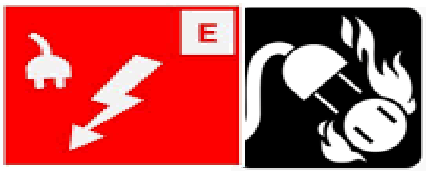

च. **वर्ग के आगो (Class K):** विशेष गरी भन्सामा हुने आगलागीलाई यस वर्गमा राखिएको छ।हरेक भान्सा

एउटा प्रयोगशाला जस्तो हो । यहाँ ठोस, तरल, ग्यास र विद्युत जस्ता सबै प्रकारका इन्धन रहेका हुन्छन् र हालसम्म भएका आगलागीलाई हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढी यही प्रकारको आगलागी भएको र क्षति पनि सोही अनुसार भएको पाइन्छ। यस प्रकारको आगो निभाउन सबभन्दा पहिला कुन वर्गको आगलागी हो त्यसको पहिचान गरी सोही अनुसारका यन्त्र तथा उपकरणहरु प्रयोग गर्नुपर्दछ।

आ. आगलागीको स्थान अनुसार प्रकारः

आगोको प्रकोप र अन्य विपद् धेरै कारणहरुले हुन्छन्, जसमध्ये केही हाम्रो आफ्नै कारणबाट र केही हाम्रो नियन्त्रण बाहिरका कारणहरुबाट हुन्छन् । आगोको सामान्य रुपले पनि भयंकर विनाश निम्त्याउन सक्छ, जसमा जलाउने (आगलागीका) माध्यमबाट भौतिक क्षति गर्ने सम्भावना धेरै रहेको हुन्छ । आगलागीको प्रकोपले मानवीय जीवन र सम्पत्ती क्षति गर्नुका साथै वातावरणीय प्रदुषण र पानीलाई दुषित बनाउने जस्ता नकारात्मक असरहरु पर्दछ। आगोको राम्रो ज्ञान, यसका विशेषताहरु र प्रकृतिले घरमा हुन सक्ने सम्भावित आगलागीका जोखिमहरु पहिचान गर्न क्षमता बढाउँछ र दक्षता अभिवृद्धि र प्रभावकारी पूर्व तयारी गर्न सके आगलागी हुन र फैलनलाई रोकन सक्षम बनाउँछ । आगलागी भएका स्थान र हाम्रो परिवेश अनुसार यसलाई निम्न तीन प्रकारमा विभाजन गर्न सकिन्छ।

मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४ मा आगलागी नियन्त्रण सम्बन्धी व्यवस्था

आपराधिक नियतले गरिने आगजनीलाइ दुरूत्साहन गर्ने उद्धेश्यले मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४ को २८५. आपराधिक उपद्रव गर्न नहुने (३) उपदफा (१) को (घ) मा कसैको घर, कार्यालय वा कुनै सम्पतिमा आगो लगाई वा विष्फोटक पदार्थ प्रयोग गरी आपराधिक उपद्रव गरेकोमा दुई वर्षेखि पाँच वर्षम्म कैद र बीस हजारदेखि पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुने व्यवस्था गरी नियतवस गर्ने आगजनी कार्यलाइ अपराधका रूपमा लिएको पाइन्छ ।

क. घरेलु आगलागीः

विभिन्न कारणबाट घरभित्र वा बाहिरबाट घरमा उब्जिएर भएको आगलागीलाई घरेलु आगलागी भनिन्छ। घरहरुमा आगो अचानक आउँछ र चाँडै फैलिन सक्छ र घरहरु नष्ट हुन्छन्, सामग्री र वरपर रहेका सम्पत्ती नष्ट गर्छ र जीवन खतरामा पारिदिन्छ । घरेलु आगो विभिन्न तरिकाले उत्पन्न हुन्छन् र खुल्ला रुपमा राखिएका बल्ने इन्धन वा छिट्टै सल्कन सक्ने बस्तुहरु प्रशस्तै हुने भएकाले सजिलै आगो फैलन सक्छ। घरेलु आगलागी हुनुका प्रमुख कारणहरुमा लापरबाही, आगजनी र चटयाङ्ग रहेका छन । लापरबाही भन्नाले घरमा भएका गलत विद्युत वाइरिङ्ग, विद्युतीय उपकरण, खाना पकाउने उपकरण तथा इन्धन, घर नजिक आगलागी हुनसक्ने फोहोर र सुकेका रुखहरु हुनु, मैनवत्ती र अन्य खुल्ला आगोको लापरवाही पूर्णप्रयोग, धुम्रपान, बच्चाहरुको जिज्ञासुपन, घरबाहिर नजिकै

गरिने मासु सेक्ने काम, खुल्ला रुपमा घरमा प्रयोग गरिने टुकीबत्तीहरु र सचेतनाको कमी हुन् । आगजनीलाई अर्कोको सम्पत्तीको गलत नियत वा दुर्भावनाले जलाउने कार्यको रुपमा परिभाषित गरिएको छ । दंगा, हडताल, सामाजिक अशान्तिको बेला घरमा आगजनी हुन वा आगो लगाउन सकिन्छ। चट्याङ्ग पर्ने समयमा विजुली चम्कँदा आगो लाग्न सक्छ । यसबाट धेरै ठुलाठुला आगलागीका घटनाहरु भएका छन् र धेरै मानिसको ज्यान जानुका साथै भौतिक संरचना तथा सम्पत्ति क्षति भएको छ। यसलाई लाइटेनिङ्ग एरेष्टर स्थापना गरेर यसबाट हुने क्षति कम गर्न सकिन्छ।

घरेलु आगलागीको प्रमुख कारणहरुः

- लापरबाही
- आगजनी
- चट्याङ्ग

लापरबाहीः

आगलागीको विपद निम्तिने एक प्रमुख कारणढ लापरवाही हो । आगो सम्हाल्ने ब्यक्तिले गम्भिर रुपमा नलिदा आगलागी हुने सम्भावना धेरै बढ्छ। आगोको प्रकोप निम्त्याउन सक्ने केही लापरवाही ब्यबहारहरु निम्नानुसार रहेका छन।

- घरमा भएको गलत बिद्युत वायरिङ्ग
- घरमा प्रयोग गरिने बिद्युतिय उपकरण
- खाना पकाउने उपकरण तथा इन्धन
- घरको नजिक आगलागी हुनसक्ने फोहोर र सुकेका रुखहरु।
- मैनबत्ती र अन्य खुल्ला आगोको लापरवाहि प्रयोग।
- आगोसंग सम्बन्धीत काममा लापर्वाही।
- घरमा रहेका ज्वलनशिल तरल पदार्थ।
- धुम्रपमान।
- बच्चाहरुको जिज्ञासुपन।
- घरबाहिर नजिकै गरिने मासु सेक्ने काम (Barbeques and grills)
- खुल्ला रुपमा घरमा प्रयोग गरिने टुकीबत्तीहरु।
- सचेतनामा कमी

आगजनी

आगजनीलाई अर्कोको सम्पतिको गलत नियत वा दुर्भावनाले जलाउने कार्यको रुपमा परिभाषित गरिएको छ र दंगा हड्ताल वा सामाजिक अशान्तिको बेला घरमा आगजनी हुन वा आगो लगाउन सक्छन ।आगजनि र जानाजानी आगो प्राय जसो बाहिरबाट भएको देखिन्छ ।तर प्राय :यसबाट हुने मृत्यु घाईते र भौतिक संरचनाहरुमा क्षति वा नोक्सान विशेष गरि घरहरुमा हुने गर्दछ । आगजनिको कारण हुने आगोको प्रकोप प्रायःघरधनिको नियन्त्रण भन्दा

बाहिर हुन्छ । धेरैजसो राजनितिक र धार्मिक दृष्टिकोणबाट घरधनिको सम्पतिलाइ अपराधिक आगजनिका लागी लक्षित गरेको पाईन्छ।

चट्याङ्ग

चट्याङ्ग पर्ने समयमा बिजुलि चम्कदा आगो लाग्न सक्छ ।यसबाट धेरै ठुलाठुला आगलागीका घटनाहरु भएका छन र धेरै मानिसहरुको ज्यान जानुका साथै भौतिक संरचना तथा सम्पत्ती क्षति भएको छ। यसलाई लाइटेनिङ्ग एभरेष्ट स्थापना गरेर यसबाट क्षति कम गर्न सकिन्छ ।

वनडढेलोः

वनडढेलो वन, झाडी वा वनस्पतिमा लागेको आगोलाई भनिन्छ जसलाई जंगल, घाँसे मैदान, टुन्ड्रा क्षेत्र जस्ता प्राकृतिक जग्गामा कुनै अनियन्त्रित र नतोकिएको इन्धन वा बोटहरु जलाउने रुपमा वर्णन गर्न सकिन्छ । डढेलोले प्राकृतिक इन्धन जलाउँछ र वातावरणीय अवस्था अनुसार तिब्रतर रुपमा फैलिन्छ । वन डढेलो निम्न दुई कारणबाट हुने गरेको छ ।

क) प्राकृतिक

ख) मानबिय

डढेलो कतै प्राकृतिक रुपमा लाग्ने गरेको छ भने नेपालमा अधिकांश आगलागी र बनडढेलोका घटनाहरु मानबीय कारणबाटै घटित हुने गरेका छन । मानिसको असाबधानिका कारण आगो बस्तिबाट कृषकजन्य कुडाकर्कट डढाउने क्रममा आगोका श्रोतहरु ननिभाई त्यसै फालिदिनाले जंगलमा फैलन्छ। कतिपय ब्यक्तिले पनि वनमा डढेलो लगाईदिने गरेको पाईन्छ।तर पछिल्लो समयमा बिश्वब्यापी रुपमा जलवायु परिवर्तनसँगै गर्मि र खडेरीको क्रम बढ्दै गएकाले आगलागी बढाउन जलबायु परिवर्तनको पनि ठुलो भुमिका छ भन्ने मतहरु देखिन्छन ।डढेलो व्यबस्थापनको लागि विभिन्न निकायहरुबाट आ-आफ्ना क्षमता अनुसार केही निरोधात्मक तथा केहि नियन्त्रणात्मक उपायहरु अबलम्बन गर्दै आएको पाईन्छ।

वनडढेलो नियन्त्रण सम्बन्धी व्यवस्था

विपद जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति २०६६ ले वन डढेलोलाइ विपद्का रूपमो सूचीकृत गरेको छ ।

वन डढेलो व्यवस्थापन र नियन्त्रणको लागि नेपालमा वन नीति, रणनीति र वन सम्बन्धि ऐन तर्जुमा गरिएका छन ।

संघीय वन ऐन, २०७६ ले वनडढेलो विरूद्ध कडा कानुनको व्यवस्था गरेको छ ।

ऐनको दफा ४९ को खण्ड (घ) मा राष्ट्रिय वनमा आगो लगाउने वा आगलागी हुन जाने कार्य कसैले गरेमा त्यसलाइ फौज्दारी अपराध मानी सजायँ हुने व्यवस्था गरिएको छ ।

दफा ५० को उपदफा ४ मा त्यसरी वनमा आगो लगाउने व्यक्तिलाइ अपराध पुष्टी भएमा क्षति भएको विगो असुल गरी तीन वर्षसम्म कैद वा साठी हजार रूपैया सम्म जरीवाना वा दुवै सजाँयँ हुने व्यवस्था रहेको छ ।

ख. **औद्योगिक आगलागीः** औद्योगिक आगलागी एक प्रकारको औद्योगिक विपद् हो जुन औद्योगिक क्षेत्रमा फेलिएको अनियन्त्रित ज्वाला हो । औद्योगिक आगलागी प्रायजसो विस्फोटका साथ सँगसँगै देखा पर्छ । तिनीहरु प्राय त्यस्ता सामग्रीहरुमा हुने सम्भावना हुन्छ जहाँ धेरै ज्वलनशील सामग्रीहरु उपस्थित रहेका हुन्छन् त्यस्ता सामग्रीहरुमा पेट्रोल,

पेट्रोलियम पदार्थहरु जस्तै पेट्रोरसायन वा प्राकृतिक ग्यास समावेश भएका हुन्छन। औद्योगिक आगलागी र विस्फोटनका प्रमुख कारणहरुमा ज्वलनशील धुलो, ताप उत्पन्न गर्ने काम (वेल्डिङ, कटिङ आदि), ज्वलनशील तरल पदार्थ र ग्यासहरु, उद्योगमा भएका उपकरण र मेसिनरीहरु, विद्युतीय खतराहरु आदी पर्दछन् ।
कहिलेकाँहि धुलो वा पाउडर दहनको संकटासन्न हुन्छन र तिनिहरुको प्रज्वलनले धुलो विष्फोटन गराउन सक्छ।गम्भिर प्रकारका औद्योगिक आगलागीका कारण धेरै मानिसहरु घाइते हुने धेरैको ज्यान जाने ठुलो आर्थिक क्षति वरपरको समुदाय र वातावरणलाई समेत नोक्सान पुर्याउछ।

प्राकृतिक प्रकोप विश्लेषन (PHA)औद्योगिक प्रकृयाको लागी सम्भावित प्रकोपहरको संगठित र व्यवस्थित लेखा जोखाको सेट हो जुन आगलागी विस्फोट बिषाक्त वा ज्वलनशिल रसायण निस्कनु र खतरनाक रसायनहरुको व्यापक फैलावट जस्ता संभावित कारणहरु र परिणामहरुको विश्लेषन गर्न प्रयोग गरिन्छ।

औद्योगिक आगलागी हरेक बर्ष उद्योग र सरकारलाई करोडौको आर्थिक नोक्सानि गर्दछ मौद्रिक रुपमा तुलना गर्न नसक्ने मानविय जिवनको क्षति हुन्छ। औद्योगिक आगलागी र विस्फोटनका प्रमुख कारणहरु निम्न हरेका छन।

- ज्वलनशिल धुलो
- ताप उत्पन्न गर्ने काम (वेल्डीङ्ग कटिङ्ग आदी)
- ज्वलनशिल तरल पदार्थ र ग्याँसहरु
- उद्योगमा भएका उपकरण र मेसनरीहरु
- बिद्युतिय खतराहरु

इ. आगलागी नियन्त्रण र यसमा प्रयोग हुने उपकरणहरुः

आगलागीको विपद् कुनै पनि बेला कहीँ पनि घट्न सक्छ । विगतमा भएका आगलागीका घटना र यसबाट भएको क्षतिलाई हेर्दा नेपालमा यो एउटा विनासकारी विपद्का रुपमा देखिएको छ । यसको लागि हामीले परम्परागत रुपमा प्रयोग गर्दै आइरहेको मौलिक ज्ञान र प्रविधिलाई समेत प्रवर्द्धन गर्दै आगामी दिनका लागि प्रभावकारी पूर्व तयारी गरी सावधानी अपनाएमा पछि पछुताउनु पर्ने छैन र यसबाट हुने क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । आगलागी नियन्त्रण कार्यलाई निम्न तीन चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

क. पहिलो चरणः घटनास्थल पुग्नु भन्दा पहिला गर्ने कार्य विवरण

ख. दोस्रो चरणः घटनास्थल पुगेपछि गर्ने कार्य विवरण

ग. तेस्रो चरणः उद्धार पश्चातको कार्य विवरण

क. पहिलो चरणः घटनास्थल पुग्नु भन्दा पहिला गर्ने कार्य विवरण

१. पानी सहितको दमकल (Fire Engine) तयारी गर्ने।

२. व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरु (PPEs) तथा मौसम, समय र भौगोलिक बनोट अनुसारका अन्य अत्यावश्यक बन्दोबस्तीको प्रबन्ध गर्ने।
३. BA(Breathing Apparatus) Set को तयारी गरी Air Pressure चेक गर्ने (कम्तिमा २५० Bar हुनुपर्ने)
४. उद्धारमा खटिने जनशक्तिको कार्य विभाजन, संकेत नम्बर र कल साइन समेत वितरण गर्ने
५. आगलागीको प्रकृति, स्थान, बाटो, दुरी आदिको बारेमा आवश्यक जानकारी लिई कमाण्डरले टोलीलाई ब्रिफिङ गर्ने।
६. नजिकको पानीका श्रोतहरुको विवरण तयार गर्ने।
७. उद्धार सामग्रीहरु (Ladder, BA Set, Hose, Branch, Fire Extinguisher, Rope, Stretcher, संचार सेट आदि) निरीक्षण गरी रुजु गर्ने।
८. स्थानीय प्रहरी लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरुसँग निरन्तर समन्वय गरी घटनाको ताजा विवरण लिइरहने।
९. घटनास्थलमा सुरक्षित एवम् यथाशीघ्र पुग्ने।

ख. दोस्रो चरणः घटनास्थल पुगेपछि गर्ने कार्य विवरण

१. सुरक्षित स्थानबाट घटनास्थलको नजिकसम्म पुगी जोखिम क्षेत्रको असर र संभावित जोखिमको सुक्ष्म अवलोकन तथा मूल्याङ्कन गर्ने।
२. स्थानीय प्रहरी र अन्य सरोकारवाला निकायहरुको सहयोगमा घटनास्थल सुरक्षा गर्ने तथा सर्वसाधारणलाई जोखिमबाट टाढा राख्ने।
३. उद्धारकर्ताहरुले व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरु (PPEs) को दुरुस्त प्रयोग गर्ने।
४. संभावित जोखिम (विजुलीको करेन्ट, भवन ढल्न सक्ने जोखिम, विष्फोट हुन सक्ने ग्याँस सिलिण्डर लगायत खतराजन्य बस्तु आदि) को मूल्याङ्कन गरी सुरक्षा सतर्कता अपनाउने।
५. आगलागीमा कोही व्यक्ति परे वा नपरेको एकीन गर्ने, उद्धार कार्यलाई प्राथमिकीकरण गर्ने।
६. उद्धारकर्ता तथा दमकला अपरेटरले जोडीमा परिचालित भई उद्धार कार्य तथा आगलागी नियन्त्रण गर्ने।
७. टोली कमाण्डर र उद्धारकर्ता बीच निरन्तर संचार सम्पर्कमा रही आगलागी नियन्त्रण र उद्धार कार्यलाई एकै साथ लैजाने।
८. थप पानीको लागि श्रोतको पहिचान गर्ने तथा कृत्रिम पोखरी आवश्यकता अनुसार निर्माण गर्ने।
९. उद्धारकर्ताले आफ्नो सुरक्षाको विशेष ध्यान दिई BA Set को प्रयोग गर्दा चेतनामूलक आवाज (Warning Beep) को ख्याल गर्ने।

ग. तेस्रो चरणः उद्धार पश्चातको कार्य विवरण

१. कमाण्डरले उद्धारकर्मीहरुको स्वास्थ्य अवस्थाका बारेमा जानकारी लिने।
२. उद्धार सामग्रीको संख्या र अवस्थाको निरीक्षण गर्ने।

३. आगलागी नियन्त्रण तथा उद्धार पश्चात मानवीय क्षति, घाइते, पीडित, अनुमानित क्षति, आगलागीको कारण तथा कार्यसम्पादन सम्बन्धमा प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गरी भए गरेका कार्यको समिक्षा र जाहेर गर्ने एवम् अन्य कानूनी प्रकृया लगायत अभिलेखीकरणका लागि स्थानीय प्रहरीसँग समन्वय गर्ने।

४. सञ्चार माध्यमसँगको सम्पर्क कमाण्डरले मात्र गर्ने तथा आवश्यक विवरण उपलब्ध गराउने।

१४. आगलागीको जोखिम न्यूनीकरण गर्ने पूर्व तयारीहरु :

क. सम्बन्धित पालिका र जिल्ला विपद् व्यबस्थापन समितिले एफ.एम. रेडियो, सामाजिक संजाल, पत्रपत्रिका, सामाजिक अगुवाहरु मार्फत तपसिलका सन्देशहरु प्रशारण गर्ने :

Fire Extinguisher Chart / अग्निशामक चार्ट

Extinguisher अग्निशामक: Colour कलर	Type प्रकार	Type of Fire / अग्नि के प्रकार: Solids (Wood, paper, Cloth, etc) ठोस (लकड़ी, कागज, कपड़ा, आदि)	Flammable Liquids ज्वलनशील द्रव/तरल	Flammable Gases ज्वलनशील गैस,	Electrical Equipment विद्युत उपकरण	Cooking oils & Fats खाना पकाने वाला तेल और फेट
	Water पानी	Yes हाँ	No नहीं	No नहीं	No नहीं	No नहीं
	Foam फॉम	Yes हाँ	Yes हाँ	No नहीं	No नहीं	No नहीं
	Dry/ABC Powder ड्राय/एबीसी पावडर	Yes हाँ	Yes हाँ	Yes हाँ	Yes हाँ	No नहीं
	Carbon Dioxide (CO2) कार्बन डाईओक्साईड	No नहीं	Yes हाँ	No नहीं	Yes हाँ	No नहीं
	Wet Chemical वेट केमिकल	Yes हाँ	No नहीं	No नहीं	No नहीं	Yes हाँ

- हावाहुरी चलेको समयमा आगो बाल्ने नगरौं ।
- शरीरलाई चाहिने आवश्यक खानेकुरा र पर्याप्त मात्रामा झोलिलो खानेकुराहरु खाने गरौं ।
- बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला तथा विरामीहरुको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाऔं।
- अत्याधिक गर्मीको कारण विरामी भएमा तत्काले नजिकको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरुन्त उपचारको लागि व्यवस्था मिलाऔं ।
- गर्मीका कारण पशुपंक्षी विरामी भएमा नजिकैको पशु चिकित्सालयमा तुरुन्तै सम्पर्क गरी औषधी उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाऔं ।
- सलाई, लाइटर जस्ता प्रज्वलनशील सामग्रीहरु बालबालिकाहरुले नभेट्ने ठाउँमा सुरक्षित राखौं।
- भान्सामा खाना बनाउँदा ग्याँस वा आगो बल्ने अवधिभरी भान्सा छाडेर टाढा नजाऔं ।
- यथासम्भव ग्याँस सिलिण्डरलाई भान्सा कोठाभन्दा बाहिर नै राखौं ।
- सिलिण्डरको पाइप, सिलिन्डर समय–समयमा जाँच गरी कुनै खराबी वा टुटफुट भएमा, तुरुन्त मर्मत गराऔं ।
- खाना बनाइसकेपछि ग्याँसको रेगुलेटर बन्द गर्ने तथा समय–समयमा ग्याँस सिलिण्डर र पाइपको सरसफाई गरौं ।

- ग्याँस सिलिण्डर घर ल्याउन अघि सिल नभएको, तौल कमजस्तो लाग्ने, धेरै गन्हाउने लिक भएको शंकास्पद सिलिण्डर नल्याऔं ।
- घरमा भएका विद्युतीय उपकरणहरू सही अवस्थामा छ/छैन नियमित जाँच गरी नाङ्गो तार, टुटेफुटेका स्वीच, एक्सटेन्सन कर्डलाई मर्मत् तथा परिवर्तन गरौं ।
- एक्सटेन्सन कर्डमा धेरै विद्युत खपत गर्ने आइरन, हिटर, फ्रिज, माइक्रोवेभ ओभन, मोटर तथा अन्य धेरै उपकरण जोडेर एकैचोटी प्रयोग नगरौं ।

आगो निभाउने बाल्टिन (Fire Bucket)

Fire Bucket

- २ पिन स्विचको बदलामा सिधै नाङ्गो तार सकेटमा जोडेर विद्युतीय सामग्री कहिल्यै प्रयोग नगरौं।
- प्रयोग नभएको अवस्थामा विद्युतीय सामग्रीहरू सकेटबाट निकालेर अलग राखौ ।
- राती सुत्ने बेलामा वा घर छाडेर बाहिर जानुपर्दा सम्पूर्ण विद्युतीय उपकरणहरू बन्द गरेर मात्र जाऔं ।

आगोलाइ पिटेर निभाउने उपकरण (Fire Beater)

Fire Beater

- हावा चलेको अवस्थामा खुला स्थानमा आगो नबालौं, बारी, बाटोमा बालिएको आगो पूर्ण रूपमा निभेको निक्यौल गरौं ।
- घरमा पेट्रोल, डिजेल, मट्टीतेलको भण्डारण नगरौं । गर्नै परेमा बालबालिकाको पहुँचबाट टाढा राखौं।
- घरमा प्रज्ज्वलनशील पदार्थहरू राख्न परे यसलाई छुट्टै, उपयुक्त भाँडोमा राम्रोसँग बिर्को बन्द गरेर मात्र राख्नुहोस्, जहाँ आगोको स्रोत सहजै पुग्न नसकोस् ।
- केटाकेटीले जोखिम आँकलन गर्न सक्दैनन् उनीहरू खेल्ने क्रममा ठूला मानिसको नक्कल गरेर आगोको प्रयोग गर्न सक्दछन् केटाकेटीलाई मात्र घरमा एक्लै नछाड्नुहोस् ।
- घर तथा घर वरपर सरसफाइ कायम राख्नुहोस्
- घर, गोठ खाली छाडेर नजानुहोस्, आफू केही समयका लागी जानुपर्दा छिमेक वा आफन्तलाई हेरचाह गर्न आग्रह गरौं ।
- कोठाभित्र चुरोट नखानुहोस् तथा जथाभावी चुरोटका ठूटा नफ्याकौं ।

अनेपक्षित आगलागीका पूर्व तयारी :

- आफ्नो मोबाइलमा वा घरको टेलिफोन सम्पर्क सूचीमा वारुण यन्त्र दमकलको नम्बर सेभ गरेर राख्नुहोस्
- घरमा रहेका पानीका ट्याङ्की पूर्ण रूपमा रित्तो हुञ्जेल प्रयोग नगर्नुहोस्, आकस्मिक अवस्थाको लागी केही मात्रामा पानी जोहो गरेर राख्नुहोस् ।
- घरमा फायर ब्ल्याङ्केट, फायर एक्स्टिनगुसर राख्नुहोस् ।
- कोठामा सिठी, टर्चलाइट सदैव तैयारी अवस्थामा राख्नुहोस् ।
- कोठामा खन्ती, झम्पल, मार्तलजस्ता सामग्री सुरक्षित साथ राख्नुहोस्, जसले आकस्मिक अवस्थामा झ्याल, ढोका फोडेर बाहिर निस्किन सकियोस्

- आफू बसेको घर वा कार्यालयमा आकस्मिक अवस्थामा कसरी सुरक्षित साथ बाहिरिन सकिन्छ त्यसको पहिचान तथा आँकलन गर्नुहोस् ।
- वन क्षेत्रमा डँढेलो लगाउने तथा चुरोट खाएर जथाभावी नफ्याक्नुहोस् ।

आगलागी भई हालेमा के गर्ने ;

- तपाईंले कुनै आगलागीको घटना देख्नु भएमा, तत्काल छेउछाउमा रहेका अन्य व्यक्तिलाई पनि खबर गर्नुहोस् र नियन्त्रणमा सहयोगका लागी आग्रह गर्नुहोस् ।
- आगलागी कसरी भएको जान्ने प्रयास गर्नुहोस् । विद्युतीय वा अन्य आगो
- आगोको आकारमा विचार पुर्‍याउनुहोस्, आगो फैलन सक्ने र आगो तपाईंको नियन्त्रणमा आउने सम्भावना छैन भने तत्काल वारुण यन्त्रलाई खबर गर्नुहोस् ।
- विद्युतबाट आगो लागेको शङ्का लागेमा घरमा रहेको मेनस्विच तत्काल बन्द गर्नुहोस् ।
- विद्युतीय बाहेक अन्य सामान्य सानो आगलागी छ भने पानीको सहायताले निभाउने प्रयास गरौं।
- आगो कोठाभित्र लागेको छ र नियन्त्रण गर्न सम्भव छैन भने कोठाको ढोका बन्द गरौं । यसले आगोलाई सहजरूपमा फैलन दिँदैन ।
- आगलागी भएको स्थानमा अग्नि नियन्त्रक बाहेक अरूलाई प्रवेश गर्न नदियौं।
- आफ्नो ज्यान जोखिममा राखेर आगलागी भएको स्थानबाट सामान निकाल्ने प्रयास नगरौं।
- आगलागी भएको स्थानदेखि नजिकै रहेको मुख्य चौकमा केही सहयोगीलाई वारुण यन्त्रलाई बाटो देखाउनका लागी पठाऔं ।
- आगलागीबाट केही सामग्री जोगाउन सकिन्छ भने त्यसलाई निकालेर सुरक्षित स्थानमा राखौं ।
- व्यक्तिगत घर तथा कार्यलयहरूमा पनि सुरक्षाको लागि बजारमा सहज र सुपथ मूल्यमा उपलब्ध हुने (आगो निभाउने यन्त्र) फायर एक्स्टिनगुसर, फायर ब्ल्याङ्केट राख्न सकिन्छ जसले आगलागीको शुरुवाती समयमा नै आगलागीलाई नियन्त्रण गरी जन–धनको थप क्षति हुनबाट रोक्न सकिन्छ।

ख. सम्वन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकायले प्रचार प्रसारका लागी उपयुक्त सामाग्रीहरु तयार गरी मातहतका निकायहरुलाई परिचालन गरौं ।

ग. आगलागीको प्रभाव न्यून गर्न स्थानीय तह,, स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुले जोखिममा रहेका विपन्न तथा गरीव परिवारहरुको पहिचान गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य सहयोगी संस्थाहरुसँग समन्वयको व्यवस्था मिलाउने ।

१५. आगलागीको जोखिम कम गर्न समुदायले गर्नुपर्ने पहलहरुः

आगलागी विभिन्न प्रकारका हुने भएकाले सोही अनुसारका सावधानीहरु अपनाउनुपर्ने हुन्छ । यस जिल्लामा अधिकांश आगलागीका घटनाहरु सुक्खा मौसममा हुने भएकाले विगतमा आगलागीले पुर्याएको क्षतिलाई दोहोरिन नदिनका लागि स्थानीय, प्रदेश र संघीय कार्यालयहरुले प्राथमिकताका साथ आवश्यक पूर्वतयारी, न्यूनीकरण र प्रतिकार्यका लागि योजना बनाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु जरुरी छ।

यस जिल्लामा आगलागीका ९० प्रतिशत भन्दा बढी घटना असावधानीकै कारण हुने गरेकाले आगलागी हुन नदिन समुदायमा हरेक व्यक्तिले निम्न कुरामा ध्यान दिनु जरुरी छ।

- खाना पकाउन वा आवश्यक कामका आगोको प्रयोग होसियारीका साथ गर्ने
- केटाकेटीलाई आगो प्रयोग गर्नबाट रोक्ने
- सलाई, लाइटर, मट्टीतेल, पेट्रोल, डिजेल जस्ता आगोले सजिलै सल्किने बस्तु सुरक्षित राख्ने र बालबालिकाले नभेट्ने गरी राख्ने
- हुरीबतास चलेको समयमा आगोको प्रयोग नगर्ने
- आगोको प्रयोग गरिसकेपछि अगेनु, चुलो वा आगो बालेको ठाउँमा राम्ररी पानी हालेर आगो पूरा निभाउने
- चुरोट, विँडी, सूर्ति आदी सल्काएर खाँदै नहिड्ने वा खाँदै नखाने, खाएमा राम्ररी निभाएर मात्र त्यसका ठूटा फाल्ने
- वनजङ्गल छेउछाउ आगो नबाल्ने र वनमा आगो नलगाउने।

क. आगलागी भइहाले के गर्ने ?

- आगलागी भएको जानकारी गाउँ समुदायसम्म राम्ररी पुग्नेगरी कराउदै वा सिट्ठी पूकेर जनसहभागिता जुटाउने
- आगो फैलन नपाउदै नियन्त्रणमा तत्कालै जुट्ने
- आगलागी नियन्त्रण गर्ने स्रोत, साधनको सही रुपमा उपयोग गर्ने
- उपलब्ध जनशक्तिलाई लाइनबद्ध गर्ने र पानी, हरिया बोटविरुवा, बालुवा, माटोजस्ता वस्तु एकले अर्कामा हस्तान्तरण गर्दै आगलागी भएको स्थानमा छ्याप्ने
- सबैले सहयोगको भावनाले काम गर्ने
- स्रोतसाधन नभएका स्थानमा छेउछाउमा आगो बढ्न नदिनु नै आगो नियन्त्रणको सफलता भएकाले त्यसतर्फ ध्यान दिने
- आगलागीमा परेका मानसलाई सम्भव भए अवस्था अनुसार कुदेर, पल्टँदै वा अन्य सुरक्षित तरिकाबाट बाहिर निक्लन लगाउने तथा सहयोग पुर्याउने
- आगोको घेराबाट निक्लन सम्भव नभएका पीडितलाई पानीले भिजेको कपडा दिने र त्यस्तो भिजेको कपडा शरीरमा बेरेर बाहिर निकाल्न सहयोग गर्ने।

ख. घटनाबारे खबर गर्दा पालन गर्नुपर्ने कुरा

घटनाबारे आपतकालिन उद्धारका लागि वारुणयन्त्र सेवालाई खबर गर्दा निम्न कुराहरुको छोटकरीमा जानकारी दिनुपर्दछः

- कस्तो घटना भएको हो ?
- घटना कुन ठाउँमा भएको हो ?
- घटनास्थल पुग्ने बाटो कुन हो ?
- बाटोको अवस्था कस्तो छ ?
- घटनाको प्रकृति कस्तो छ ?
- खबर गर्नेको नाम र सम्पर्क टेलिफोन नम्बर आदि ।

ग. समुदायमा रहेको उद्धार दलले गर्नुपर्ने काम तथा कर्तव्य

- उद्धार दलमा खटिएका अग्नी नियन्त्रकको कर्तव्य आगो निभाउनु मात्र हुँदैन, प्रकोपमा फसेका केटाकेटी, वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्त मानिसको उद्धार गर्नु उनीहरुको प्रथम कर्तव्य हुन्छ । त्यसपछि आगो नियन्त्रणका कार्य सुचारु गर्दै घाइतेको उपचारको प्रबन्ध समेत एकैसाथ मिलाउनु पर्दछ। अग्नि नियन्त्रक टोलीले सिधै प्राथमिकताका आधारमा विवेक प्रयोग गरी कार्य गर्नु आवश्यक हुन्छ।

घ. आगो नियन्त्रण टोलीले अपनाउनु पर्ने प्राथमिकताक्रम

- आगलागी भएको स्थान, भौगोलिक अवस्था, मानवीय तथा अन्य भौतिक क्षतिको सम्भावनाको तत्कालै आकलन गरी अग्नि नियन्त्रकले प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्नुपर्ने हुन्छ । प्राथमिकताक्रम नियन्त्रण गर्दा विशेषगरी निम्न विषयलाई ध्यान दिनुपर्दछः

अ. घटनास्थलमा प्राथमिकताका आधारमा काम गर्ने

- आफ्नो सुरक्षा गर्ने
- घाइते र फसेकाको उद्धार गर्ने
- आगलागी नियन्त्रण गर्ने
- आगलागी छेउछाउ फैलन नदिने
- घाइतेको प्राथमिक उपचार गर्ने

आ. उद्धारमा अशक्तलाई पहिलो प्राथमिकता दिने

इ. बालबच्चा, महिला, वृद्धवृद्धा तथा घाइतेको उद्धार गर्ने

ई. सावधानीसाथ काम गर्ने

उ. घटनास्थलबाट निकालेका वस्तुहरुको सुरक्षा गर्ने

ऊ. उद्धार गर्ने, विपद नियन्त्रण गर्ने, घाइतेको प्राथमिक उपचार गर्ने र घाइतेलाई अस्पताल लाने व्यवस्था मिलाउने

ऋ. क्षतिको विवरण लिने

- घटनाको कारण
- घटनास्थलको क्षेत्रफल
- घाइतेको अवस्थाको विवरण
- मृतक, घाइतेको संख्या आदि

ङ. आगो नियन्त्रणमा जनसहभागिता

समाजमा भइरहने प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न सरकारी प्रयास मात्र यथेष्ट हुँदैन साथै सरकारको उपस्थिति पनि सबै स्थानमा सम्भव हुँदैन । यसकारण यसका लागि छरछिमेक तथा स्थानीय समुदायको जागरुकता तथा सहभागिता आवश्यक हुन्छ । सामुहिक सहभागिता, रोकथाम तथा न्यूनीकरणका साथानीय ज्ञान तथा प्रविधिको उपयोग सम्बन्धी ज्ञान तथा जनचेतना प्रकोप न्यूनीकरणका लागि सहायक हुन्छन् । समुदायमा जति बढी चेतना जगाउने र क्षमता अभिवृद्धि गर्न सकिन्छ त्यत्तिनै आगलागी नियन्त्रण तथा विपद् व्यवस्थापनको विकास गर्न स्थानीय समुदायको सहभागितामा

समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने निम्न कार्यहरु स्थानीय सरकारले तर्जुमा गरी निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने ।

अ. जनचेतनामूलक कार्यक्रमः

आगलागी हुने कारण र त्यसबाट पुग्ने मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, भौगोलिक, पर्यावरणीय असरबारे जनतालाई चेतनशील बनाउने, विपद्बाट सुरक्षित गराउने र क्षति न्यूनीरकणमा जनसहभागिता जुटाउने प्रयास पूर्वतयारीको पहिलो कार्य हो । जनचेतना अभिवृद्धि गर्न स्थानीय रेडियो एफ एम, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका जस्ता आमसञ्चारका माध्यबाट यस्ता घटना हुनसक्ने कारण, क्षति न्यूनीरकणका उपाय, उद्धार, क्षतिको मूल्याङ्कन, तथ्याङ्क संकलन, राहत वितरण आदि विषयमा जानकारी गराउदा घटनाको मात्रा र तिनबाट पुग्ने क्षतिमा कमी आउछ।

आ. गैरसरकारी संस्थाको संलग्नता

नेपालमा प्रकोपका विविध क्षेत्रमा काम गर्ने गैरसरकारी संस्थाहरुको संलग्नता स्थानीयस्तरमा पनि बढ्दै आएको छ । सरकारले आफ्नो दायित्व पूरा गर्न नसकेका क्षेत्रमा आँखा पुर्याएर सामुदायिक सहभागिताका आधारमा काम गर्ने प्रयासमा लागेका धेरै गैरसरकारी संस्थाले प्रकोप व्यवस्थापन, पूर्वतयारी, आपतकालीन उद्धार तथा राहतका क्षेत्रमा कार्यरत छन्। प्रकोपकै अवस्थामा तत्कालै सरकारको उपस्थिति सम्भव नहुन पनि सक्दछ । त्यस्तो अवस्थामा प्रकोपसँग सम्बन्धित कार्य गर्ने गैरसरकारी संस्थालाई आगलागी नियन्त्रण तथा आपतकालिन उद्धार र सहयोगका निमित्त सरिक गराउनु पर्दछ।

इ.सूचनामूलक सामग्रीहरुको निर्माण तथा वितरण

आगलागीबारे सचेत गराएर षति न्यूनीकरण र विपद् व्यवस्थापनमा जनसहभागिता जुटाउन सार्वजनिक स्थानमा सरल भाषाका होर्डिङबोर्ड राख्ने, पोष्टर तथा पर्चा जस्ता सूचनामूलक सामग्री तयार गरी सार्वजनिक स्थानहरुमा टाँस्ने तथा वितरण गर्ने जस्ता कार्यबाट आगलागीबाट हुने क्षति न्यून गर्न सकिन्छ।

ई.शिक्षामूलक कार्यक्रम

आगलागी वा अन्य विपद्बाट बच्न पूर्वतयारी, सम्भाव्य स्थानको पहिचान तथा छनोट, प्रकोप रोकथामका उपाय, घटनापछि घाइतेको उद्धार तथा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था, राहत वितरण, पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना जस्ता विषयमा सरल भाषामा पाठ्यसामग्रीको व्यवस्था, गाउँघर, सडक वा स्थानीय मञ्चमा देखाउन सकिने नाटक, टेलिफिल्म, प्रदर्सन आदिका माध्यमबाट सबैलाई सजग बनाउने खालका उपर्युक्त क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्ने । विपद्का वेला आफ्नो सम्पत्ति र आफन्त गुमाएकालाई राज्य र अन्य मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरुले प्रदान गर्ने मानवीय सहयोग नै जीवनको आधार हुन्छ। विपद्मा धनी-गरिब जो पनि पर्न सक्छन भन्ने सन्देश सबैमा पुऱ्याउन सके जनमानसमा विपद् सम्बन्धी चेतना जागरण हुनाका साथै सहयोगको भावना जाग्नेछ।

उ. श्रोत साधन तथा क्षमता अभिवृद्धि र विपद् व्यवस्थापनका लागि नीतिगत प्रयासः

स्थानीय तहहरुमा विपद् सम्बन्धी बजेटको व्यवस्था गरी विपद् व्यवस्थापन तथा अग्नि नियन्त्रणका लागि क्षमता अभिवृद्धि गरी मानव संसाधन विकास गर्ने, आगलागी नियन्त्रणका लागि आवश्यक दमकल तथा उपकरणहरुको व्यवस्थापनका लागि पहल गर्ने, श्रोत र साधन जुटाउने तथा आगलागी तथा अन्य विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कानून तथा नीतिनियम तर्जुमा गर्ने । स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भेला, गोष्ठी, कार्यशाला जस्ता क्रियाकलाप मार्फत ज्ञान तथा अनुभवको आदानप्रदान गर्ने तथा संरचना निर्माणका मापदण्ड लागु गर्ने जस्ता विभिन्न कार्यहरु तर्जुमा गरी आगलागी तथा अन्य विपद्को जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी कार्य गर्ने।

दमकल (Fire Brigade)

दमकल आपतकालीन अवस्थामा अग्नि नियन्त्रण तथा उद्धार गर्ने सवारी साधन हो । त्यसमा आगलागी नियन्त्रण तथा उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न यन्त्र, उपकरण, पानी र केमिकल सहितका सामग्री राखिएका हुन्छन् । दमकलमा अन्तर्राष्ट्रिय विपद्को "कलर कोड" अनुसार रातो रंग लगाइएको हुन्छ र विभिन्न किसिमका बत्ती तथा साइरन जोडिएको हुन्छ । हाम्रो जस्तो आगलागी भइरहने देशमा दमकलको महत्व अत्यन्तै रहेको छ । यो आपतकालीन मानवीय सेवा प्रवाह गर्ने महत्वपूर्ण सवारी साधन हो र यसको आगलागी र उद्धार कार्यमा प्रत्येक सेकेण्डको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ ।

ऊ. औषधी उपचार र राहत सामग्रीको व्यवस्थाः

विपद्का घटनाबाट प्रभावितहरुको उद्धारका साथै घाइते मानिसलाई तत्कालै उपचारको आवश्यकता पर्दछ । मानवीय क्षति कम गर्नका लागि विपद्का समयमा प्राथमिक उपचारको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ । कुनैपनि घाइतेले तुरुन्त उपचार पाएन भने उसको मृत्यु हुनसक्छ । त्यस्तो अवस्थामा स्थलगत ट्रमा अस्पताल वा स्थानीय निकायमै प्राथमिक उपचारको व्यवस्था हुनु जरुरी हुन्छ। प्रकोपबाट घाइते भएकाको प्राथमिक उपचारका सामग्री स्थानीय समुदायमा समुदायकै रेखदेखमा राख्ने व्यवस्था गरिनुपर्दछ। प्राथमिक उपचारपछि आवश्यक परे अस्पताल लैजाने व्यवस्था पनि गर्नुपर्दछ । प्रकोप प्रभावित व्यक्ति वा परिवार वा समुदायलाई तत्काल राहत सामग्री उपलब्ध गराउनु पनि आवश्यक हुन्छ। सरकारले प्रकोपको सम्भावित क्षेत्रमा स्थानीय निकाय, समुदाय तथा सम्बन्धित क्षेत्रमा काम गर्ने गैरसरकारी संस्थाको संयोजनमा आपतकालीन उद्धार र राहत सामग्रीको व्यवस्था गरी भण्डारण गर्ने र समय समयमा कृत्रिम घटना अभ्यासको व्यवस्था मिलाउनु आवश्यक हुन्छ।

ऋ. प्रभावितहरुको मनोबल बढाउनेः

प्रकोप प्रभावितहरुलाई दुःखको समयमा आत्मबल अभिवृद्धि गर्नका लागि मनोबल बढाउनका लागि मनोसामाजिक परामर्श, बालबालिकाका लागि मनोरञ्जनात्मक क्रियाकलापहरु गर्नुपर्ने हुन्छ । यसबाट प्रभावितहरुलाई पीडा र दुःखको घडीमा एक्सो महसुस हुदैन । यस्तो समयमा दिइने सान्त्वनाले घाइतेलाई बाँच्ने मनोबल वृद्धि गर्दछ भने पीडितलाई पीडाबोधबाट बाहिर निस्कने साहस प्रदान गर्दछ।

१६. चटयाङ

*चटयाङ भनेको*विद्युतीय करेन्ट *हो।* यो विशेषतःआकाशबाट जमिनमा खस्ने गर्दछ। बादल आपसमा ठोक्किएर त्यसका अणुहरुबीच घर्षण हुँदा विद्युत् उत्पन्न हुने अवस्था लाई नै *चटयाङ* भनिन्छ। यो आकासबाट जमीनमा तथा जमिन बाट आकासमा दुबैतिर हुने गर्दछ।हामीले देख्ने भोग्ने गरेको *चटयाङ आकाश बाट जमिन तर्फ बहने करेन्ट हो।* साधारणतयाः चटयाङको आवाज २० किलोमिटरभन्दा टाढा सुन्न सकिँदैन तर ६० किलोमिटरसम्म सुनिएको रेकर्ड भटिन्छ। तामा, अल्मुनियम तथा जि.आई जस्ता धातुका निश्चित मोटाइका पाता वा रडहरु *चटयाङ* प्रतिरक्षी सामग्रीहरु हुन। यो पूर्णतः प्राकृतिक प्रकृया हो जुन धेरै खतरा हुन्छ। **प्रकाश ध्वनी भन्दा छिटो गतिमा यात्रा गर्ने भएकोले मेघ गर्जनको आवाज पुग्नुभन्दा पहिले नै बिजुलीको चम्केको देख्न सकिन्छ।चटयाङ सकारात्मक र नकारात्मक रूपमा चार्ज भएका क्षेत्रहरू बीच विद्युतीय ऊर्जाको निर्माण र निर्वहनको परिणाम हो।चटयाङले माथिल्लो जमिन र प्रमुख वस्तुहरू, विशेष गरी धातु जस्ता विद्युतीय सुचालकहरूमा प्रहार गर्ने गर्छ। चटयाङ लागेका मानिसहरूमा स्मरणशक्ति गुमाउने, ध्यान घट्ने, निद्रा नलाग्ने, सुन्निने, चक्कर लाग्ने र लामो समयसम्म बस्न नसक्ने जस्ता दीर्घकालीन कमजोर पार्ने लक्षणहरू** देखिन्छ। मुख्यतः चैत्र, वैशाख, जेठ, असाढ महिनामा चटयाङ अपरान्ह देखि साँझको वेला वढी देखा पर्ने गरेको छ भने वर्षाययामका महिनामा रातिको समयमा पनि पर्छ। यद्दपि चटयाङ जुनसुकै समयमा देखा पर्न सक्छ।हावाहुरी देखा पर्नु, कालो बादलका ठुला ढिक्का मडारिएको देखिनु र विजुली चम्कनु चटयाङ देखा पर्ने संकेत हो।

चटयाङबाट कसरी जोगिने ?

१. बिजुली कति नजिक छ भनेर निर्णय गर्न, फ्ल्यास र मेघ गर्जनको बीचको सेकेन्ड गणना गर्नुहोस्। प्रत्येक सेकेन्डले लगभग ३०० मिटरको दूरी जनाउँछ। यदि तपाईं बिजुली चम्कने र मेघ गर्जनको बीचको ३० सेकेन्डभन्दा कम समय गणना गर्न सक्नुहुन्छ भने, यसको अर्थ आँधी १० किलोमिटरभन्दा कम टाढा छ। अर्को झट्का त्यो १० किलोमिटर भित्र हुने सम्भावना ८०% छ।

२. बिजुली मूल बादलबाट धेरै किलोमिटर टाढा पर्न सक्छ। आँधी प्रत्यक्ष माथि नभए पनि सावधानी अपनाउनु पर्छ।

३. चटयाङ र मेघ गर्जन बीचको ३० सेकेन्ड वा कम समय गणना गर्न सक्नुहुँदा उपयुक्त आश्रय लिनुहोस्। अन्तिम मेघ गर्जन पछि ३० मिनेटसम्म तपाईं आश्रय क्षेत्रमा बस्नुपर्छ।

४. यदि बाहिर समातियो भने रूख, पहाड र उपयोगिता पोल जस्ता अग्ला वस्तुहरूबाट सुरक्षित दूरी राख्नुहोस्।

५. यदि तपाईं जंगलमा हुनुहुन्छ भने, साना रूखहरूको बाक्लो वृद्धि मुनिको कम क्षेत्रफलमा आश्रय लिनुहोस्।
६. यदि खुला मैदानमा हुनुहुन्छ भने, उपत्यका, खाल्डा र खाल्डा जस्ता कम उचाइ भएका क्षेत्रहरूमा आश्रय खोजेर वरपरको परिदृश्य माथि उक्लनबाट जोगिनुहोस्। तल झुक्नुहोस्, खुट्टा एकसाथ राख्नुहोस् र कानमा हात राख्नुहोस्। अचानक बाढीको लागि सतर्क रहनुहोस्।
७. खुल्ला क्षेत्रहरूमा अलग्गै शेड वा अन्य साना संरचनाहरूबाट बच्नुहोस्।
८. कुनै पनि धातुबाट टाढा रहनुहोस्: औद्योगिक/कृषि उपकरण, गल्फ क्लब, साइकल, खुला हावामा चल्ने सवारी साधनहरू जस्तै कन्भर्टिबल्स मोटरसाइकल, गल्फ कार्ट, एटीवी, तारको बार, कपडाको लाइन, धातुको पाइप, रेल, र अन्य धातु मार्गहरू जसले तपाईंलाई केही टाढाबाट बिजुली बोक्न सक्छ।
९. तपाईंको कपाल छेउमा उभिएको महसुस गर्नु भनेको बिजुली चल्न लागेको संकेत हो। तपाईंले आफूलाई सम्भव भएसम्म सानो लक्ष्य बनाउन प्रयास गर्नुपर्छ र जमिनसँगको सम्पर्कलाई कम गर्नुपर्छ। आफ्नो खुट्टाको बलमा जमिनमा तल बस्नुहोस्। आफ्नो हात आफ्नो कानमाथि राख्नुहोस् र आफ्नो टाउको आफ्नो घुँडाको बीचमा राख्नुहोस्। जमिनमा समतल नझुक्नुहोस्।
१०. अन्य मानिसहरूबाट न्यूनतम पाँच मिटरको दूरी राख्नुहोस्।
११. पानीबाट टाढा रहनुहोस्। आँधीबेहरीको खतरा भएमा डुङ्गा चलाउन वा पौडी खेल्न नजानुहोस्।
१२. घर भित्र ढोका र झ्यालबाट टाढा रहनुहोस्।
१३. आपतकालीन अवस्थामा बाहेक तारयुक्त टेलिफोन प्रयोग नगर्नुहोस्। ताररहित र सेलुलर टेलिफोन प्रयोग गर्न सुरक्षित छन्।
१४. हेड सेटहरू खोल्नुहोस्। बन्द गर्नुहोस्, अनप्लग गर्नुहोस्, र उपकरणहरू, कम्प्युटर, पावर उपकरणहरू र टेलिभिजनहरूबाट टाढा रहनुहोस्। चट्याङबाट हुने बिजुलीको लहरले गम्भीर क्षति पुऱ्याउन सक्छ।
१५. नुहाउने वा नुहाउने काम नगर्नुहोस्। प्लम्बिङ र बाथरूम फिक्स्चरले बिजुली सञ्चालन गर्न सक्छ।

ध्यान दिनुपर्ने कुराहरुः

१. मौसममा हुने परिवर्तनहरूमा सतर्क रहनुहोस्।
२. पोर्टेबल मौसम रेडियो बोक्नुहोस्।
३. यदि चट्याङको घडी/चेतावनी जारी गरिएको छ भने, कुनै पनि बाहिरी गतिविधिहरू स्थगित गर्ने गर्नुहोस्।
४. ३०-३० चट्याङ सुरक्षा नियम सम्झनुहोस्: चट्याङ देखेपछि, मेघ गर्जन सुन्नु अघि ३० सम्म गणना गर्न सक्नुहुन्न भने घर भित्र जानुहोस्। मेघ गर्जनको अन्तिम ताली पछि ३० मिनेटसम्म घर भित्र रहनुहोस्।

५. रबरको सोल भएको जुत्ता र रबर टायरले चट्याङबाट कुनै सुरक्षा प्रदान गर्दैन। यदि तपाईंले धातु छुनुभएको छैन भने कडा माथिल्लो सवारी साधनको स्टील फ्रेमले बढेको सुरक्षा प्रदान गर्दछ। तपाईंको गाडीमा चट्याङ पर्दा तपाईं घाइते हुन सक्नुहुन्छ, तर बाहिर भन्दा गाडी भित्र तपाईं धेरै सुरक्षित हुनुहुन्छ।

६. यी उपायहरु अवलम्वन गर्न नसक्दा करेन्ट लागेको महशुस (कपाल ठाडो हुने, छाला झमझमाउने) भयो भने चट्याङरुपी विद्युतले आफुलाई प्रहार गर्न लाग्यो भनेर बुझ्ने। प्राथमिक उपचारका उपाय अवलम्वन गर्ने।

सवै संस्था, घर, सार्वजनिक स्थान, कार्यस्थलहरुमा चट्याङ सुरक्षा सम्वन्धी सुचना राख्ने व्यवस्था गर्ने। चट्याङ सुरक्षा सम्वन्धी तालिम प्रदान गर्ने। चट्याङ सम्वन्धी शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

१७. आंधिहुरी

आँधी भनेको वातावरण वा खगोलीय पिण्डको वायुमण्डलको कुनै पनि अशान्त अवस्था हो जसले विशेष गरी यसको सतहलाई असर गर्छ, र गम्भीर मौसमलाई जोडदार रूपमा संकेत गर्छ। यो सामान्य अवस्थाहरूमा उल्लेखनीय अवरोधहरू जस्तै बलियो हावा, असिना, मेघगर्जन र बिजुली (एक मेघगर्जन), भारी वर्षा (हिमपात, वर्षाको आँधी), भारी जम्ने वर्षा (बरफको आँधी), बलियो हावा (उष्णकटिबंधीय चक्रवात, आँधी), वा वायुमण्डलमा केही पदार्थ ढुवानी गर्ने हावा द्वारा चिन्हित हुन सक्छ जस्तै धुलो आँधी, हिमपात, बालुवाको आँधी, आदि।

आँधीबेहरी आपतकालीन योजना

- **सुरक्षित कोठामा सर्नुहोसः** झ्याल नभएको सबैभन्दा तल्लो तल्लामा रहेको भित्री कोठा वा हलमा जानुहोस् ।
- **बलियो कुनै चीज मुनि जानुहोस्:** सम्भव भएमा, भारी टेबल वा बेन्च मुनि जानुहोस् ।
- **आफूलाई छोप्नुहोस्:** आफ्नो शरीरलाई कम्बल, गद्दा वा स्लीपिङ ब्यागले छोप्नुहोस् ।
- **आफ्नो टाउको सुरक्षित गर्नुहोस्:** आफ्नो हातले आफ्नो टाउको सुरक्षित गर्नुहोस् ।

१८. स्थानान्तरण योजना

घर वा कुनै सार्वजनिक भवन, होटल, मल वा अन्य संरचना भित्र भएका बेला आगलागी वा अन्य विपद्का घटनाहरु घटिहाल्यो भने त्यहाँ भित्र र छेउछाउमा रहेका मानिसहरुलाई कसरी बचाउने, कसरी बाहिर निकाल्ने र सुरक्षित स्थानतर्फ जाने भनी मार्गसहित सचित्र वर्णन गरिएको योजनालाई स्थानान्तरण योजना भनिन्छ । आगलागीका समयमा आफू र आफ्नो घर घर वा संरचनामा रहेका सम्पूर्ण व्यक्तिहरुलाई आगलागीबाट बचेर सुरक्षित रुपमा बाहिर निस्कन र सुरक्षित स्थानमा लैजान योजना हुनु महत्वपूर्ण छ । ताकि आपतकालिन अवस्थामा घर वा संरचनाबाट कसरी सुरक्षित मार्ग प्रयोग गरेर सजिलै बाहिर निस्कन सकियोस।

अहिले घर तथा संरचनाको आकार अवस्था र अवस्थिति हेर्दा धेरै जटिलता देखिन्छ । बहुतल्ले भवन तथा ठूलाठूला औद्योगिक तथा रासायनिक केन्द्रहरुको संख्या बढ्दै गइरहेको छ । यस्तो अवस्थामा कुनै पनि भवन तथा संरचनामा आगलागी भयो भने त्यस स्थानको भित्रबाट सुरक्षित बाहिर निस्केर सुरक्षित स्थानमा जानका लागि सबैले बुझ्ने र सरल तरिकाबाट सबैले बुझ्ने गरी स्थानान्तरण योजना

बनाई सार्वजनिक रुपमा देखिने गरी राख्नु पर्दछ । यदि घरको स्थानान्तरण योजना बनाउने हो भने सबै परिवारका सदस्यहरुको सहभागितामा बनाउँदा सबैले स्थानान्तरण योजनाबारे जानकारी पाउँछन्।

स्थानान्तरण योजनामा समावेश गर्नुपर्ने कुराहरुः

घरमा रहेका सबै व्यक्तिको नामको सूची र हाल रहेको ठेगाना

- ....
- ....
- ....
- ....

घर रहेको ठेगाना..............................

सुरक्षित जम्मा हुने स्थान(स्थानान्तरण मार्गसहित नक्सा समावेश गर्ने)...

आगलागीबाट सुरक्षित हुन यी महत्वपूर्ण बुँदाहरु याद गर्नुहोसः

- प्रत्येक कोठाबाट बाहिर निस्कनका लागि तयार गरिएको दुई तरिकाबारे जानकारी राख्नुहोस
- यदि आगलागी हुँदा घर भित्रै हुनुहुन्छ भने आगो र धुवाँ फैलिनबाट रोक्न ढोका बन्द गर्नुहोस
- धुँवामा बच्नका लागि भुईमा लम्पसार परेर घिस्रिएर कोठा बाहिर जानुहोस
- बाहिर निस्कनु होस र घरमा भएका अन्य सदस्यहरुलाई बगलागी बारे सूचित गर्नुहोस
- यदि बाहिर हुनुहुन्छ भने बाहिर नै बस्नुहोस । भित्र नजानुहोस
- सबैजना भेला हुनका लागि तय गरिएको सुरक्षित स्थानमा भेला हुनुहोस
- निकटतम उपलब्ध फोनबाट दमकलका लागि LEOC, DEOC वा सिधै दमकल वा नजिकको सुरक्षा निकाय वा जनप्रतिनिधि वा १०१ नम्बर वा आफ्नो एरियाका लागि तोकिएको नम्बरमा फोन गर्नुहोस
- दमकल र अग्नि नियन्त्रकहरु नआउन्जेल कुर्नुहोस ।

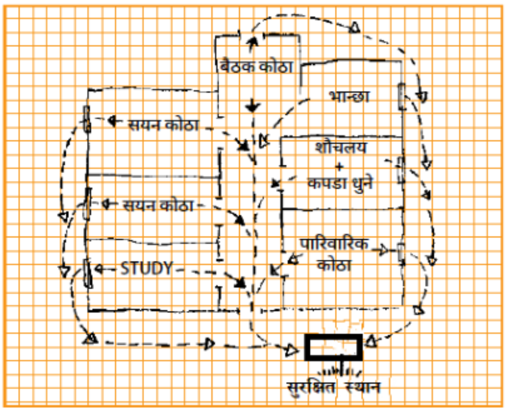

स्थानान्तरण योजनाको नमूना

आगलागीबाट बँच्नका लागि सुरक्षाको चेक लिष्टः

- काम गर्ने स्थानमा धुँवा अलार्म राख्नुहोस र तिनीहरुलाई नियमित परीक्षण गर्नुहोस।

- घरमा हुने आगलागीबाट सुरक्षित हुनका लागि सुरक्षित स्थानान्तरण योजना निर्माण गर्नुहोस र सुरक्षित स्थान पहिचान गरी नियमित अभ्यास गर्नुहोस
- खाना पकाउँनु भन्दा अगाडि राम्रोसँग चुल्हो, भण्डारण गरिएका सामग्रीहरु र ज्वलनशील पदार्थहरुको जाँच गर्नुहोस।
- विद्युत सप्लाईको पावर बोर्डको प्लग अन गर्नुभन्दा अगाडि राम्रोसँग हेर्नुहोस र चिसो हात र नाङ्गो खुट्टा भएको समयमा कहिल्यै विद्युतीय उपकरण नचलाउनुहोस
- घरबाट बाहिर निस्कने बाटो सधै खुल्ला र सफा राख्नुहोस
- भान्सामा भएका आगोको श्रोतले छिट्टै जलाउनसक्ने बस्तु चुल्हो वा आगोको श्रोतबाट कम्तिमा १ मिटर टाढा राख्नुहोस
- लाइटर, सलाई, मैनबत्ती, धुप, तेल बर्नर र चुरोटहरु बच्चाको पहुँचबाट टाढा राख्नुहोस
- आगलागीको श्रोत(रासायनिक पदार्थ)लाई बच्चाहरुको चावी सुरक्षित र सबैको पहुँच हुने स्थानमा राख्नुहोस ताकि बगलागी भयो भने तपाई सजिलै ढोका खोलेर बाहिर निस्कन सक्नुहुन्छ ।

१९. आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम घटना अभ्यास

आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम घटना अभ्यास वा गतिबिधि हो जसमा सहभागीहरुले योजनाबद्ध रुपमा वास्तविक आगलागीको घटनाबाट आफुलाई बचाउनको लागी चाल्नुपर्ने कदमहरु चरणबद्ध रुपमा गर्दछन।जसले गर्दा उनिहरु नडराई आगलागी ब्यवस्थापन गर्न तयार हुन्छन। यदि आगलागी भइहाल्यो भने त्यहाँ भएका व्यक्तीहरुलाई छिटो निकाल्न पर्छ र सुरक्षित ठाँउमा पुराउन पर्छ उच्चतम सुरक्षाको लागी प्रत्येक घर र सार्वजनिक भवन बिद्यालय अस्पताल सिनेमा हल वा सरकारी कार्यालयहरुमा स्थानान्तरण प्रकृया हुनुपर्दछ। र नियमित आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम अभ्यास संचालन गर्नुपर्दछ । यि अभ्यासहरुले सुरक्षाको लागी अपनाउनुपर्ने उपायहरु बारे ज्ञान प्रदान गर्दछ।

आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम अभ्यासले समग्र आपतकालिन योजनाका साथै स्थानान्तरण योजनाको समेत परीक्षण गर्नु मद्दत गर्दछ। यस्ता कृत्रिम अभ्यास कम्तिमा पनि अर्धबार्षिक रुपमा गरिनुपर्दछ। यसरी गरिने कृत्रिम अभ्यासमा सहभागी हुने सबैलाई आफ्नो भुमिका स्पष्ट थाहा हुन जरुरी छ यदी नभएमा दुर्घटना हुन सक्दछ।

आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम अभ्यासका प्रकार

प्रमुख रुपमा आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम अभ्यासलाई दुई प्रकारमा वर्गिकृत गरिएको छ।

क) घोसित अभ्यासः-

भवन परिसर वा संरचनामा भएका व्यक्तिहरुको अपेक्षाअनुसार गरिने अभ्यासलाई घोषित अभ्यासको रुपमा लिईन्छ ।यस्तो अभ्यास सबैले आगलागीबाट जोगिने र स्थानान्तर गर्ने कार्यहरु पढेका र बुझेका छन भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने प्रत्येक व्यक्तिले निर्दिष्ट प्रकोपमा कसरी प्रतिक्रिया जनाउँछन भनेर जाँच्ने र व्यक्तिहरुको आगो निभाउने उपकरणहरु पत्ता लगाउने र संचालन गर्ने क्षमता निर्धारण गर्ने उद्देश्यले सञ्चालन गरिन्छ।

ख) अघोषित अभ्यासः-

भवन परिसर वा संरचनामा भएका कसैलाई थाहा नदिई अचानक रुपमा गरिने अभ्यास अघोषित अभ्यास हो। यसले त्यहा रहेका मानिसहरुको आपतकालिन स्थितिमा प्रतिकृया जनाउने क्षमताको परीक्षण गर्दछ। यस अभ्यासका निम्नलिखित उद्देश्यहरु रहेका छन ।

i. भवन परिसरमा सवैले आगलागीको संकेत सुन्न सक्छन भनेर सुनिश्चित गर्ने
ii. सबैले स्थानान्तरण मार्ग पत्ता लगाउन सके कि सकेनन परीक्षण गर्ने।
iii. बिषेश लक्षित समुहहरु जस्तै बच्चाहरु, विरामी/अशक्त, अपाङ्ग, गर्भवती, सुत्केरी र जेष्ट नागरिकहरुले तोकिए बमोजिम सुरक्षाका कदमहरु चाले चालेनन त्यसको जानकारी लिने।
iv. भवन परिसरमा भएका सबैलाई भवन बाहिर निकाल्न लाग्ने समय पत्ता लगाउने।

आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम घटना अभ्यासका चरणहरु

आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम अभ्यासलाई प्रमुख रुपमा तिन चरणमा बाँडिएको छ।

१. आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम अभ्यास अगाडी
२. आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम अभ्यास समयमा र
३. आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम अभ्यास पछाडी

१. आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम अभ्यास अगाडीः

आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम अभ्यास अगाडीको चरणमा निम्न कार्यहरु गर्नुपर्दछ।

- आगलागी सुरक्षा कमिटी गठन गर्ने
  - आगलागी सुचना कार्यदल
  - स्थानान्तरण कार्यदल
  - खोज तथा उद्धार कार्यदल
  - फायर फाइटिङ्ग कार्यदल
  - प्राथमिक उपचार कार्यदल
- आगलागी सुरक्षा प्रमुख र वार्डेन छनौट गर्ने
- सबैको भुमिका र जिम्मेवारीहरु तय गर्ने
- स्थानीय आगलागी सुरक्षा स्टेशनको प्रमुख संग सञ्चार गर्ने
- सबै मानिसलाई सिकाउने
- आधारभुत अग्नि सुरक्षा तालिम प्रदान गर्ने
- आगलागी न्यनिकरणका लागी आपतकालिन योजना बनाउने
- बिभिन्न परिदृश्यहरुमा आधारित आगलागी सुरक्षा अभ्यासहरु परिमार्जन गर्ने
- स्थानान्तरण मार्गबारे छलफल गर्ने
- गर्न हुने र गर्ननहुने नियमहरु निर्धारण गर्ने
- सबै ब्यक्तिहरुको अभिलेखिकरण त्यसको अध्यावधिक गर्ने
- मुल्याङ्कनका लागी निर्धारण गरिएको मार्ग खुल्ला गर्ने
- नियमित अग्नि सुरक्षा जाँच भएको सुनिस्चित गर्ने
- धुँवा सचेतना प्रणालीको परिक्षण
- समग्र पुर्वतयारी सुनिश्चित गर्ने

- अभ्यास गर्नु अघि आगलागी सुरक्षा उपकरणहरु मिलाउने
- आगलागी सुरक्षा अभ्यास अघि पुर्व अभ्यास गर्ने
- "गहन अवलोकनकर्ताहरु " नियुक्त गर्ने

२ आगलागी सुरक्षाका कृत्रिम अभ्यास गर्ने समयमा निम्न कार्यहरु गर्नुपर्दछ।

- योजना अनुसार अभ्यासको कार्यान्वयन सम्पन्न गर्ने
- गरिरहेको कामलाई पुर्ण रुपमा रोक्ने
- भवनबाट बाहिर जान सुरु गर्ने
- स्थानान्तरण मार्गलाई पछ्याउदै हिड्ने
- शान्त भएर बस्ने
- प्रत्येक अभ्यासमा वास्तविक आगलागी भएको जस्तैं ब्यबहार गर्ने
- ढोका बन्द गर्ने र बत्ती बाल्ने
- भर्याङको बाटो भएर बाहिर निस्कने
- धुँवाका संकेतहरुलाई हेर्ने
- फुटफाथ खाली गर्ने
- पुर्ण रुपमा खाली भएको संकेतको प्रतिक्षा गर्ने
- बाहिर जानको लागी झ्याल वा अन्य मार्ग खोज्ने
- सुरक्षित स्थानतिर जाने
- अवलोकन गर्ने र अभ्यासमा लागेको समय र अभ्यास प्रकृयाको अभिलेखिकरण गर्ने
- सबैजना सुरक्षिसत स्थानतिर भेला भएपछि सबै जना भए नभएको सुनिश्चित गर्ने
- सबैलाई धन्यबाद प्रदान गर्ने

३ आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम अभ्यास समाप्त भएपछि निम्न कार्यहरु गर्नुपर्दछ।

- आगलागी सुरक्षाको कृत्रिम अभ्यास मुल्यांकन
- सामान्य अवस्थामा फर्किएर पुर्ववत कार्यहरुको शुरुवात

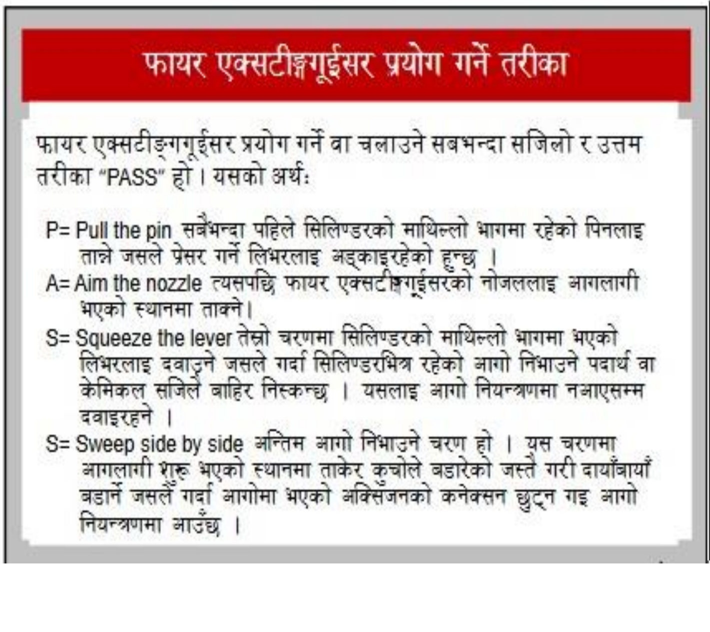
फायर एक्सटीङ्गगूईसर प्रयोग गर्ने तरीका

फायर एक्सटीङ्गगूईसर प्रयोग गर्ने वा चलाउने सबभन्दा सजिलो र उत्तम तरीका "PASS" हो। यसको अर्थः

P= Pull the pin सबैभन्दा पहिले सिलिण्डरको माथिल्लो भागमा रहेको पिनलाइ तान्ने जसले प्रेसर गर्ने लिभरलाइ अड्काइरहेको हुन्छ ।
A= Aim the nozzle त्यसपछि फायर एक्सटीङ्गगूईसरको नोजललाइ आगलागी भएको स्थानमा ताक्ने।
S= Squeeze the lever तेस्रो चरणमा सिलिण्डरको माथिल्लो भागमा भएको लिभरलाइ दवाउने जसले गर्दा सिलिण्डरभित्र रहेको आगो निभाउने पदार्थ वा केमिकल सजिलै बाहिर निस्कन्छ । यसलाइ आगो नियन्त्रणमा नआएसम्म दवाइरहने ।
S= Sweep side by side अन्तिम आगो निभाउने चरण हो । यस चरणमा आगलागी शुरू भएको स्थानमा ताकेर कुचोले बडारेको जस्तै गरी दायाँबायाँ बडार्ने जसले गर्दा आगोमा भएको अक्सिजनको कनेक्सन छुट्न गइ आगो नियन्त्रणमा आउँछ ।

अनुसूचीहरु

अनुसूची-१ पानीको श्रोत रहेको स्थानीय तह एवम् वडा नं. सहित

क्र. स.	पानीको श्रोत	रहेको स्थान (वडा टोल)	पालिका रहेको स्थानबाट दुरी
१	बबइ नदि मानपुर	ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं ३ मानपुर घाट	५ कि.मि
२	बबइ नदि खैलार	ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं ४ खैलार घाट र बर्गदा घाट	६ कि. मि
३	बबइ नदि चन्दनपुर, बनकट्टी	ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं ५ चन्दनपुर घाट र बनकट्टी घाट	११ कि मि
४	ओराहि खोला अम्रेनी	ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं २ अम्रेनी, पेरहनि र सुजनपुर	१२ कि मि
५	जम्ती खोला	ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं ३, वावनपुर जम्ती	४ कि मि
६	खौराह खोला	ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं ९, हात्तिसार खौराह	२१ कि मि
७	पट्टु खोला	ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं ९, बेतहनी	१६ कि मि
८	भुरिगाउ खानेपानि, बोरिङ	ठाकुरबाबा वडा नं १ , भुरिगाउ	३ कि मि
९	शिवपुर खानेपानि, बोरिङ	ठाकुरबाबा वडा नं ६ , शिवपुर	१४ कि मि
१०	कर्मला खानेपानि, बोरिङ	ठाकुरबाबा वडा नं २ , कर्मला	८ कि मि
११	सुखाड खानेपानि, बोरिङ	ठाकुरबाबा वडा नं ८ , सुखाड	१२ कि मि
१२	सुतैया खानेपानि, बोरिङ	ठाकुरबाबा वडा नं ८ , सुतैया	१५ कि मि
१३	शाहिपुर खानेपानि, बोरिङ	ठाकुरबाबा वडा नं ५ , शाहीपुर	८ कि मि
१४	मान खोला	बाँसगढी वडा नं. 3	५ कि.मि.
१५	रेउ खोला	बाँसगढी वडा नं. 4	५ कि.मि.
१६	ग्याङ नदी	बाँसगढी वडा नं. 9	६ कि.मि.
१७	डुढुवा खोला	बाँसगढी वडा नं. 3	३ कि.मि.
१८	चटैया ताल	बाँसगढी वडा नं. 4	२ कि.मि.
१९	च्यामा सिमसार क्षेत्र	बाँसगढी वडा नं. 2	१० कि.मि.

क्र. स.	पानीको श्रोत	रहेको स्थान (वडा टोल)	पालिका रहेको स्थानबाट दुरी
२०	बोक्सी खोला	बाँसगढी वडा नं. 8	३ कि.मि.
२१	चप्ला नाला	बाँसगढी वडा नं. 8	६ कि.मि.
२२	बाँठी डुन्ड्रा	बाँसगढी वडा नं. 8	५ कि.मि.
२३	गेरुवा नदी	गेरुवा वडा नं.१,४,५ र ६	१० कि.मी.
२४	कर्णाली नदी	गेरुवा वडा नं.१,२,३	१० कि.मी.
२५	बूढी कूलो	गेरुवा वडा नं.१,२,३ र ५	६ कि.मी.
२६	बढैयाताल	बढैयाताल ४ र ५ मा अवस्थित	
२७	माछापोखरी—५० वटा	बढैयाताल वडा नम्बर ३,४ र ५	
२८	माछापोखरी	बढैयाताल वडा नम्बर १ को सैलाही, बैरिया गाउँ वडा ४	
२९	मझरा कुला	बढैयाताल वडा १ को सबै भेगलाइ छुने	
३०	डिग बोरिङ—४ वटा	बढैयाताल वडा १ र २ मा	
३१	ओराही खोला, कर्णाली भँगालो, डल्ला होमस्टे पोखरी १ वटा, डिगबोरि ५ वटा, कर्णालीको कुलोहरु	मधुवन १	
३२	१५ वटा व्यक्तिगत माछा पोखरी र बबई नहर,	मधुवन २	
३३	भगरैया सिमसार ताल, बालकुमारी कृषी माछापोखरी ताल, धनौरा माछा पोखरी, टिका ब.ठारामगरको माछा पोखरी, होम बहादुर चौधरीको माछा पोखरी खाता,	मधुवन ३	

क्र.स.	पानीको श्रोत	रहेको स्थान (वडा टोल)	पालिका रहेको स्थानबाट दुरी
	मुक्त मकैया बस्तीमा रहेको डिगबोरिङ, भगाहा खाता पार्क नजिक फिल्डमा रहेको डिगबोरिङ,		
३४	माचडमा हरिहरको २ वटा माछा पोखरी, कालुराम चोधरी १ वटा, बद्रभरियाको सिमसार ताल र देवरानी ताल, बद्रभरियामा रहेका रामकुमार चौधरी, रामसिंह चोधरी, खेम ब.चोधरी, प्रेम चौधरीको माछा पोखरी, मौहवामा रहेको गर्भा चोधरीको माछा पोखरी, बेलवामा राघव चन्दको १० बिगाहामा रहेको माछा पोखरी, बसन्ता नेपालकोु माछा पोखरी, पतिराम चोधरीको माछा पोखरी, बबइ नहर र प्रतिभा रानाको डिग बोरिङ ।	मधुवन ४	
३५	चिरौटे सामुदायिक बनमा १ वटा ताल, जाडे सामुदायिक	मधुवन ५	

क्र. स.	पानीको श्रोत	रहेको स्थान (वडा टोल)	पालिका रहेको स्थानबाट दुरी
	बनमा १, श्रीकृष्ण सामुदायिक बनमा १, डिगबोरिङ जाडे १, बबईनदी रामनगर		
३६	श्रीगँडा ताल श्रीगँडाटोल, रामदास थारु, मेवाालाल गौतम, ठाकुर चौधरी, टंक वली, लोकमणी आचार्य, सनत खनाल, प्रताप गुरुङको माछापोखरी, श्रीकैडा टोलमा ३, ३ नं. गाउँमा १ वटा, बबइ नहर,	मधुवन ६	
३७	ताराताल ताल, वडा कार्यालय छेउको ताल, नमूना कृषि एग्रोको २ पोखरी, गगावस्तीमा रहेको केशी कृषी फर्म माछा पोखरी, वडा कार्यालयम रहेको ५ वटा बोरिङ।	मधुवन ७	
३८	बबइ नदी, डिगबोरि शिवनगर २ वटा र गणेशपुर १ वटा, पोखरी नभएको	मधुवन ८	
३९	घिमिरे ताल, ४ वटा डिगबोरि, ७ सानो, बबइनदी	मधुवन ९	

क्र. स.	पानीको श्रोत	रहेको स्थान (वडा टोल)	पालिका रहेको स्थानबाट दुरी
४०	कुमरगड्डी ताल, टरौंहवा ताल, सत्खलवा ताल, बेलघारी कञ्चन ताल, कुम्भरअड्डा ताल, खौसहवा ताल	बारबर्दिया सम्झना फाँटा वडा ६, बनगैं र कतर्निया वडा ९, खैरेनी वडा ९, बेघारी र सिम्रहुवा, खौसोह्वा गाउँ वडा ९	
४१	जब्दी खेला, राजकुला, औंरी खोला, भादा खोला, जुर पानी खोला	बारबर्दिया वडा नम्बर ६ को मानपुर, जयनगर र सिउरीया टोल, औंरी वडा ८, वडा नम्बर ९, १०, ११	
४२	माछापोखरी	बारबर्दिया वडा १ को सबै भेगलाइ छुने	
४३	मझरा कुला	बारबर्दिया वडा १ को फुलबारी	
४४	बोरिङ	बारबर्दिया वडा नंम्बर ४	
४५	ईनार	बारबर्दिया वडा नम्बर ४ को गेरुवा, घोरपीट्टा, बैरीया, रानीपुर, जगतीया लगाएतका गाउँमा १०० थान बोरिङ गाडीएको	
४६	भुमिगत सिँचाइ	गुलरिया न.पा. १ १६ नम्बर	
४७	बेहनावा नाला	गु.न.पा.२ कृष्णसार हुदै मोहम्मदपुर् गु.न.पा. ११/१२सम्म	
४८	सरयु नदि	गु.न.पा. २ हुदै मोहम्मदपुर्सम्म	
४९	बबई नदि	गु.न.पा. १२ भचना भैंसाहि	
५०	भचना ताल	गु.न.पा. का बिभिन्न वडा मा केहि	
५१	इनार	गु.न.पा. ३ निमकोठिया	
५२	पोखरी	गु,न.पा. ३ सिर्कोहिया	
५३	पोखरी (८ वटा)	गु,न.पा. का प्रत्येक वडा मा ५०० जति	

अनुसूची-२ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरुको सम्पर्क विवरणः

क्र.स.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय प्रमुखको पद	का.प्र.को सम्पर्क नं.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय बर्दिया	श्री रुद्रादेवी शर्मा	प्र.जि.अ.	९८५८०३७७७७
२	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय बर्दिया	श्री सुर्य बहादुर बिष्ट	प्रमुख	९८४१४८०५६८
३	गुलरिया नगरपालिका	श्री मुक्ति नाथ यादव	नगर प्रमुख	९८५८०२६२९५
४	गेरुवा गाउँपालिका	श्री जमान सिं के.सी.	गा.पा. अध्यक्ष	९८५८०३८१११
५	ठाकुरबाबा नगरपालिका	श्री तिलक राम लम्साल	नगर प्रमुख	९८५८०२७३८०
६	बढैयाताल गाँउपालिका	श्री हिमालय त्रिपाठी	गा.पा. अध्यक्ष	९८५८०२४७०३
७	बारबर्दिया नगरपालिका	श्री छबिलाल थारु	नगर प्रमुख	९८५८०८७८८०
८	बाँसगढी नगरपालिका	श्री खडक वहादुर् खड्का	नगर प्रमुख	९८५८०८१३११
९	मधुवन नगरपालिका	श्री तेज बहादुर भाट	नगर प्रमुख	९८५८०२११३५
१०	राजापुर नगरपालिका	श्री दिपेश थारु	नगर प्रमुख	९८५८०२६२१०
११	स्वास्थ्य कार्यालय बर्दिया	श्री नारायण प्रसाद चौधरी	ज.स्वा.प्र.	९८५८०७००२७
१२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय बर्दिया	श्री केदार खनाल	प्रहरी उपरीक्षक	९८५८०३५५५५
१३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. ३१ गण हे. क्वा.बर्दिया	श्री मान बहादुर शाही	स.प्र.उ.	९८५१२७२११८
१४	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	श्री पवन जोशी	उप.अनु. निर्देशक	९८५८०३८६६६
१५	बज्रदल गण सुरक्षा गुल्म	श्री तारणी प्रसाद चौधरी	सेनानी	९८४८०६६९२५
१६	बबई सिचाई आयोजना	श्री सुशील चन्द्र देवकोटा	आयोजना निर्देशक	९८५११७५७६०
१७	कर्णाली नदि व्यवस्थापन आयोजना	श्री सुदिन मोक्तान	आयोजना निर्देशक	९८५११३७७६०
१८	बर्दिया आयूवेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा.कलावती विश्वकर्मा	आयूवेद चर्किस्तक	९८५८०३२०२२
१९	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय	श्री मंगल बहादुर बम	का.प्र.	९८५८०५५१७८
२०	बबई, भादा, औरही नदी व्यवस्थापन आयोजना	श्री शिवजी शाह	आयोजना प्रमुख	९८५८०३०५६६
२१	राजापुर सिंचाई व्यवस्थापन कार्यालय	श्री रामकृष्ण घोरासैनी	कार्यालय प्रमुख	९८५८०३१७३०
२२	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	श्री गोविन्द बहादुर महत्रा क्षेत्री	कार्यालय प्रमुख	९८४८०३०८८३
२३	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई	श्री विजय केशर खनाल	आयोजना प्रमुख	९८५८०२०२६४
२४	सडक डिभिजन नेपालगंज	श्री निरज शाक्य	डि.प्र.	९८५८०६०६०८
२५	हुलाकी राजमार्ग निर्देशनालय, योजना कार्यालय	इ. लिलाबहादुर भण्डारी	योजना प्रमुख	९८५८०४५५०४
२६	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	श्री रामआश्रय शाह	का.प्र.	९८५८०३१०२७

क्र.स.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय प्रमुखको पद	का.प्र.को सम्पर्क नं.
२७	नेपाली कांग्रेस	श्री अरुण प्रताप सिह राठौर	अध्यक्ष	९८५१०७४८१७
२८	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	श्री लालबहादुर श्रेष्ठ	अध्यक्ष	९८४४८१४९८४
२९	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओबादी केन्द्र)	श्री लक्ष्मी प्रसाद भट्टराई	प्रतिनिधि	९८५८०२५८९८
३०	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी एकीकृत समाजबादी	श्री प्रेम पोखेल	अध्यक्ष	९८५८०३३४१५
३१	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी	श्री शान्ता बुढा क्षेत्री	संयोजक	९८४८०८७३७१
३२	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	श्री भिमबहादुर बोहरा	अध्यक्ष	९८४८०३५६०९
३३	जनता समाजबादी पार्टी नेपाल	श्री मोहनलाल चौधरी	अध्यक्ष	९८४८०२२९०६
३४	लोकतान्त्रिक समाजबादी पार्टी नेपाल	श्री सुरेश सुक्ला	अध्यक्ष	९८४८०६६३२८
३५	नागरिक उन्मुक्ति पार्टी	श्री सोमइ थारु	अध्यक्ष	९८६८१४१५६०
३६	जनमत पार्टी	श्री राजेश कुमार यादव	अध्यक्ष	९८५८०६६८६३
३७	राष्ट्रिय जनमोर्चा पार्टी	श्री युवराज ढकाल	प्रतिनिधि	९८४८०१२०६४
३८	नेश्नलिष्ट पिपल्स पार्टी	श्री नरेन्द्र कुमार कर्ण	सभापती	९८६९९८५६६६
३९	राप्रपा नेपाल	श्री रईस अहमद शेष	अध्यक्ष	९८४८०४३५४६
४०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी बर्दिया	श्री नरेन्द्र कुमार शर्मा	सभापति	९८५८०२३१२६
४१	गै.स.स.महासंघ	श्री प्रिज्मा सिंह थारु	अध्यक्ष	९८५८०२१४५७
४२	पत्रकार महासंघ	श्री निर्मल घिमिरे	अध्यक्ष	९८५८०२७३५५
४३	उद्योग बाणिज्य संघ	श्री देवेन्द्र पाण्डे	अध्यक्ष	९८५८०२३४५८

अनुसूची-३ सुरक्षा यूनिटहरुको विवरणः

जिल्ला प्रहरी कार्यालय

सि.नं.	प्रहरी ईकाईको नाम	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं.
१	जि.प्र.का.वर्दिया	प्र.उ.	केदार खनाल	९८५८०३५५५५
२	स.प्र.से.वर्दिया	प्र.ना.नि.	यज्ञ बहादुर खत्री	९८६९९६८६९९
३	का.सु.गार्ड वर्दिया	प्र.ना.नि.	पवन कुमार चौधरी	९८६९९६८८८९
४	प्र.चौ.महम्मदपुर बर्दिया	प्र.ना.नि.	हुम बहादुर बि.क.	९८६९९६८६८८
५	प्र.चौ.खैरापुर (क) बर्दिया	प्र.स.नि.	अम्मर बहादुर वली	९८६९९६८६९०
६	प्र.चौ.खैरापुर (ख) बर्दिया	प्र.स.नि.	कृष्ण बहादुर सुनार	९८६९९६८६९८
७	प्र.चौ.सुरजपुर बर्दिया	प्र.स.नि.	रुद्र बहादुर खत्री	९८६९९६८६८९

सि.नं.	प्रहरी ईकाईको नाम	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं.
८	इ.प्र.का. मथुरा बर्दिया	प्र.ना.नि.	बिष्णु शाही	९८६९९६८६९७
९	प्र.जि.अ.नि.गार्ड प्रशासन कार्यालय बर्दिया	प्र.ब.ह.	रन्जर भण्डारी	९८६९९६८६९३
१०	जि.अ.स. तथा सु.प्र.ई. बर्दिया	प्र.स.नि.	प्रेम बहादुर भण्डारी	९८६९९६८६९४
११	जि.ट्रा.प्र.का.बर्दिया	प्र.नि.	सुधिर कुमार खड्का	९८५८०९०५२७
१२	इ.प्र.का.राजापुर बर्दिया	प्र.ना.उ	सागर बोहरा	९८५८०२७३३३
१३	इ.प्र.का. गोडियाना बर्दिया	प्र.ना.नि.	शंकर प्रसाद चौधरी	९८५८०९०५४१
१४	प्र.चौ.खैरिचन्दनपुर बर्दिया	प्र.स.नि.	रमेश सिंह नगारी	९८५८०९०५२०
१५	प्र.चौ.भिम्मापुर बर्दिया	प्र.स.नि.	धन ब. खड्का क्षेत्री	९८५८०९०५२१
१६	अ.प्र.पोष्ट बालाबजार नयाँगाउ बर्दिया	प्रा.प्र.स.नि	निरक बहादुर बस्नेत	९८५८०८८५३०
१७	इ.प्र.का.मैनापोखर बर्दिया	प्र.नि.	राजेश कुमार तेली	९८५८०४२१००
१८	प्र.चौ.जमुनी बर्दिया	प्र.ब.ना.नि.	राजन कुमार मल्ल	९८६९९६८८९०
१९	प्र.चौ.कालिका बर्दिया	प्र.स.नि.	बसन्त रोकाय	९८५८०९०५१६
२०	प्र.चौ.शितलाबजार बर्दिया	प्रा.प्र.स.नि.	प्रेम बहादुर के.सी.	९८५८०४३१००
२१	इ.प्र.का.बगनाह भुरिगाउ बर्दिया	प्र.नि.	उत्तम बहादुर जि.सी	९८५८०९०५३५
२२	प्र.चौ.सुर्यपटुवा बर्दिया	प्र.स.नि.	श्याम कुमार कुमाल	९८५८०९०५२३
२३	अ.प्र.पोष्ट ठाकुरद्वारा बर्दिया	प्र.स.नि.	गणेशमान चौधरी	९८६९९६८६९५
२४	अ.प्र.पोष्ट बकुवा बर्दिया	प्र.स.नि.	धर्म बहादुर बुढाक्षेत्री	९८५८०३५१६६
२५	इ.प्र.का.बानियाभार बर्दिया	प्र.नि.	झबिन्द्र परियार	९८५८०८९१०५
२६	इ.प्र.का.जयनगर बर्दिया	प्रा.प्र.ब.ना.नि	बाल बहादुर थापा	९८५८०९०५३४
२७	इ.प्र.का.मोतिपुर बर्दिया	प्र.नि.	रुपेश शाह	९८५८०९०५३७
२८	प्र.चौ.कतर्नियाघाट बर्दिया	प्रा.प्र.स.नि.	यज्ञ बहादुर सुनार	९८५८०९१३३३
२९	प्र.चौ. लक्ष्मणा बर्दिया	प्र.स.नि.	कृष्ण बहादुर बिष्ट	९८६४२८३२६५
३०	प्र.चौ.चेपाङ् बर्दिया	प्र.स.नि.	राज बहादुर थापा क्षेत्री	९८६९५४७६७०
३१	अ.प्र.पोष्ट ककौरा बर्दिया	प्र.ब.ह.	पदम बहादुर बोहरा	९८६९९६८६९६
३२	इ.प्र.का., ढोढरी, बर्दिया	प्र.नि.	बिष्णु प्रसाद श्रेष्ठ	९८५८०९०५२९
३३	इ.प्र.का.सानोश्री बर्दिया	प्र.ना.नि.	शशिराम वली	९८५८०९०५३९
३४	प्र.चौ.ताराताल बर्दिया बर्दिया	प्र.स.नि.	सुरेन्द्र हमाल	९८६९९६८६९१
३५	प्र.चौकी कोठियाघाट बर्दिया	प्रा.प्र.स.नि.	चित्र बहादुर बुढा क्षेत्री	९८५८०९०५२५
३६	प्र.चौकी धनौरा बर्दिया	प्रा.प्र.स.नि.	दिप राज रोकाय	९८५८०९०५१९
३७	इ.प्र.का. पाताभार,बर्दिया	प्र.नि.	मदन बहादुर गुरूङ	९८५८०९०१११
३८	प्रहरी चौकी मनाउ ,बर्दिया	प्र.स.नि.	लोकमान ताम्राकार	९८५८०९०५२२

सि.नं.	प्रहरी ईकाईको नाम	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं.
३९	प्रहरी चौकी पशुपतिनगर,बर्दिया	प्र.स.नि.	अजय कुमार मिश्रा	९८५८०४७१००

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. ३१ गण हे.क्वा. बर्दिया

क्र.सं.	युनिटको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यालयको सम्पर्क नं.
१	नं. ३१ गण हे.क्वा.बर्दिया	सप्रउ	मान बहादुर शाही	९८५१२७५११८
२	बिओपि सानोडाँफे	सप्रनानि	अर्जुन कुमार कार्की	९८५१२७१४२४
३	बिओपि जमुनी	सप्रनि	केशव बहादुर शाही	९८५१२७२४७९
४	बिओपि फुटाहा	सप्रनानि	प्रविर खत्री	९८५१२७१४२७
५	प्र.सी.सु. गुल्म कण्ठपुर	सप्रनाउ	जनकराज पन्त	९७६८२४५२२०
६	विओपि कालाबन्जार	सप्रनि	सन्तोष थापा	९८५१२७१४२२
७	बिओपि टेपरी	सप्रनानि	ऋषिराम खनाल	९८५१२७१४३२
८	विओपि कट्टी	सप्रनि	सन्जय के.सी.	९८५७१७१४२९
९	बिओपि धर्मवस्ती	सप्रनानि	गोकर्ण राना	९८५१२७१३५३
१०	बिओपि शक्तिपुर	सप्रनानि	लोक बहादुर दर्लामी	९८५१२७१३२३
११	विओपि धनौरा	सप्रनि	बिशाल पाण्डे	९८५१२७२५४९
१२	बिओपि भगरैया	सप्रनानि	पृथ्वी बहादुर मल्ल	९८५१२७१३२४
१३	बिओपि खैरि चन्दनपुर झप्टी	सप्रनानि	कुष्ण बहादुर बस्नेत	९८५१२७१३२८
१४	बिओपि मानपुर टपरा	सप्रनि	बिरेन्द्र लम्साल	९८५२८४१२८७
१५	बिओपि शंकरपुर	सप्रनानि	यज्ञ बहादुर राना	९८५१२७१३३२
१६	प्र.सी.सु. गुल्म राजापुर	सप्रनाउ	राजेन्द्र बहादुर कुवँर	९८५१२७२४८०
१७	सुरक्षा बेश कतर्निया	सप्रनाउ	सिताराम पौडेल	९८५१२७१३३७
१८	सुरक्षा बेश मानखोला	सप्रनानि	अम्मर बहादुर थापा	९८५१२७१२२४
१९	FOB शुक्रबस्ति	सप्रनानि	मंगल ब. गाहा मगर	-

जिल्लामा रहेका नेपाली सेनाका सम्पर्क सूची :

क्र.सं.	युनिटको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यालयको नं.	मोबाइल नं.
१	जबर जंग गण ठाकुरद्वारा	प्रमुख सेनानी	चिरञ्जीवी पौडेल	०८४-४२००४	९८५१२११६४३
२	बज्रदल गण सुरक्षा गुल्म	सेनानी	तारणी प्रसाद चौधरी	०८४-४२०६१०	९८४४७३८७९१

अनुसूची-४ स्वास्थ्य कार्यालय तथा केन्द्रहरुको विवरणः

स्थानीय तह	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क नं.
बर्दिया	बर्दिया जिल्ला अस्पताल	डा. सुभाष पाण्डे	मे.सु.	९८५८०३२१७७
बर्दिया	स्वास्थ्य कार्यालय	नारायण प्रसाद चौधरी	ज.स्वा.प्र.	९८५८०७००२७
गुलरिया नगरपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	शिव कुमार चौधरी	ज.स्वा.अ.	९८५८०७०५७०
	खैरापुर स्वा.चौ.	जनक नाथ योगी	ज.स्वा.नि.	९८४१०१९८३५
	आ.स्वा.के.पण्डीतपुर	आशा परियार	हे.अ.	९८४२६५५६५८
	आ.स्वा.के.कटी	रविन सुर्यवंशी	अ.हे.व.	९८४८१४५४२९
	आ.स्वा.के.तुलसीपुर	जित बहादुर श्रेष्ठ	हे.अ.	९८४८०३४२२८
	आ.स्वा.के.बालापुर	राज थारु	ज.स्वा.नि.	९८६८०४५२९७
	आ.स्वा.के.गुलरिया	दिलिप कुमार यादव	ज.स्वा.नि.	९८०२५४४८१६
	आ.स्वा.के.चौगुर्जी	प्रिया यादव	अ.हे.व.	९८६९९७५८५६
	आ.स्वा.के.आशापुर	ईच्छा यादव	अ.हे.व.	९८६६७६०६२०
	मथुराहरद्वार स्वा.चौ.	कमल भट्टराई	ज.स्वा.नि.	९८५८०४६३६५
	आ.स्वा.के.कालाबन्जर	कश्यप अधिकारी	हे.अ.	९८४५६१४६५९
	आ.स्वा.के.कटी लालपुर	अफरोज खान	अ हे व	९८४८०२२१०९
	मोहम्मदपुर स्वा.चौ.	नारायण प्रसाद पोखरेल	ज.स्वा.नि.	९८४८०७९४८९
बारबर्दिया नगरपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	गोविन्द पौडेल	ज.स्वा.नि.	९८४८०३५९५२
	आ.स्वा.के.पहाडीपुर	लाल बहादुर चौधरी	सि.अ.हे.व.	९८०४५४०९०३
	आ.स्वा.के.कुमरागाउँ	रामेश्वर थारु	सि.अ.हे.व.	९८०४५४५४५०
	बनियाभार स्वा.चौ.	मधु ज्ञवाली	ज.स्वा.नि.	९८४८०२३६५९
	पदनाहा स्वा.चौ.	रमेश पौडेल	सि.अ.हे.व.अ.	९८६४९६९७०६
	आ.स्वा.के.जवदहवा	कमल आचार्य	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८१५४३६८
	आर.सि.अस्पताल	थीर बहादुर खडका	ज.स्वा.नि.	९८५८०४८४४४
	आ.स्वा.के.सिउनिया	सुमित थारु	अ.हे.व.	९८४४८८९१६८
	आ.स्वा.के.थानफेना	अजय थारु	अ.हे.व.	९८६६९७४९६७
	आ.स्वा.के.कतर्निया	राम कुमार पाण्डे	सि.अ.हे.व.	९८६८९१५८००
	धधवार स्वा.चौ.	जंग बहादुर चौधरी	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८०२७६८५
	आ.स्वा.के.लम्कीफाँटा	हरिश कुमार डि.सी.	ज.स्वा.नि.	९८४८३७१७९७
राजापुर नगरपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	गणेश प्रसाद अर्याल	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८०६५२९७
	दौलतपुर स्वास्थ्य चौकी	केशर बहादुर सिंह	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८४४३३९६
	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	भुपेन्द्र चौधरी	ज.स्वा.नि.	९८४८०७३१५१
	प्रयागपुर आ.स्वा.के.	ईन्द्रजित चौधरी	अ.हे.व.	९८४९५११५९१
	राजापुर प्रा.स्वा.के.	गंगेश्वर नाथ ठाकुर	मे.अ.	९७६१७९९८०५
	बदालपुर स्वा.चौ.	तेज बहादुर थारु	सि.अ.हे.व.अ.	९८६८१११४१३
	न.स्वा.के.त्रिवेणीवजार	सरोज चौधरी	अ.हे.व.	९८४१८७९९२१

स्थानीय तह	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क नं.
	मानपुर टपरा स्वा.चौ.	डिल्ल प्रसाद खनाल	सि.अ.हे.व.अ.	९८४४८२२४३२
	रामपुर आ.स्वा.के.	खिम बहादुर बुढा	सि.अ.हे.व.	९८५८०४७४१५
	धोविनपुर आ.स्वा.के.	विवेक अधिकारी	अ.हे.व.	९८४८२२१३७३
	भिम्मापुर स्वा.चौ.	राजेन्द्र शाह	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८८९०१९८
	खैरी चन्दनपुर स्वा.चौ.	दिपक शर्मा	ज. स्वा. नि.	९८४८०३५०१५
बाँसगढी नगरपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	रामेश्वर खनाल	ज.स्वा अ	९८५८०३३३१५
	आ.स्वा.के.चेपाङ्ग	पुष्पा सिंह ठकुरी	अ.हे.व.	९८४२६७०४६८
	बेलवा स्वा.चौ.	तारा सिंह थारु	ज. स्वा. नि.	९८०२४९८५५५
	न.स्वा.के.राँझा	विनिता भट्टराई	अ.हे.व.	९८६३३१७०१९
	आ.स्वा.के.पुष्पनगर	सागर थारु	सि.अ.हे.व.	९८६६७१९०३१
	आ.स्वा.के.बठुवा	लालबीर सार्की	सि.अ.हे.व.	९८४८३५९४०१
	आधारभुत अस्पताल बाँसगढी	बल बहादुर चौधरी	ज.स्वा.नि.	९८५८०७२३०७
	आ.स्वा.के.दमौली	चेता शाह	अ.हे.व.	९८६६८४१२९०
	डेउढाकला स्वा.चौ.	हुमनाथ देवकोटा	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८०७००२३
	आ.स्वा.के.ककौरा	सरोज पौडेल	हे.अ.	९८४८२११२८
	आ.स्वा.के.माछागढ	राम कुमार थारु	ज.स्वा.नि.	९८६६७१६२१४
	न.स्वा.के.थुमनी	यमुना ओली	सि.अ.हे.व.	९७६८२४६१५९
मधुवन नगरपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	गिता घिमिरे	ज.स्वा.अ.	९८४४७५८८२२
	सुर्यपटुवा स्वा.चौ.	पुर्ण बहादुर खत्री न्यौपाने	सि.अ.हे.व.अ.	९८५८०२६२६५
	आ.स्वा.के.फुलबारी	राम कुमार चौधरी	सि.अ.हे.व.	९८४८०२१५२६
	आ.स्वा.के.बालकुमारी	अजय कुमार चौधरी	अ. हे .ब.	९८६८३७२७४७
	ढोढरी स्वा.चौ.	टंक प्रसाद गडतौला	सि.अ.हे.व.अ.	९८५८०५९२६१
	आ.स्वा.के.शक्तिपुर	सिर्जना टमटा सोनी	सि.अ.हे.व.अ.	९८४९१४५९३४
	सानोश्री स्वा.चौ.	डा. कुलदिप कुमार यादव	मे. अ.	९७४५५४३१२४
	ताराताल स्वा.चौ.	केशव प्रसाद महतो	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८०३४२९१
	आ.स्वा.के.दुर्गापुर	सिता पुरी बोहरा	सि.अ.हे.व.	९८४८८०६९७२
	आ.स्वा.के.धर्मवस्ती	ज्ञानेन्द्र पाण्डे	सि.अ.हे.व.	९७४४२६१७३०
ठाकुरबाबा नगरपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	विष्णु ज्ञवाली	ज.स्वा नि	९८५८०२६१९९
	स्वा.चौ.नेउलापुर	पूर्ण प्रसाद जैसी	ज.स्वा.नि.	९८६८१६२२७३
	आ.अस्पताल ठाकुरबाबा	सुरेश चौधरी	ज.स्वा.नि.	९८४८०८१७३३
	आ.स्वा.के.रानीपुर	निर्मला खडका	अ.हे.व.	९८६८३८०१५३
	आ.स्वा.के.गोदाना	उद्धव राज शर्मा	सि.अ.हे.व.	९८६७६९०४५६
	स्वा.चौ.बगनाहा	कृपाराम गडतौला	सि.अ.हे.व.अ.	९८६६८०१७५०
	आ.स्वा.के.बन्कट्टी	जानकी न्यौपाने	सि.अ.न.मी.	९८६८९०३०८५
	स्वा.चौ.शिवपुर	राजेन्द्र प्रसाद सुवेदी	ज.स्वा.नि.	९८६८००५२४७
	आ.स्वा.के.मोहनपुर	उषा थारु	सि.अ.हे.व.	९८४८०४१४११

स्थानीय तह	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क नं.
	स्वा.चौ.ठाकुरद्वारा	ओम बहादुर चुनारा	सि.अ.हे.व.अ.	९८६८२२०३११
	आ.स्वा.के.ठाकुरद्वारा	लक्ष्मी वडुवाल	सि.अ.न.मी.	९८६४९०१८०८
बढैयाताल गाउँपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	विष्णु पौडेल	ज.स्वा.नि.	९८५८०२००७९
	आ.स्वा.के.डाँफे	लेखपाल यादव	अ.हे.व.	९८४२३०८१९०
	स्वा.चौ.जमुनी	चेत नारायण काफ्ले	सि.अ.हे.व.अ.	९८५८०२४५९०
	प्रा.स्वा.के.सोरहवा	डा सुवर्णा श्रेष्ठ	मे .अ .	९८४००५१२९१
	आ.स्वा.के.खैरेनी	पुष्प ओली	अ. हे .ब.	९८४८१२७०४४
	आ.स्वा.के.बढैया	किरण के.सी.	हे.अ.	९८४५९५३१०२
	स्वा.चौ.मैनापोखर	टोल प्रसाद लामिछाने	सि.अ.हे.व.अ.	९८५८०२५३७५
	आ.स्वा.के.तिल्काना	पशुपती ज्ञवाली	सि .अ. हे .व.	९८४१८८१५०६
	स्वा.चौ.कालिका	राजेन्द्र बहादुर थापा	सि.अ.हे.व.अ.	९८४८०२५०१७
	आ.स्वा.के.शक्तिनगर	अनुप सिंह थारु	हे.अ.	९८००५६५३४८
गेरुवा गाउँपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	नारायण प्रसाद भण्डारी	ज.स्वा.नि.	९८४८४४९१३४
	आ.स्वा.के.वगहीपुर	निरुता कुमारी रावत	अ न मि	९८४८२७३००४
	आ.स्वा.के.पाताभार	अशोक वैद्य	अ.हे.व.	९८५८०५८९१०
	पाताभार स्वा.चौ.	भुपेन्द्र बहादुर शाही	सि.अ.हे.व.अ.	९८६६७५०१६५
	गोला स्वा.चौ.	बसन्ती कुमारी शाही	सि.अ.हे.व.अ.	९८६८५६४६२९
	पशुपतिनगर स्वा.चौ.	सोम प्रसाद चौधरी	ज.स्वा.नि.	९८४८२९६६७७
	मनाउ स्वा.चौ.	नन्दराज शर्मा	ज स्वा नि	९८६६७५०१६१

अनुसूची-५ नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको शाखाहरुको विवरणः

क्र.सं.	पालिकाको नाम	उपशाखाको नाम	सभापतिको नामथर	सम्पर्क नं.
१	गुलरिया नगरपालिका	नेरेसो गुलरिया क उपशाखा	तुल्सी प्र. तिमिल्सिना	९८५८०२०२४८
		नेरेसो गुलरिया ख उपशाखा	नियाज अहमद शेष	९८१४५०७९९८
२	बारबर्दिया नगरपालिका	नेरेसो बारबर्दिया उपशाखा	श्रीराम चौधरी	९७४५८९९०७५
३	बढैयाताल गाउपालिका	नेरेसो बढैयाताल उपशाखा	मोहनलाल रेग्मी	९८४८०३२८३१
४	बाँसगढी नगरपालिका	नेरेसो बाँसगढी उपशाखा	कमल बहादुर खत्री	९८४८०५८३४२
५	ठाकुरबाबा नगरपालिका	नेरेसो ठाकुरबाबा उपशाखा	यज्ञ प्रसाद नेपाल	९८५८०३०१२४
६	मधुवन नगरपालिका	नेरेसो मधुवन क उपशाखा	गोविन्द प्रसाद सिग्देल	९८६८१४११७२
		नेरेसो मधुवन ख उपशाखा	दिल्ली लामिछाने	९८५८०२८८८२
७	राजापुर नगरपालिका	नेरेसो राजापुर क उपशाखा	कमल पाण्डे	९८५८०२७९५३
		नेरेसो राजापुर ख उपशाखा	रबिन्द्र मल्ल	९८४८१४४८५८
८	गेरुवा गाउपालिका	नेरेसो गेरुवा उपशाखा	नरेन्द्र प्रसाद पाण्डे	९८४८४९०८२५

अनुसूची-६ जिल्लामा संचालनमा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरणः

Local Level	Ward	Organization Name	Ambulance Driver Details		Condition
			DriverName	Contact No	
Gulariya	5	Nepal Red Cross Society	Dayal Das Tharu	9868141412	Functional
	6	Bardiya Hospital	Shyam Prasad Chaudhary	9848066312	Functional
	6	Bardiya Hospital	Kiran Prasad Kurmi	9819515546	Functional
	1	Khairapur HP	Khidulal Chaudhary	9848217391	Functional
Madhuwan	1	Suryapatuwa HP	Ramphal Tharu	9864971480	Functional
	3	Maya Sadan Clinic	Ramesh Tharu	9800510302	Functional
	6	Nepal Red Cross Society	Basant Kumar Mahato	9848200722	Functional
	6	Nepal Red Cross Society	Suman Tharu	9868050525	Functional
	6	Bagalamukhi Cooperative	Phiruwa Tharu	9848083984	Functional
	7	Taratal HP	Bel Bahadur Chhetri	9868960497	Functional
Rajapur	2	Sahid Pratishthan Nayagaun	Chandra Bahadur Tharu	9858027645	Functional
	4	Rajapur PHC	Chandrika Lohati	9868106980	Functional
	4	Mansarobar Polyclinic	Sajjan Tharu Chaudhary	9868021072	Functional
	5	Badalpur HP	Govind Kumar Tharu	9863575424	Functional
	6	Yunic Nepal	Dipulal Tharu	9848067470	Functional
	6	Manpur Tapara HP	Prabin Chaudhary	9866641307	Functional
	10	Nepal Red Cross Society	Raj Kumar Chaudhary	9868141413	Functional
Geruwa	3	Geruwa RM	Amar Rokaya	9840485304	Functional
Thakurbaba	1	Neulapur HP	Bhiseram Tharu	9848145066	Functional
	1	KP Polyclinic	Jayandra Thapa	9848516855	Functional
	8	Thakurdwara HP	Kulram Tharu	9869519100	Functional
Barbardiya	4	Padnaha HP	Ansuman Tharu	9869968910	Functional
	6	Nepal Red Cross Society	Bishnu Narayan Tharu	9848254080	Functional
	8	Buddhabhumi Nepal	Ashok KC	9802525858	Functional
	10	Dhadhawar HP	Jangali Tharu	9869966801	Functional
Bansgadhi	5	Nagar Hospital Bansgadhi	Gopal Jaisi	9812417073	Functional
	3	Aichopaicho Agro Cooperative	Jwala Prasad Upadhya	9864345919	Functional
Badhaiyatal	3	Sorahawa PHC	Amir Hasan Ansari	9812597558	Functional

अनुसूची-७ विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थाहरुको विवरणः

क्र.स	कार्यालय/निकाय	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	फोकल व्यक्ति	सर्म्पक नम्वर
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	नरेन्द्रकुमार शर्मा	९८५८०२३१२६	हरी केशी	९८५८०२७१७७
२	गैसस महासंघ	प्रिज्मासिह थारु	९८५८०२१४५७	प्रिज्मासिह थारु	९८५८०२१४५७
३	नेपाल पत्रकार महासंघ	निर्मल घिमिरे	९८५८०२७३५५	यज्ञ सापकोटा	९८४८०९३०११
४	युनिसेफ	राजेश मगर	९८५११५९१३५	रुद्र खड्का	९८५५०५६२८६
५	विश्व खाद्य कार्यक्रम	पदम शाही	९८४८०२९६४०	पन्नमान महर्जन	९८५१०३०३०८
६	एक्सन एड् नेपाल	विष्णु पौडेल	९८५५०५४४९०	सुनिता तिवारी	९८४६०६४६७७
७	राधाकृष्ण थारु जनसेवा केन्द्र	दिनेश श्रेष्ठ	९८४८०२६२४६	दिनेश श्रेष्ठ	९८४८०२६२४६
८	थारु महिला उत्थान केन्द्र	प्रिज्मासिह थारु	९८५८०२१४५७	प्रिज्मासिह थारु	९८५८०२१४५७

क्र.स	कार्यालय/निकाय	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	फोकल व्यक्ति	सर्म्पक नम्वर
९	प्लान नेपाल	मिना पराजुली	९८०२०२०४६९	दुर्गा कुमारी क्षेत्री	९८४८०२९७००
१०	कमैया महिला जागरण समाज नेपाल	बिरुणी थारु	९८६६८९८८९२		
११	जनजागरण महिला संघ	गोमा शर्मा	९८४८०२५७१३	साधना थापा	९८०२५३५९१६
१२	सामाजिक विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र वाके	लालमणी भण्डारी	९८५८०२३७१४		
१३	कारीतास नेपाल	खम्वसिह वस्नेत	९८४८०२०७६७	महेन्द्र प्रसाद चौधरी	९८०१३१७३३६
१४	वेस बर्दिया	हरिद्धार थारु	९८४८३७१२०२	हरिद्धार थारु	९८४८३७१२०२
१५	माईति नेपाल	केशव कोइराला	९८५८०२४२७१	गायत्री रिमाल	९८४८२४४४९१
१६	बाँके यूनेस्को क्लब				
१७	केयर नेपाल	केशव दत्त भट्ट	९८४८४२६५४५	केशव दत्त भट्ट	९८४८४२६५४५
१८	भेरी वातावरणिय विशिष्टता समूह-विग्रुप	डम्बर सुनार	९८५८०६७०१५	दिनेश चौधरी	९८४८०२२४९३
१९	असल छिमेकी नेपाल	तेज शर्मा	९८४९१२३४७८	तेज शर्मा	९८४९१२३४७८
२०	स्याक नेपाल	शिवलाल पाण्डे	९८५८०२४८८५	शेषकान्त शर्मा	९८५८०८३३७०
२१	आड्रा नेपाल	तर्क थापा	९८५१२१४४३४	तर्क थापा	९८५१२१४४३४

आगलागी नियन्त्रणमा भएका प्रयासहरूलाई तथ्याङ्कमा राख्नुपर्छ । कतिबेला खबर आयो, कति समयमा दमकल हिंड्यो, कति समयमा पुग्यो र उद्धारमा कति समय लाग्यो भन्ने विवरण राख्ने व्यवस्थाले भावी योजना निर्माणमा सहयोग गर्छ ।

आगलागी

क्षति न्यूनीकरण गर्नका लागि ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

१

आगलागी हुने कारण र त्यसबाट पुग्ने असरबारे समुदायमा समयमै जनचेतना फैलाऔँ ।

२

घर नजिक कुवा, इनार, पोखरीको व्यवस्था गरी पानीको जगेर्ना गरौँ ।

३

समुदाय स्तरमा आगलागीको समयमा तत्काल प्रयोगका लागि डोरी, बोरा, कपडा, बाल्टिन, कुटो कोदालो आदिको जगेर्ना गरी राखौँ ।

४

आगलागीका बारेमा समयमै सम्बन्धित निकायलाई सूचना गरौँ र क्षति कम गर्न सबै जुटौँ ।

५

आगलागीबाट हुने क्षति कम गर्न परिवार तथा समुदायमा पूर्वतयारी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरौँ ।

अनुसूची-८ आगलागीजन्य विपद्को समयमा विपद् सूचना संयन्त्र

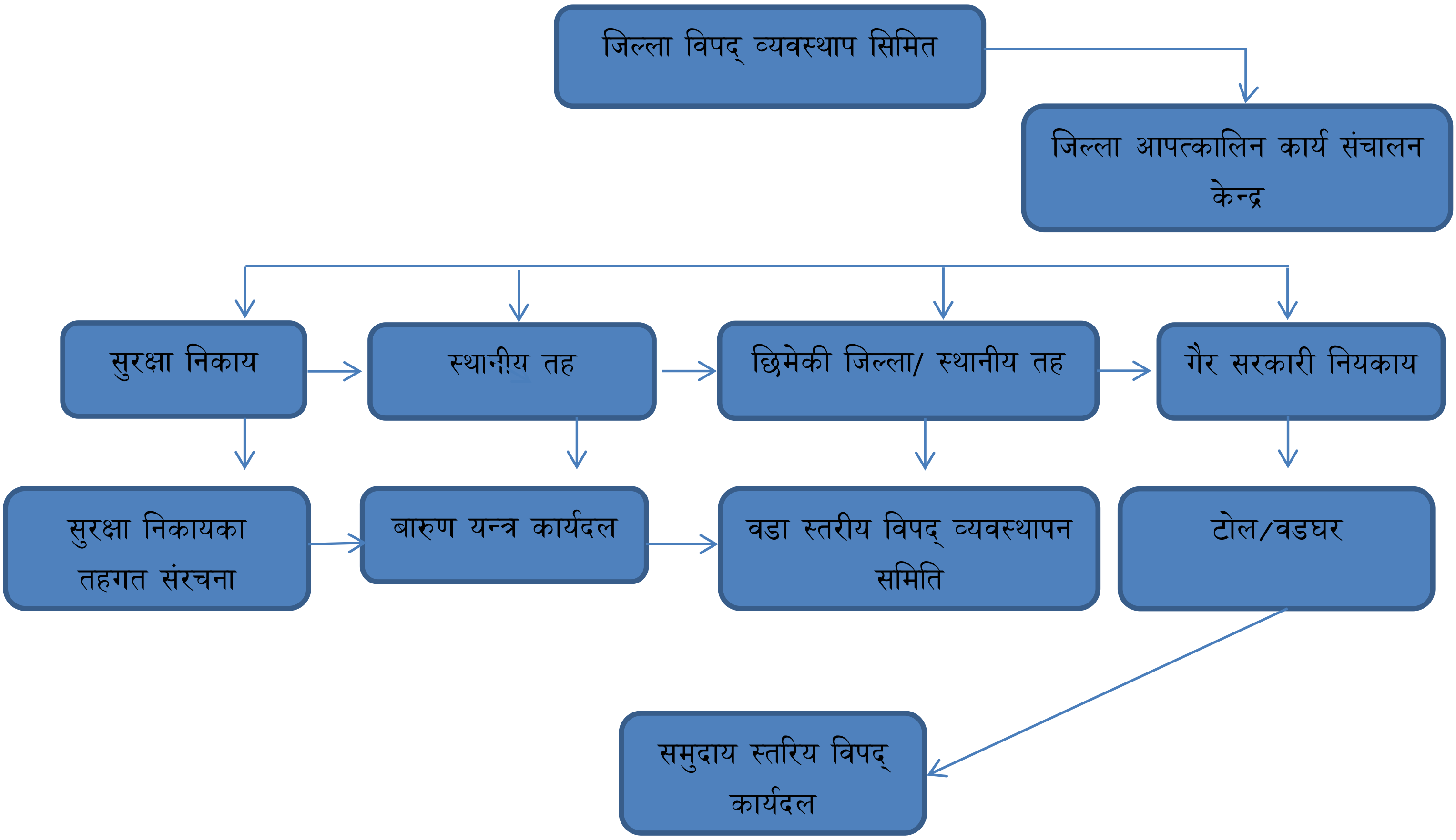

आगलागीको विस्तृत अध्ययन गरी कहाँ कहाँ आगलागीको उच्च सम्भावना छ, त्यहाँ आगो निभाउन कस्ता चुनौती आइपर्लान्, पूर्वतयारी कसरी गर्ने, आदि विषयहरू समावेश गरी रणनीति बनाउनु आवश्यक छ ।

समाप्त

हावाहुरीबाट जोगिने उपायहरू.......................

- घरको संरचना बलियो बनाऔं ।
- हावाहुरी चल्न थालेपछि झ्यालढोका थुनौं ।
- छानालाई राम्ररी हुक तथा तारले कसेर बाधौं ।
- छतका गमला सुरक्षित रुपमा राखौं ।
- जस्तापातालगायतका वस्तुहरू खुला र जथाभावी नछोडौं ।
- हावाहुरी चलेमा भागदौड नगरौं, विस्तारै सुरक्षित स्थानमा जाऔं ।
- सुरक्षित ओत नभेटे थुचुक्क बसेर दुवै हातले टाउको छोपी घोप्टो परौं ।
- हावाहुरी चलेको समयमा सवारी साधन रोकेर सुरक्षित स्थानमा बसौं ।

हावाहुरीबाट हुने क्षति कम गर्न पूर्व तयारी एवं सतर्कता अपनाऔं ।

चट्याङबाट बच्ने उपाय

- बिजुली चम्केको बेला सचेत र सतर्क रहौं ।
- विद्युतीय तरङ्ग टिप्न सक्ने धातुजन्य र भिजेका वस्तुबाट टाढा बसौं ।
- विद्युतीय उपकरण बन्द गरौं ।
- घर तथा भवनमा अर्थिङलगायतका सुरक्षात्मक उपाय अपनाऔं ।
- बिजुली चम्केको केहि समयसम्म पानी परेको क्षेत्रमा ननिस्कौं ।
- सकेसम्म घरभित्रै झ्याल ढोका बन्द गरेर सुख्खा ठाउँमा बसौं ।
- सकभर अग्लो स्थानमा नबसौं ।

डढेलोबाट वनजङ्गल बचाऔं, पर्यावरण जोगाऔं

फागुन-चैत्र-बैशाख-जेठ यी चार महिना डढेलोको जोखिम बढी हुने समय हो । तपाई हाम्रो सानो लापरवाहीले विपत्तीका ठूला घटनाहरु निम्त्याउन सक्छन् । त्यसैले यी कुराहरुमा ध्यान दिऊ ।

- वनजङ्गल घाँस दाउरा गर्न जाँदा चुरोट, बिडी सकेसम्म खाने काम नगरौं । यदि खानुहुन्छ भने यसका ठूटालाई राम्ररी निभाएर मात्र फालौं ।
- बनभोज खाने काम सकिएपछि चुल्होको आगो राम्ररी निभाएर मात्र छाडौं ।
- डढेलोको जोखिम बढी भएकाले यो समयमा निजी खरबारीमा पनि आगो नलगाऔं ।
- मानव वस्ती वरिपरि फायर लाईन (जङ्गलको आगो वस्तीमा फैलिन नदिनका लागि बनाईने घेरा) बनाऔं ।
- बनमा डढेलो लागेको देखे वित्तिकै नजिकैको प्रहरी वा पालिकालाई खबर गरौं ।

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति बर्दियाको आयोजना,
बारबर्दिया नगरपालिकाको सहयोग तथा सहकार्य र
सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ३१ गण हे.क्वा. गुलरिया बर्दियाको प्राविधिक
संयोजनमा सञ्चालन हुने
वनडढेलो तथा आगलागी सम्बन्धी
प्रतिकार्य अभ्यास
मिति : २०८१ फागुन १८ गते
स्थान : नगर रंगशाला, बारबर्दिया न.पा.-६, धामपुर (बर्दिया)

वायु प्रदूषण कम गरौं, स्वस्थ जीवन बाँचौं
वायु प्रदूषणका असरहरु:
सुख्खा खोकी लाग्ने, घाँटी चिलाउने र आँखामा जलन हुने।
श्वासप्रश्वासमा समस्या, दम र फोक्सोको संक्रमणको जोखिम बढ्ने।
टाउको दुखे, थकान महसुस हुने र एकाग्रता कम हुने।
छाला सुख्खा हुने, एलर्जी तथा जलनको समस्या बढ्ने।
वायु प्रदूषणका असर कम गर्न आजै प्रण गरौं
प्रदूषण बढेका बेला घर बाहिर निस्कँदा मास्कको प्रयोग गरौं।
गहुँ र धानबाली भित्र्याएपछि पराल वा छ्वाली बाल्ने काम नगरौं।
सवारी साधनको समयमै सर्भिसिङ तथा मर्मत गरौं।
फोहोरको सही व्यवस्थापन गरौं, नजलाऔं ।
घर, सडक तथा सार्वजनिक स्थानको सरसफाइ गरौं।
वन डढेलो हुन नदिऔं, भइहाले सकेसम्म छिटो नियन्त्रण गरौं।
शहरी क्षेत्रमा हरियाली बढाउन प्रयास गरौं।
छोटो दूरीमा पैदल हिंड्ने बानी बसालौं वा साइकल प्रयोग गरौं।
विद्युतीय सवारीलाई प्रोत्साहित गरौं।
विपदबारे चासो राखौं, चनाखो बनौं
नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण

आगलागी हुनै नदिऔँ